



Vlaams
Parlement

vergadering **C215**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 11 juni 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over nieuwe eindtermen voor de tweede en derde graad van het gewoon secundair onderwijs – 2279 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het uitvoeren van de resolutie van het Vlaams Parlement over de ondersteuning van studenten naar aanleiding van de coronacrisis – 2377 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een plan voor het mentale welzijn van studenten – 2386 (2019-2020)	14
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de impact van de coronacrisis op de financiën van de basisscholen – 2382 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aandeel van het coronanoodfonds voor het onderwijs – 2444 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de coronafactuur voor de scholen – 2471 (2019-2020)	20
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de studiekeuzebegeleiding van toekomstige eerstejaarsstudenten – 2383 (2019-2020)	26
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van het lerarentekort – 2391 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het recente onderzoek naar de waardering van het lerarenberoep – 2438 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van het door de OESO georganiseerde TALIS-onderzoek – 2442 (2019-2020)	30

- VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het welbevinden van lgbtqi+-leerlingen op school
– 2414 (2019-2020) 39
- VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het hoge aantal inschrijvingen en de capaciteit van het Nederlandstalig basisonderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
– 2415 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatstekort in het Nederlandstalige basisonderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
– 2423 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het capaciteitstekort in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel
– 2431 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatstekort in het Nederlandstalige onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
– 2482 (2019-2020) 45
- VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over verklaringen in de pers om scholen niet te sluiten bij een nieuwe corona-uitbraak
– 2416 (2019-2020) 56
- VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bevraging door de Vlaamse Scholierenkoepel van scholieren over het einde van het schooljaar
– 2417 (2019-2020) 61
- VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe digitale lerarennetwerk van Katholiek Onderwijs Vlaanderen
– 2422 (2019-2020) 65
- VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een voorrangregel voor leerlingen uit het Vlaamse Gewest in de Vlaamse Rand
– 2432 (2019-2020) 70
- VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het behalen van een kwalificatie via de examencommissie
– 2433 (2019-2020) 77

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het jaarverslag van de CLB's – 2469 (2019-2020)	80
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de laatste stand van zaken van de door DigitalForYouth.be ingezamelde laptops en de uiteindelijke ambitie – 2485 (2019-2020)	84
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van schooldirecteurs – 2487 (2019-2020)	88

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over nieuwe eindtermen voor de tweede en derde graad van het gewoon secundair onderwijs – 2279 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag over de nieuwe eindtermen voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs is opgesteld in onverdachte tijden, een aantal weken geleden. Sinds de nieuwe termen op de regering zijn gekomen en er opnieuw af zijn gehaald, ben ik al een pak wijzer geworden. Ik zal mijn vraag stellen, maar ik ga nog een aantal bijkomende vragen stellen naar aanleiding van alle reacties die ik intussen heb gekregen.

Iedereen weet wat eindtermen zijn en dat er een hervorming lopende is voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Dit schooljaar traden de nieuwe eindtermen voor de eerste graad in werking.

Over die nieuwe eindtermen moet ook nog een parlementair debat worden gehouden. Er circuleren al voorlopige teksten. Het baart sommigen zorgen dat men al volop aan de slag is met die eindtermen en die voorlopige teksten.

Minister, wat is de voorziene tijdslijn die u hanteert ten aanzien van de nieuwe eindtermen in de tweede en derde graad van het gewoon secundair onderwijs? Die vraag blijft relevant.

Verwacht u vertraging, al dan niet door de energie en tijd die de coronamaatregelen kosten aan het onderwijsveld?

Kunt u garanderen dat de bedoelde eindtermen de uitkomst zullen zijn van een volwaardig democratisch proces en dat er geen handboeken zullen verschijnen die niet ten volle congruent zullen zijn met de nieuwe eindtermen?

De eigenlijke eindtermen blijken vaak verloren te gaan in de grote hoeveelheid leerstof die terug te vinden is in het pedagogische materiaal. Dit blijkt in de praktijk van de klas vaak tot te grote externe leerstuwung te leiden, met frustraties bij de leerkracht tot gevolg. Wat zult u doen om de eigenlijke eindtermen opnieuw als echte maatstaf van het leerproces voor het voetlicht te brengen?

Minister, dat waren de vragen die ik twee weken geleden heb ingediend. Intussen waren die eindtermen vorige vrijdag op de Vlaamse Regering geagendeerd, maar is er geen besluit over genomen. Heel veel mensen uit heel veel verschillende hoeken en uit de verschillende ontwikkelcommissies hebben mij laten weten dat het proces rond de nieuwe eindtermen, dat afgerond was in januari, een heel grondig proces is geweest. Tweehonderd experten en leerkrachten in acht ontwikkelcommissies hebben zich twee jaar lang over die eindtermen gebogen, in tegenstelling tot de eindtermen van de eerste graad, waar het allemaal vrij snel moest gaan. Men is dus vrij snel met het proces voor de eindtermen van de tweede en derde graad begonnen zodat men het grondig kon doen.

Ze gaan er prat op dat ze heel wat evenwichten hebben bewaakt en dat ze ervoor hebben gezorgd dat die eindtermen logisch op elkaar volgen en dus een logische opbouw hebben. Er is veel discussie geweest omdat men zich – uiteraard – zorgen maakte over de haalbaarheid. In die ontwikkelcommissies zijn op vraag van sommigen al zaken geschrapt. In feite zijn al die experten, academici en leerkrachten toch wel fier op het werk dat ze hebben geleverd. Tot hun ontsteltenis vernemen

ze dan dat, na het proces en na het finaliseren van die eindtermen, er serieus op wordt ingegrepen. Natuurlijk zijn ze daarover verontwaardigd, want ze vragen zich af wat ze daar dan hebben zitten doen als door bepaalde schrappingen de lat lager wordt gelegd, de logica van de opbouw onderuit wordt gehaald en sommige aspecten, die zij zeer belangrijk vinden, niet meer terugkomen in bepaalde richtingen met een dubbele finaliteit of een arbeidsmarktfinaliteit.

Minister, heel veel vragen dus. Wat is hier gaande? Wat is er gaande met de nieuwe eindtermen? Klopt het dat er nog veel wordt gewijzigd nadat ze zijn afgeklopt en gevalideerd? Als dat zo is, is mijn expliciete vraag: wordt er dan opnieuw teruggekoppeld naar de ontwikkelcommissies? Krijgen zij dan nog eens hun zeg over die eindtermen die door u zo grondig worden gewijzigd? Het lijkt me eigenlijk maar logisch.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Boeiende vragen, vooral door de actualiteit die ik vandaag in de krant heb gelezen.

U kent de samenstelling van die ontwikkelcommissies die zijn belast met het uitwerken van voorstellen tot eindtermen. Vervolgens gaan die voorstellen naar de regering en dan naar het parlement. In een democratie is het zo dat de democratische instellingen beslissen. Blijkbaar moet ik begrijpen dat sommigen ervoor pleiten om gewoon het werk van de ontwikkelcommissies linea recta door te sturen naar de scholen, en dat daar dus de beslissingsmacht ligt. Ik denk dat niet. Het is de taak – de plicht – van zowel regering als parlement om dat grondig te bekijken en ervoor te zorgen dat er afdoende draagvlak is voor zulke eindtermen omdat die van wezenlijk belang zijn. We gaan daar dus niet over één nacht ijs. We denken daar goed over na, discussiëren daarover en zorgen voor een draagvlak.

Dat draagvlak was er niet. We hebben het debat gevoerd in het parlement waarbij verschillende leden van de meerderheid en van de oppositie me hebben geïnterpelleerd, net omdat er heel wat kritiek was gekomen vanuit de directie over de haalbaarheid van de eindtermen, vooral in het tso en bso. Die kregen allemaal gelijk, ook van u, mevrouw Meuleman. En ik heb me eigenlijk aangesloten bij die kritiek. Ik heb die directie trouwens ook gezien. Zij had vooral vragen over de haalbaarheid van de eindtermen voor tso- en bso-scholen. Zij vonden dat er te weinig onderscheid was tussen de eindtermen van enerzijds aso en anderzijds bso en tso. Er was te weinig aandacht voor de echte technische opleiding, voor de opleiding richting een beroep, richting de arbeidsmarkt. Dat was hun principieel bezwaar, en u was het daarmee eens, mevrouw Meuleman. Wij hebben dat debat gevoerd en u hebt me opgeroepen om daar iets aan te doen. Ik citeer u: "Het blijft de bevoegdheid van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement om erover te waken dat de eindtermen goed en uitvoerbaar zijn."

U roept me dus op om er iets aan te doen. Ik doe dat – en dan is het niet goed. Ik lees vandaag in de krant dat het een schande is. Ik lees: "Weyts grijpt in op de eindtermen". Ha ja, ik grijp in op de eindtermen omdat u me dat gevraagd hebt. Kom eens overeen met uzelf, en als het niet gaat, interpelleer uzelf dan. Want ik doe wat Meuleman vraagt, en nu is Meuleman niet content. Dat is vreemd. Ik neem mijn verantwoordelijkheid, samen met deze prima Vlaamse Regering.

Ik heb toen geantwoord dat ik de bezorgdheid van de tso- en bso-directies en uw bezorgdheid deelde. Dat is een historisch moment, en ik heb gezegd dat ik met alle partners zou samenzitten om te bekijken hoe we konden bijsturen. Voilà, dat is wat we hebben gedaan.

Even terzijde, de valideringscommissie kon zich niet over de haalbaarheid uitspreken omdat dit niet in het kaderdecreet is vastgelegd. Het criterium haalbaarheid

heeft twee aspecten: haalbaarheid in functie van de leerling en haalbaarheid in functie van de globale studielast voor de leerling.

Op 6 mei, het zal u vreugdevol stemmen, hebben wij een akkoord bereikt met alle onderwijsverstrekkers voor aangescherpte, ambitieuze en haalbare eindtermen voor de drie finaliteiten. Er is een unaniem standpunt gekomen van alle onderwijsverstrekkers met betrekking tot de bijsturing na aftoetsing in de scholen.

Eigenlijk is dit een dossier dat over de partijpolitieke grenzen zou moeten kunnen worden getild, in het belang van de scholen en de leerkrachten, maar vooral in het belang van de leerlingen. Zij hebben immers recht op ambitieus en tegelijk haalbaar onderwijs waarin ze een diploma, een getuigschrift kunnen behalen om volwaardig te kunnen deelnemen aan de maatschappij, elk op zijn of haar niveau en elk via zijn of haar gekozen onderwijsvorm, en waarbij er een onderscheid is tussen aso, bso en tso.

Om zeker te zijn van het draagvlak heb ik besloten om dat ook nog eens voor een laatste toets voor te leggen aan een soort van helikoptercommissie, zodat een aantal personen die eindtermen bekijken in een breder maatschappelijk kader. Daarom heb ik het ook van de agenda van de Vlaamse Regering gehaald, weliswaar om dan spoedig terug te keren.

Zodra de eindtermen goedgekeurd zijn, zullen we gerichte communicatieacties ondernemen, ook naar uitgeverijen en ontwikkelaars van leermiddelen. U haalt dat terecht aan, want zij moeten natuurlijk ook beschikken over de correcte, goedgekeurde versie van de eindtermen. Daarnaast willen we via die communicatieacties meer inzicht geven in de structuur, opbouw en inhoud van de eindtermen zodat ze correct worden geïnterpreteerd en als basis kunnen worden gebruikt voor de ontwikkeling van handboeken en ander leermateriaal.

Ik vind transparantie voor de leraren bijzonder belangrijk. Met de introductie van die nieuwe eindtermen leggen we veel sterker dan vroeger de nadruk op de eindtermen als referentie. De eindtermen moeten om te beginnen letterlijk in de leerplannen worden opgenomen, wat hun rol als kern van het curriculum beklemt. Ik bekijk samen met de onderwijsverstrekkers hoe we dat letterlijk kunnen opnemen in de leerplannen, netoverschrijdend op eenzelfde wijze.

Ook de uitgevers hebben een rol te spelen: het was de duidelijke beslissing van het parlement om de eindtermen te laten prevaleren, en daarmee ook ruimte te laten aan de creativiteit en inzichten van de leerkrachten.

Leerkrachten kunnen natuurlijk ook elkaar inspireren. KlasCement, dat straks ook aan bod komt in een andere vraag, is daarvan een goed voorbeeld. We zullen ervoor zorgen dat op de website lesmateriaal en leermiddelen blijvend kunnen worden gedeeld. Leerkrachten en studenten die een lerarenopleiding volgen, delen er allerhande zelf aangemaakte educatieve objecten.

Ten slotte wil ik nog één opmerking meegeven over wat er door sommigen opnieuw werd gecommuniceerd over kolonisatie. Kolonisatie was al lang geleden meegenomen in de eindtermen voor het aso. Dat staat los van de discussie die nu wordt gevoerd, maar plots wordt het daarmee vermengd. Kolonisatie was al meegenomen voor het aso. Het komt ook aan bod in het tso, en werd daar in een andere eindterm geschoven. Er wordt gezegd dat het voor het bso werd geschrapt, maar er is niets geschrapt. We maken het via een eindterm mogelijk om het ook in het bso over kolonisatie te hebben. Ook daar schetst men dus een totaal verkeerd beeld in relatie tot de actualiteit.

Maar ik ben blij deze opheldering te kunnen verschaffen, aan beide persoonlijkheden van mevrouw Meuleman.

De voorzitter: Minister, in Brussel is het geluid heel goed, maar ik krijg van verschillende collega's het bericht dat u moeilijk verstaanbaar bent. Kunt u eventueel uw 'helikopterheadset' gebruiken?

Minister Ben Weyts: Maar als u mij heel goed hoort, dan ligt het niet aan mij. Ik ben niet selectief in mijn signaal. Ik zou niet weten hoe ik dat wel kan zijn.

De voorzitter: Oké, dan gaan we zo verder.

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): The one and only, minister. Gelukkig maar. Mochten er twee zijn, zou het nog vervelender zijn, vrees ik.

Ik kan u verzekeren dat ik absoluut geen gespleten persoonlijkheid heb. Ik ben nog steeds voorstander van een democratisch en transparant beslissingsproces, en dat is allerm minst wat er nu aan het gebeuren is.

Die eindtermen zijn gevalideerd uit die ontwikkelcommissies gekomen en nu bent u daaraan aan het morrelen, samen met een aantal mensen die rond de tafel zaten in die ontwikkelcommissies, die daar hun zeg hebben kunnen doen en die daar soms bakzeil hebben gehaald, maar die dan toch hebben ingestemd met een bepaald compromis, en die nu bij het afsluiten van het proces bij u en uw kabinet proberen te lobbyen om toch nog zaken te wijzigen. Dat is geen transparante, democratische beslissing.

In die zin staat Elisabeth Meuleman achter de uitspraken in de plenaire vergadering, namelijk dat ze voorstander is van een democratisch en transparant beslissingsproces. Deze Elisabeth Meuleman staat ook nog steeds achter die uitspraken en de vraag in de plenaire vergadering toen, waarin wij hebben gezegd – ik weet nog dat ik verschilde van klemtoon met andere collega's – dat we die praktijk-elementen zeer belangrijk vinden in het bso en tso en hopen dat u daar voldoende aandacht voor hebt. Mijn vraag was toen dubbel. We vinden de algemene vorming in de bso- en tso-richtingen ook wel heel belangrijk, en daar mag de lat hoog genoeg liggen.

Minister, u citeert me dus niet volledig en misschien moeten we het volledige verslag bijvoegen om hier alvast niet aan geschiedenisvervalsing te doen.

Wat me echt verontrust, is wat er aan het gebeuren is. U geeft het voorbeeld van dekolonisatie en vraagt waar ik over spreek, want het zit erin in het aso. Het zit er niet expliciet in en de signalen die ik krijg, vind ik niet zelf uit. Van zowat alle ontwikkelcommissies krijg ik specifieke voorbeelden en signalen, waar een lijn in zit waar ik het moeilijk mee eens kan zijn.

Wat verdwijnt er in die richtingen, in de dubbele finaliteit en in de arbeidsmarkt-richtingen? Dat zijn de elementen van algemene vorming en van waar we net zo vernieuwend in waren toen we de sleutelcompetenties in de vorige legislatuur hebben aanvaard rond diversiteit, burgerschap en historisch bewustzijn. Wat krijgen we daar bijvoorbeeld over diversiteit te horen? Kritisch kunnen reflecteren over de voordelen en uitdagingen van diversiteit. Dat zijn eindtermen die in het tso en bso in deze tijden meer dan ooit belangrijk zijn, en die worden geschrapt.

Hetzelfde wat die eindtermen dekolonisatie betreft. Die waren niet letterlijk opgenomen, maar er stonden eindtermen in die uit de ontwikkelcommissies kwamen die daarover gingen. U haalt er nu bepaalde dingen uit waarvan men mij zegt: hij is er zich misschien zelf niet van bewust dat hij door die zaken te schrappen, die zaken daaruit haalt. Dat zijn dingen die je net in het bso en tso wilt versterken, en

dat staat er niet in, in tegenstelling tot het feit dat er ook voldoende praktijk aanwezig moet zijn.

Die sleutelcompetenties waren wel aanwezig in het aso, in de doorstroomrichting, maar daar horen we dat de lat een pak lager wordt gelegd en dat men daar zaken schrapt, bijvoorbeeld als het gaat over literatuur in vreemde talen, zoals Frans en Engels. Als je doorstroomt en taalgericht verder wilt gaan, dan mag die lat wel hoog genoeg liggen. Ik dacht altijd dat dat de visie was van de N-VA, maar blijkbaar ben ik mis.

Hetzelfde voor wiskunde, hetzelfde voor STEM. Daar zijn er ambitieuze eindtermen om inhouden en concepten met elkaar te verbinden zodat de toekomstige ingenieurs in die doorstroomrichtingen al wat projectmatig kunnen denken. Dat zijn ook zaken die op de helling staan.

Minister, ik begrijp niet goed wat daar bezig is. Maar goed, ik heb ook geen zicht op alles en ik pretendeer dat ook niet. Vandaar mijn vraag naar die transparantie, maar ook mijn vraag naar de terugkoppeling van de experts. Nu gaat u heel licht over het werk van de commissies en u doet alsof u allerlei signalen uit het veld krijgt en dat de mensen in de commissies wereldvreemd waren of geen voeling hadden met het veld. Dat denk ik niet. Daar zaten veel leerkrachten in, daar zaten academici in die lesgeven aan de lerarenopleiding. Het ging daar altijd over de haalbaarheid. Dat zeggen ze mij expliciet. Nu afkomen met het feit dat ze geen rekening hielden met de haalbaarheid, dat affronteert hen.

Minister, ik hoop dat u het transparant democratisch proces respecteert en dat, als u fundamentele wijzigingen doet – wat nu aan het gebeuren is –, u terugkoppelt naar de ontwikkelcommissies.

Bent u dat van plan? Want ze spreken van nog eens een overkoepelende commissie, een soort van helikoptercommissie. Dat hebben we gehad, want we hebben ze samengelegd. We hebben zo'n overkoepelende commissie gehad die de verschillende commissies samen bekeken heeft en de haalbaarheid heeft bekeken. Daar hebben we nu geen nood meer aan. Die mensen zijn twee jaar lang heel vaak naar Brussel gekomen en hebben daar hard voor gewerkt. We zijn het hun verschuldigd dat we hen opnieuw raadplegen als er fundamentele wijzigingen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Ik ben het helemaal eens met heel veel van de zaken die mevrouw Meuleman heeft gezegd. En ik ga er ons standpunt natuurlijk nog aan toevoegen. Want ik denk dat we het er in eerste instantie allemaal wel over eens zijn dat je het belang van die eindtermen niet kunt onderschatten. We zijn hier het kwaliteitskader van ons onderwijs aan het bepalen, de minimumlat waarvan we willen dat alle kinderen erover geraken. Dus ik vind inderdaad dat dat een grondige en gestoffeerde voorbereiding verdient, en daarna een grondig en gestoffeerd debat in het parlement.

Ook ons bereiken toch zorgwekkende signalen. Mevrouw Meuleman refereerde al aan het feit dat de eindtermen op de agenda van de regering stonden en dan plots niet meer. Minister, ik ben natuurlijk ook heel benieuwd waar het dan plots op blokkeert. U komt mij vertellen dat dat is omdat u nu met een helikoptercommissie wilt werken. Wat is die helikoptercommissie dan precies, wie zit daarin? Dat wordt nu opeens uitgevonden. Ik heb toch ook gehoord dat het eerder van de agenda werd gegooid omdat er politieke onenigheid over heerst.

Nog los van de inhoud – want hopelijk krijgen we in dit parlement snel ruim de tijd om het daarover te hebben – stel ik mij toch vragen over de manier van werken. Want als ik het goed begrepen heb, is er een heel proces geweest waarbij die

eindtermen een parcours hebben afgelegd via die ontwikkelcommissies. Die hebben daar deze keer ruim de tijd voor genomen door die valideringscommissie, en die zijn nu afgeklopt, tot eenieders tevredenheid. Daar is een evenwicht gezocht, daar is gekeken naar de haalbaarheid. Wat ik hoor, is dat er nu inderdaad vooral politiek wordt gemarchandeerd waarbij, zoals mevrouw Meuleman zegt, de koepels proberen om van alles te laten schrappen uit de eindtermen.

Dat vind ik natuurlijk bijzonder vreemd, omdat wij allemaal weten dat die koepels, zowel als het over vakspecifieke vertegenwoordigers als over generalisten gaat, net in die ontwikkelcommissies zitten. Dat was het hele punt. Die hebben daar al hun zegje kunnen doen over de haalbaarheid van die eindtermen die ze naar voren hebben geschoven. Ik vind het dus bijzonder vreemd dat dat nu als argument naar voren wordt geschoven.

Laat ons toch eens terugdenken aan de reden waarom we die ontwikkelcommissies hebben geïnstalleerd. Dat was omdat we het belangrijk vonden dat onze eindtermen in eerste instantie werden ontwikkeld door mensen met pedagogische en wetenschappelijke expertise, om zo te komen tot gedragen en haalbare eindtermen. Ik vind het bijzonder erg dat die nu opnieuw in politieke achterkamertjes ondergraven dreigen te worden. Ik vind dat geen goede manier van werken.

Ik heb het nog heel kort over de eindtermen dekolonisering en de opmerkingen van mevrouw Meuleman, onder andere over de sleutelcompetenties rond diversiteit en burgerschap. U weet dat ook wij dat zeer belangrijk vinden. Ik vind het zeer moeilijk om daar nu al een discussie in het ijle over te voeren, maar ik heb zeer goed genoteerd dat u ons garandeert dat hier zowel het aso, het tso als het bso in zullen zitten. Want ik denk inderdaad dat we niet mogen onderschatten hoe belangrijk het is dat alle leerlingen in het secundair daar vandaag de basics van meekrijgen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Goeiemiddag, collega's. Mevrouw Meuleman, we moeten natuurlijk wel weten wat we willen. Als we een aantal maanden geleden met de parlementsleden vooraan in het parlement staan om te vragen om rekening te houden met de oproep van tso en bso – de eindtermen moeten haalbaar zijn, tso en bso moeten voldoende tijd blijven hebben voor die praktische vakken en we moeten die leerlingenprofielen geven wat ze willen –, dan moeten we daar ook naar handelen.

De tijd op school is beperkt. Collega's, kijk naar uzelf, kijk naar uw eigen fractievergaderingen. Elke week zou je een extra eindterm kunnen uitvinden: gezonde voeding, droogte ... Ik neem aan dat we volgende week van u een vraag om uitleg of een voorstel van resolutie hebben om droogte veel explicieter in de eindtermen te steken, of de verspreiding van virussen. Elke week hebben we dus wel iets, maar die tijd is eindig, en dan moet je keuzes maken. De leerkrachten kennen onze leerlingen. Daar hebben we het de hele tijd over. Binnenkort zal er een vraag komen over leraren waarderen enzovoort. Wel, leraren waarderen is aan die mensen zeggen dat we hebben bekeken hoe dat komt en dat we ons zorgen maken over ons leerlingenprofiel in tso en bso. Oké. Wat heeft de minister gezegd? Dat hij die oproep met beide handen aanneemt. Minister, dank u wel. Men heeft dat bekeken.

Collega's, over die eindtermen zullen we nog lang kunnen discussiëren in dit parlement, want ze komen nog naar ons, ze zijn er nog niet. Men gebruikte zinsneden als 'ik hoor zeggen', 'men meldt mij', 'er wordt gezegd'. Dit en dat zou worden geschrapt, en dat zou de reden zijn. Het zal wel, zeker. Er moet een hoop volk aanwezig zijn bij die regeringsvergaderingen, dat men dat weet. Heel interessant. De kern van de zaak is echter ten eerste dat we transparant, correct en eenduidig geformuleerde eindtermen moeten hebben. Dat is voor onze fractie cruciaal. Ten

tweede moeten die, zoals de minister zei, letterlijk in die leerplannen worden gezet, zodat de leerkrachten weten wat wij als parlement vragen qua eindtermen. Dan weten die leerkrachten ook zeer goed wat andere instanties vragen. Ten derde moet dit haalbaar zijn in het licht van alle doelen die we naar voren schuiven. Kunnen dingen als dekolonisatie en kolonisatie allemaal aan bod komen? Ja, maar dat is nu toch niet het meest cruciale punt van zes jaar secundair onderwijs.

Collega's, op een bepaald moment hebben we zelf een oproep gedaan in de plenaire vergadering van dit parlement in het traject van tso en bso. Laten we dat nu inderdaad bekijken als die afweging gebeurt.

Wat de samenstelling van die ontwikkelcommissies betreft: voor eenieder die in een ontwikkelcommissie zit, is dat vak zijn passie. Dan is het logisch dat daar voor die mensen alles van hun stokpaardje in moet zitten, en gelukkig maar. Ja, de koepels zaten daarin. Ik kan met u de vaststelling doen dat de afstemming tussen de koepelvertegenwoordiger in die ontwikkelcommissie en de eigen scholen blijkbaar toch niet optimaal is, want dan hadden ze dat daar kunnen brengen. Dat is een vaststelling die ik doe.

Minister, wij van de N-VA zullen samen met iedereen kritisch bekijken wat eruit komt, maar we zullen er ook voor zorgen dat onze leerkrachten duidelijkheid hebben en dat onze leerkrachten in de klas en de school vrijheid hebben. De kern van de zaak is ambitie, transparantie en duidelijkheid.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik heb de indruk dat sommige partijen minstens een afgevaardigde hebben in die ontwikkelcommissies, omdat ze daar zeer veel van weten, en dat ze dus een voorsprong hebben op ons, maar goed, het zij zo. Dat is misschien afgesproken in de vorige legislatuur. Wij zitten daar in elk geval niet in. We hebben daar het raden naar. We moeten afgaan op krantenartikels enzovoort. Tot zover niet zo erg.

Wat ik echter wel graag zou willen, is dat we toch een zicht krijgen op de timing van die eindtermen. Wanneer komen die voor de commissie? Is dat in het najaar of is dat nog in juli? Dat maakt een aanzienlijk verschil, denk ik. Hoe wordt dat gepresenteerd? Ik heb daar immers geen ervaring mee. Ik weet alleen dat, als er reglementen en zo werden veranderd in de provincieraad, we altijd twee versies kregen, de oude en de nieuwe, zodat we zeer goed konden zien wat er was veranderd. Als er bijvoorbeeld – ik zeg maar wat – vijftig eindtermen waren en men gaat nu naar zestig, dan zou het wel handig zijn dat die naast elkaar worden gepresenteerd, zodat we kunnen zien wat daaraan is veranderd. Dan kunnen we ook opmaken waarom dat is gebeurd, wat daar is gewijzigd. Ik pleit er dus voor dat men dat helder zou presenteren, eventueel ook met een motivering waarom een eindterm verdwijnt of een eindterm erbij is gekomen. Als dat kan, dan zouden we u daarvoor dankbaar zijn.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, minister, ik zal misschien wat in herhaling vallen, maar ik denk dat dat mag, dat is iets wat ik geleerd heb in deze commissie Onderwijs. Het is belangrijk om een aantal punten te maken.

Duidelijkheid: het is iets waar we allemaal de voorbije weken en maanden heel vaak op zijn aangesproken. Als beleidsmaker moeten we duidelijk zijn, meer dan ooit in deze tijden van crisis. De eindtermen bevinden zich nog niet in een crisis, maar het is bijzonder belangrijk om zo snel mogelijk duidelijkheid te bieden voor ouders, scholen en al degenen die hebben meegewerkt. We moeten weten waar we staan.

Nu herhaal ik heel graag, ook vanuit CD&V onze bezorgdheden die ook al in de plenaire vergadering bij de actuele vragen daarrond zijn geuit. Ze moeten evenwichtig zijn. U hebt ernaar verwezen, mevrouw Meuleman, naar bso, tso, maar ook aso heeft daar zorgen rond geuit die we hier graag nog eens herhalen: men wil evenwichtigheid tussen de algemene en de specifieke eindtermen. Ze moeten uiteraard haalbaar zijn, dat is ook al door de vorige collega's voldoende geuit. Uiteindelijk moeten ze voldoende ambitieus zijn om de kwaliteit in ons onderwijs te kunnen garanderen. De gedragenheid is vanzelfsprekend de basis, het fundament, om met die eindtermen goed aan de slag te kunnen gaan in de concrete pedagogische projecten in de verschillende scholen. Ze moeten gedragen zijn door alle betrokkenen. We hebben er vertrouwen in dat de helikoptercommissie waarnaar verwezen is, die gedragenheid zal toetsen.

Uiteindelijk zijn de eindtermen cruciaal, zeer belangrijk; dat onderschrijven wij vanuit onze fractie. Minstens zo belangrijk voor ouders, kinderen en scholen is dat het concrete pedagogische project daar de vertaling van zal zijn, waar ouders, kinderen en scholen zich achter kunnen scharen om samen dat onderwijs aan te gaan.

Dat is het punt dat wij graag nog eens zouden onderstrepen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We spenderen al bijna drie kwartier aan één vraag. Als er nog zeventien volgen ... Geldt dan ook niet, mevrouw Meuleman, dat u met twee bent? Er is een mevrouw Meuleman die zegt: 'Minister, u moet ingrijpen op de eindtermen.' Dan is er een mevrouw Meuleman die zegt: 'Weyts grijpt in op de eindtermen.' Dat staat vandaag in de krant! Dat is een schande! Ik dacht: wat vraagt mevrouw Meuleman nu? Als men altijd alle klagers gelijk geeft, komt men op een bepaald moment zichzelf tegen. Dit is wat we vandaag beleven.

U spreekt over niet-transparant. Wij hanteren vandaag gewoon de procedure zoals die is voorgeschreven. In een democratie is het inderdaad zo dat het goede werk – ik zal het herhalen: het zeer goede werk – dat de ontwikkelcommissies geleverd hebben, niet te nemen of te laten is. Dat is niet linea recta door te sturen naar de scholen. Nee, de regering spreekt erover en waakt erover dat er voldoende draagvlak daaromtrent is. Dat draagvlak was er niet. Daarom heb ik op uw suggestie – het is te zeggen op suggestie van die andere Meuleman – dan ingegrepen. We hebben beperkte ingrepen gedaan. U zult het resultaat zelf kunnen beoordelen.

Ik herneem even het debat van de plenaire vergadering. De doelstelling was natuurlijk de optimale verhouding zoeken tussen enerzijds algemene vorming en anderzijds technische en beroepsspecifieke vorming. In het aso is dat simpel: daar ligt de focus op algemene vorming. Bij technisch secundair onderwijs is het al iets moeilijker om die verhouding te vinden. Het is afhankelijk van het feit of de opleiding gericht is op doorstroming, dan wel op toegang tot de arbeidsmarkt. Daar zal het aandeel van algemene vorming natuurlijk wat minder zijn en dat van beroepsspecifieke vorming zal wat toenemen. Bij het bso vervolgens is het weer eenvoudiger: minder algemene vorming en meer inzetten op de beroepsspecifieke vorming. Het is altijd een moeilijke zoektocht naar een optimaal evenwicht in elk van die drie onderwijsvormen. De kritiek van directeurs uit het bso en tso – en gedragen door sommige onderwijsverstrekkers – was dat het evenwicht een beetje zoek was. Dus daarom hebben we ingegrepen.

Als het gaat over kolonisatie of, ruimer, over burgerschap, dan zijn die eindtermen in het aso vooral kennisgericht vertaald, en in het bso iets minder kennisgericht en meer op attitude gericht. Of dat evenwicht uiteindelijk is bereikt, daarover zult u finaal zelf kunnen oordelen.

Mevrouw Meuleman, ik vind het niet goed dat u van alles selectief in de media gooit. U zult finaal beslissen of dat evenwicht in alle drie de onderwijsvormen met deze eindtermen bereikt is. Uiteindelijk zal het oordeel aan u zijn. Ik ga ervan uit dat we het debat volgens planning in september zullen voeren. Het is de bedoeling om in september 2020 een en ander te kunnen implementeren. Ik heb begrepen dat het volgens de parlementaire planning in september zou kunnen worden behandeld. Dan kunt u in alle openheid zien wat er gewijzigd is, waarom en wanneer.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ga proberen om wat uit de polemiek te blijven en puur inhoudelijk te debatteren. Dat is niet altijd gemakkelijk, zeker ook niet met u, mijnheer Daniëls, om een beetje discussie op niveau te voeren. U vindt het altijd nodig om alles zo op flessen te trekken. Ik heb hier echt niet gezegd dat droogte erin moet, dat virussen in de eindtermen moeten worden opgenomen. Dat is zelfs geen discussie meer waard. Het is jammer dat het altijd tot zo'n niveau moet vervallen.

U hebt met de vorige meerderheid in de vorige legislatuur de sleutelcompetenties vastgelegd. Die sleutelcompetenties omvatten burgerschap en omvatten diversiteit. We hebben een tijdlang mee aan tafel gezeten en dan zijn we eraf gereden. Jullie hebben dat goedgekeurd en daarmee zijn de ontwikkelcommissies aan de slag gegaan. Op basis daarvan hebben zij die eindtermen vastgelegd. Ik vraag niet om daar nog van alles bij te krijgen, integendeel, ik vraag gewoon om het werk van die tweehonderd mensen enigszins te waarderen en te respecteren.

Ik denk dat de moeilijkheid is – en dat is het inhoudelijke punt ook – dat het het uitgangspunt en de filosofie was, zolang wij mee aan tafel zaten en daarna ook, om de lat hoger te leggen wat eindtermen betreft. We wilden een zekere transparantie. We wilden dat het onderwijs weer vertrok van de eindtermen die we effectief als overheid vastlegden omdat er nu van alles in die leerplannen bij kwam, zodat ze helemaal niet meer transparant waren. U hebt dat zoveel keer aangekaart, mijnheer Daniëls: de concordantietabellen moesten eruit, leerkrachten moesten met de eindtermen werken. Zo krijgt men inderdaad een ambitieuze set van eindtermen, en daar was ik ook voorstander van.

U wilde de lat hoog genoeg leggen. Ik hoor u nog altijd al die zaken zeggen: het is te breed, we moeten van alles schrappen. Minister Weyts, ik hoor het u nog zeggen: voor tso en bso zijn kenniselementen niet zo belangrijk. Maar wie was er altijd voor al die kenniselementen in die eindtermen? De ironie kan niet groter zijn. Ik denk niet dat ik een probleem heb met een gespleten persoonlijkheid. Ik denk dat die ergens anders lag, maar ik wil niet mee in die polemiek gaan.

Na dit gezegd te hebben, herhaal ik mijn vraag nog eens. Minister, lijkt het u niet logisch – en dat is ook de vraag van die mensen – om, als u wijzigingen doorvoert, in alle transparantie terug te gaan naar de ontwikkelcommissies en hun te zeggen dat u vindt dat dit en dit moet worden gewijzigd? Het lijkt me de normale gang van zaken, als u achteraf zo grondig ingrijpt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het uitvoeren van de resolutie van het Vlaams Parlement over de ondersteuning van studenten naar aanleiding van de coronacrisis
– 2377 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een plan voor het mentale welzijn van studenten
– 2386 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, het mentaal welzijn van studenten staat onder zware druk. Dat was al zo en dat is door de coronacrisis nog enorm versterkt. De beperkte cijfers die we vandaag hebben, schetsen geen fraai beeld van het mentaal welzijn van de Vlaamse studenten en jongeren. De KU Leuven heeft in 2017 een enquête uitgevoerd waaruit blijkt dat 20 procent van de eerstejaarsstudenten aan de KU Leuven zich depressief zou voelen. 15 procent heeft last van angst. Uit een bevraging in datzelfde jaar van de Vlaamse Jeugdraad bleek dat 38 procent van de jongeren zich niet goed in zijn vel voelt.

De Gentse Studentenraad heeft in 2019 een onderzoek uitgevoerd waaruit bleek dat een op de twintig studenten recent aan zelfmoord had gedacht. En uit een gezondheidsenquête in 2018 van Sciensano bleek dat 15 procent van de Vlaamse jongeren al aan zelfmoord had gedacht.

Die problemen die er al waren, zijn door de coronacrisis nog versterkt. Daar is ook onderzoek naar gedaan door Sciensano, waaruit blijkt dat het aantal jongeren met angst en depressies met 18 procent is toegenomen in vergelijking met 2018, met respectievelijk 11 en 10 procent. Vooral jongeren worden daarbij getroffen.

Minister, dit is al een aandachtspunt in het Vlaams regeerakkoord, maar uiteraard noopt corona u tot verdere actie. Op 20 mei heeft het Vlaams Parlement een voorstel van resolutie goedgekeurd waarin wordt gevraagd dat de regering hier-rond specifiek actie zou ondernemen. U kondigde aan dat u daarmee aan de slag zou gaan.

Het is heel belangrijk dat er concrete acties komen op korte termijn, want de problemen zijn acuut, maar daarnaast is het ook heel belangrijk dat u op langere termijn de nodige initiatieven neemt op basis van verder onderzoek.

Minister, u hebt een aantal coronamaatregelen genomen ter ondersteuning van de studenten. Hebt u samen met de instellingen voor hoger onderwijs een evaluatie gemaakt van die maatregelen?

Bent u van mening dat de maatregelen bijgestuurd moeten worden? Hoe wilt u op korte termijn – zeer korte termijn, want de blokperiode is bezig – verzekeren dat studenten die het tijdens de blokperiode moeilijk hebben, betaalbare en toegankelijk hulp krijgen?

Kunt u vandaag verduidelijken hoeveel extra middelen worden vrijgemaakt om de studiebegeleiding en de studentenpsychologen te versterken?

Welke maatregelen zult u concreet uitwerken om te voorkomen dat de coronacrisis voor een verhoogde uitval van studenten zorgt, met name studenten die zich sowieso al in een kwetsbare positie bevonden?

Hoe staat u tegenover het voorstel om een grootschalig onderzoek te voeren over alle hogeronderwijsinstellingen heen, over hoe de studenten deze periode beleven en hoe deze hun persoonlijke situatie, hun mentaal welzijn en hun studieresultaten beïnvloedt? U hebt dit eigenlijk al aangekondigd in de plenaire vergadering en de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) is daar ook voorstander van. Ik heb ook gezien dat er een vacature projectcoördinator mentaal welzijn op hun website staat. Ik vraag me af in hoeverre daar met de VVS concrete afspraken over zijn gemaakt en hoe u dat onderzoek concreet ziet.

Welke maatregelen wilt u op lange termijn nemen om het mentaal welzijn van de studenten te verbeteren?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik heb deze vraag ingediend nadat de minister een tweetal weken geleden in de plenaire vergadering bekendmaakte dat hij en de Vlaamse Vereniging van Studenten de handen in elkaar zouden slaan om het mentaal welzijn van studenten te versterken. Het plan zou op 1 juni van start gaan. Ik ben daar heel benieuwd naar.

Minister, het is goed dat u versneld werk maakt van deze problematiek en dat u dat samen met de studenten doet. Steeds meer studenten hebben tijdens deze coronacrisis mentale zorgen. Het gaat onder andere over eenzaamheid, het gebrek aan motivatie en de nood aan een rustige en aangepaste leeromgeving enzovoort. De hogescholen en universiteiten nemen heel wat initiatieven om studenten te ondersteunen, maar ook vanuit de Vlaamse overheid moeten we een tandje bij steken.

Ik zal de cijfers van collega Bex niet herhalen, ik had die ook in mijn vraag opgenomen. Maar het is wel duidelijk dat daaruit blijkt dat dit een probleem is van niet alleen korte, maar ook lange termijn. We moeten daar dan ook op inzetten op zowel lange als korte termijn.

Minister, welke concrete acties bevat dit plan voor het mentale welzijn precies? Wat is de duurtijd van dat plan? Hoeveel middelen zullen er worden vrijgemaakt? Zult u het mentale welzijn van studenten ook na de coronacrisis blijvend op de agenda houden met concrete acties?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Minstens één keer per week heeft mijn kabinet overleg met de onderwijsadministratie, de vertegenwoordigers van de hogescholen, de universiteiten én de studenten over alle mogelijke aspecten van deze crisis. Een formele evaluatie van de reeds genomen maatregelen gebeurt niet, maar in de praktijk gebeurt dat dus wel. Samen met de hogeronderwijsinstellingen blijven we de situatie op de voet volgen en waar nodig sturen we bij.

Ik denk dat alle hogescholen en universiteiten zwaar hebben ingezet op de begeleiding van hun studenten. Dat blijkt ook uit de financiële middelen die daarvoor worden uitgetrokken, alsook uit de effectieve personeelsbezetting van de psychologische diensten die op post blijven, ook in deze tijden. Onze instellingen hoger onderwijs hebben allen studentondersteunende diensten die zeer grote inspanningen leveren om in deze tijden hun studenten bij te staan, ook op het vlak van mentaal en psychisch welbevinden. Die diensten worden trouwens ook online

aangeboden. De hulpverleners zijn er, ze staan klaar. Ik hoop echt dat studenten die er nood aan hebben ook bij hen gaan aankloppen.

Alles kan beter. Bijkomende initiatieven: graag. Ik zal er zo dadelijk één aanhalen. Ik heb er in dit kader ook voor gezorgd dat er 1,5 miljoen euro extra gaat naar de ondersteuning, rechtstreeks naar de studentenvoorzieningen. Zo is er toch enige financiële waardering vanuit de Vlaamse Regering tegenover de aanpak van de coronacrisis en alle hulp die zij bieden.

Ik sta positief tegenover het voorstel om een grootschalig onderzoek te voeren over hoe de studenten deze periode beleven. Daarom heb ik inderdaad steun toegezegd aan het project Mentaal Welzijn van de VVS.

Het algemene, overkoepelende doel van dit project bestaat erin om een beeld te krijgen van het mentale welzijn van studenten in Vlaanderen en Brussel en om op basis van dat beeld specifieke, onderwijsgerelateerde beleidsaanbevelingen te formuleren richting de overheid en de hogeronderwijsinstellingen. Daarnaast moet dat ook het taboe rond het mentale welzijn doorbreken en het bewustzijn erom verhoogen.

Het project wil een beeld krijgen van de toestand van het mentale welzijn van de student in de Vlaamse universiteiten en hogescholen. Ze doen dat via een bevraging. Die bevraging zal ook worden afgetoetst met experts. Het is de bedoeling dat de bevraging een link zal maken met welbepaalde aspecten van het studentenleven, zoals de studiedruk, de oriëntering, de indeling van het academiejaar, de studie-efficiëntie, de leefwereld van de student, het soort studies en het aanbod aan psychosociale bijstand binnen de instelling enzovoort. De VVS zorgt zelf voor de verwerking en de analyse van de resultaten. Ze maken daarvoor gebruik van een wetenschappelijk softwareprogramma. Aan de hand van de resultaten zullen ze een rapport schrijven en publiceren. Er zullen ook beleidsaanbevelingen worden geformuleerd, maar – ik herhaal – niet alleen aan mezelf, maar ook aan de instellingen en koepelorganisaties. De VVS plant daarover een colloquium of conferentie te organiseren. Ondertussen heeft ze op haar website een vacature geplaatst voor een projectcoördinator.

Ze krijgt hiervoor een vaste financiering, die ze voor een deel gebruikt. Het project kost in totaal zo'n 62.000 euro. Ik heb een extra impuls gegeven van ongeveer 40.000 euro – ik weet het niet uit het hoofd, maar het is alleszins van die orde-grootte. Dat is dus voor een voltijdse medewerker, voor de werkingskosten, voor de overhead.

Ik ga natuurlijk het resultaat van het onderzoek en de beleidsaanbevelingen afwachten. Daarnaast ben ik ondertussen in dialoog met universiteiten en hogescholen om nog een bijkomend project gestalte te geven. Dat staat nog een beetje in de mentale steigers, daar kan ik nog niet op vooruitlopen, maar ik denk dat we daar wel op iets goeds kunnen landen.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, ik wil u danken voor uw antwoord. Ik vind het alleszins positief dat dat grootschalig onderzoek er komt en dat u er zich ten volle achter zet met die financiële steun. Een vraag die ik daarover nog zou willen stellen gaat over de niet-homogene studentenpopulatie. De studentenpopulatie is vandaag al geen afspiegeling van de samenstelling van onze maatschappij. Het is heel belangrijk om bij dit onderzoek aandacht te besteden aan de specifieke subgroepen onder studenten om een beter zicht te krijgen op hun mentaal welzijn, zodat die resultaten niet verloren gaan in de gemiddelden. Daarom heb ik een bijkomende vraag, minister: zal dat onderzoek ook rekening houden met specifieke subgroepen onder studenten die mogelijk een hoger risico hebben op mentale

welzijnsproblemen? Ik denk aan lgbti+-studenten, eerstegeneratiestudenten, studenten die een andere thuistaal hebben dan het Nederlands. Gaat u daar specifieke aandacht voor hebben? Het zou jammer zijn om dit grootschalig onderzoek te voeren en achteraf geen specifieke gegevens voor deze doelgroepen te hebben.

Uiteraard is het goed dat u 1,5 miljoen euro extra voorziet voor de ondersteuning van de studentenvoorzieningen. Maar ik bleef wat op mijn honger zitten wanneer u beschrijft wat er met dat geld gebeurt. Ik kan mij moeilijk voorstellen dat u een blanco cheque hebt uitgeschreven. Hebt u er een specifiek zicht op of diensten overbelast waren en of met die middelen van 1,5 miljoen euro tegemoet kan worden gekomen aan de noden die er zijn? Of is het nattevingerwerk? Deze verduidelijking zou ik graag nog krijgen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik sluit me aan bij collega Bex, namelijk dat de 1,5 miljoen euro een goede zaak is, net als die bevraging. Ik vraag me wel af waartoe die 1,5 miljoen euro zal leiden en welke concrete acties dat zullen zijn.

Minister, u maakt nog een nuance bij het plan. Als ik het goed begrijp, is de bevraging eigenlijk een startschot van een plan dat nog moet worden opgemaakt. Er is nog geen concreet plan, er is enkel een startschot, waarbij we nu een aantal zaken in beeld gaan brengen waar dan aanbevelingen uit voortvloeien. 62.000 euro is een mooi bedrag, maar die aanbevelingen zullen nog extra kosten met zich meebrengen. Zullen die middelen er dan zijn? Hebt u al een zicht waartoe dat kan leiden?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Ik wil collega Bex en collega Warnez danken voor hun vraag. We hebben het hier al vaker gehad over het feit dat studenten het dezer dagen zwaar hebben, niet alleen mentaal maar ook financieel. Ik was daarnet even weg, dus ik ben niet helemaal zeker of ik het goed heb begrepen dat de 1,5 miljoen euro waarvan sprake, de extra middelen zijn die voorzien zijn voor de studentenvoorzieningen. Mijn vraag loopt een beetje gelijk met die van de collega's Bex en Warnez: ik vraag me af waar die middelen concreet voor zullen worden gebruikt. Is dat alleen voor meer psychologische en mentale ondersteuning voor studenten? Of zit daar ook de mogelijkheid van financiële tegemoetkomingen bij? Ik weet dat in het verleden, wanneer studenten in financiële problemen geraakten – wat dezer dagen helaas steeds vaker gebeurt omdat ze hun studentenjob kwijt zijn –, de studentenvoorzieningen wel eens tussenkwamen om ofwel de huur voor te schieten ofwel een deel van de huur te betalen. Is dat ook een mogelijkheid in uw plan?

Bovendien neem ik aan dat dat niet gelieerd is aan nog een vraag uit de meerderheidsresolutie, met name dat er zou worden gekeken hoe een terugbetaling van gemaakte kosten voor studentenhuisvesting mogelijk was. Staat dat daar apart van?

Dan nog een laatste vraag. Op welke manier zal die 1,5 miljoen euro tussen de hogeronderwijsinstellingen worden verdeeld? Is daar al een verdeelsleutel voor afgesproken? Over welke bedragen gaat het per instelling? Waarvoor kan dat geld allemaal worden gebruikt?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Het mentaal welbevinden van studenten is hier al meermaals aan bod gekomen, los van corona. Dat lijkt inderdaad steeds urgenter te worden. Ik ben dan ook tevreden dat er nu een totale aanpak komt.

Uit verschillende enquêtes bij studenten en statistieken van de sociale diensten blijkt dat steeds meer studenten aangeven dat ze kampen met mentale problemen. Door de coronacrisis zullen die cijfers zeker en vast niet zakken. Dat hebben we duidelijk kunnen zien, onder andere bij de meest recente bevraging van Teleblok en de petitie 'Geef ons een stem'.

Om de zoveel tijd wordt hierover een of ander deelonderzoek vrijgegeven door een bepaalde instantie. Dat wordt dan opgepikt door de pers, en politici staan te springen om het probleem hier in het parlement aan te kaarten.

Collega's, we zouden moeten vermijden dat dit probleem een kwestie wordt van steekvlampolitiek elke keer als er nieuwe cijfers verschijnen. Wij van het Vlaams Belang zijn voorstander van een totaal plan, dat de kwestie ten volle analyseert, en waar er in samenspraak met de studentenvertegenwoordigers en de hogere onderwijsinstellingen naar duurzame oplossingen wordt gezocht. Momenteel zien we dat informatie hierover niet duidelijk is. Er wordt in dit dossier iets te vaak geschermd met verschillende cijfers.

In februari van dit jaar verscheen een artikel in Het Nieuwsblad dat de kwestie trachtte samen te vatten. Zo steeg aan de UGent het aantal psychologische gesprekken van 1626 in 2016 naar 1816 in 2018. Hetzelfde verhaal bij hogeschool Thomas More. Daar meldden zich 697 studenten aan in 2016 tegenover 792 in 2019. Aan de KU Leuven steeg het aantal sessies psychotherapie van 3934 in 2016 naar 5018 in 2019.

Iets eerder verscheen ook het bericht dat aan de KU Leuven een derde van de eerstejaarsstudenten zou kampen met kleine, middelgrote tot uitermate ernstige psychische problemen.

Collega's, hogescholen en universiteiten hebben allemaal hun eigen manier van werken. Het is dus moeilijk om te vergelijken, want met al die verschillende indicatoren krijg je overal iets anders en tegelijk toch hetzelfde. Het aantal studenten dat een sessie met een psycholoog of therapeut aanvraagt via de sociale dienst, is niet per se hetzelfde als het totaal aantal gerapporteerde studenten dat kampt met psychologische problemen. Wat dan opnieuw niet helemaal hetzelfde is als het reële aantal.

Daarom is het volgens ons nodig om een meer uniforme informatievergaring te organiseren, over alle instellingen van het hoger onderwijs heen, waarbij dezelfde parameters worden gehanteerd. Alleen zo kun je een overzichtelijke stand van zaken opmaken die het totale probleem behelst. Dan kan men van daaruit vertrekken om met een omvattend plan oplossingen te bedenken.

Ik beseft dat dit tijd zal vergen en misschien iets is voor de langere termijn, en dat terwijl de coronacrisis en de hieraan gepaarde mentale problemen hier en nu woeden, maar volgens ons is ook die langetermijnaanpak nodig, want het probleem van het slechter wordende mentale welbevinden van studenten zal niet verdwijnen als corona is ingedamd en wanneer er een vaccin zou zijn.

Laten we dus deze crisis aanpakken door te onderzoeken waar precies het schoentje wringt en waar er meer mensen, tijd en geld moeten worden geïnvesteerd om dit probleem op een degelijke manier aan te pakken. Er moet wat ons betreft alleszins een langetermijnvisie komen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het mentaal welzijn van studenten is belangrijk. Onze fractie is dan ook tevreden dat u dat onderzoek gaat doen samen met het CBS. Het is een goede zaak dat u ook wil kijken of de problematiek duidelijk in

kaart is gebracht, en dat er bepaalde gepaste beleidsmaatregelen worden genomen.

Minister, het mentaal welzijn van studenten is belangrijk. We zijn als fractie dan ook tevreden dat u dat onderzoek gaat doen, samen met de VVS. Dat is een goede zaak, net als het feit dat u bepaalde gepaste maatregelen wilt nemen voor die problematiek, eenmaal die duidelijk in kaart is gebracht.

Ik heb wel nog twee concrete zaken die ik wil aankaarten. Als studenten ten eerste aangeven dat er prestatiedruk is – en ik denk dat dat normaal is –, dan moeten we proberen om duidelijk te onderscheiden wanneer die druk problematisch wordt, wanneer dat mentaal welbevinden problematisch wordt. Waarom zeg ik dat? Wel, als je op dit moment een student vraagt of hij stress of druk ervaart, dan gaat bij velen het antwoord 'ja' zijn. Ik vraag dus wel om dat zuiver te krijgen, en dat te proberen verbinden met wat de oorzaak van die druk is. Anders gaat het moeilijk zijn om dat mentaal welbevinden aan te pakken.

Hebt u ten tweede ongeveer een timing van dat onderzoek en weet u hoe het domein Welzijn hiermee verbonden wordt? Zo vermijden we dat we zowel vanuit Onderwijs als vanuit Welzijn rond dit aspect onderzoek voeren en maatregelen nemen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil eerst nog even meegeven dat dit project van de Vereniging van Vlaamse Studenten eigenlijk het allereerste project is dat het mentaal welzijn bij de volledige Vlaamse studentenpopulatie in kaart zal brengen. Wat ik er ook leuk aan vind, is dat het de studenten zelf zijn die dat project zullen leiden. Het zullen dus de stemmen van de studenten zijn en niet van de externe experts. Niet alleen hun wensen en noden maar ook hun oplossingen komen erin naar voren. En wat ik ten derde apprecieer aan dit project, is dat het wordt afgesloten met een evenement waarbij studenten ook rechtstreeks in contact komen met beleidsmakers. Ik denk dat jullie ook allemaal zullen worden uitgenodigd.

Daarnaast was er de vraag of er budget is voor de omzetting van die aanbevelingen. Het antwoord is neen. Ik weet niet welke aanbevelingen er zullen uit voortvloeien en of daar een prijskaartje aan verbonden is. Dat bekijken we dan wel. Maar wat de extra middelen betreft, die 1,5 miljoen euro die we toekennen aan de studentenvoorzieningen: ook daar volg ik een beetje dezelfde ratio. Waarom doen we dat aan de studentenvoorzieningen? Net omdat de studenten daar mee in de raad zitten. Ik ga daar niet libelleren, het gaat er gewoon om dat we tegemoetkomen aan de noden die er bestaan. En ik denk dat studenten in die studentenvoorzieningen daar zelf het best over kunnen oordelen, en dat ze daar mee over kunnen beslissen. Wij met onze regeringscommissarissen kunnen dan natuurlijk ook altijd blijven monitoren. Maar ik denk dat het ook een kwestie van vertrouwen is dat ik wil geven aan de studenten, en zeker de studentenvertegenwoordigers in de raden voor de studentenvoorzieningen. Zo beslissen zij over een adequate aanwending. Daarom is dat ook niet echt gelibelleerd.

Ik denk ook dat de noden anders zullen zijn afhankelijk van de studentenstad in kwestie. En dan kan men heel gecibleerd werken met die extra middelen.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag op welke manier u hebt bepaald of die 1,5 miljoen euro effectief beantwoordt aan de noden op het terrein. Ik hoop dat u daar voldoende de vinger aan de pols houdt en dat u daar ook bijstuurt en bijkomende middelen ter beschikking stelt indien dat nodig zou blijken. Dat is natuurlijk iets

wat zeer acuut is, gelet op de examenperiode die bezig is. Ik roep u op om de vinger zeer goed aan de pols te houden.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Het klopt wat u zegt, minister. Het is het eerste onderzoek ooit voor mentaal welzijn. Ik denk dat het belangrijk is dat dat hier nu op de agenda staat van de minister, van de commissie en van de parlementsleden. We gaan het hier zeker nog verder over hebben. Ik ben daar tevreden mee.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de impact van de coronacrisis op de financiën van de basisscholen – 2382 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aandeel van het coronanoodfonds voor het onderwijs – 2444 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de coronafactuur voor de scholen – 2471 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Voorzitter, mijn vraag dateert al van een tijdje geleden en gaat in eerste instantie specifiek over de impact van de coronacrisis op geplande schooluitstappen. Die werden sinds de lockdown om vanzelfsprekende redenen allemaal geannuleerd. Heel veel scholen bekijken op dit moment of ze die uitstappen naar volgend schooljaar, naar het najaar kunnen verplaatsen, om de kinderen toch een leuke ervaring te geven. In het basisonderwijs rijst daarbij natuurlijk een concrete uitdaging. Voor de meerdaagse uitstappen kan de brede maximumfactuur worden gespreid over zes jaren, maar het saldo van de scherpe maximumfactuur – en daaronder vallen eendaagse uitstappen, zoals museumbezoek of een dagje in het pretpark – mag niet worden overgedragen naar een volgend schooljaar. Die maximumfactuur garandeert een transparant maximumbedrag, zodat ouders zich daar financieel al op kunnen bereiden. Dat betekent niet dat er geen uitstappen of extra uitstappen kunnen worden georganiseerd of mogen gebeuren. Het betekent eigenlijk alleen en vooral dat die factuur niet naar ouders mag worden doorgeschoven als die maximumfactuur eenmaal wordt bereikt. Dat is ook logisch. Zo worden ouders die het sowieso al financieel moeilijk hebben, niet nog extra op kosten gejaagd. Indien een basisschool een schooluitstap wil verschuiven naar het najaar, betekent dat dus wel dat ze dat met het eigen budget moet doen. Dat budget is voor veel scholen sowieso al heel beperkt, zeker nu schoolfeesten ook niet hebben kunnen plaatsvinden, voor veel scholen toch altijd een manier om te proberen hun kas nog een beetje te spijzen. Daarover hebben we het hier ook al gehad.

Minister, ondertussen hebt u aangekondigd welk bedrag voor Onderwijs in het noodfonds zit, namelijk 10 miljoen euro. Als ik het goed heb begrepen, zal dat

bedrag inderdaad ook worden gebruikt om in eerste instantie geplande schoolreizen al te vergoeden, maar misschien kan dat ook worden gebruikt om een oplossing te zoeken voor schooluitstappen die zouden worden verplaatst en waaraan natuurlijk ook extra kosten zullen vasthangen. Ik maak van de gelegenheid gebruik om meteen ook al eens te polsen hoe u de verdeling van die middelen over de scholen ziet, hoe die aanvraag zal verlopen, hoe u zult verzekeren dat er geen administratieve rompslomp ontstaat, en of het de bedoeling is dat de middelen uit het noodfonds voor Onderwijs ook breder worden gebruikt dan alleen voor de terugbetaling of eventueel de extra financiering van schooluitstappen. Veel scholen hebben natuurlijk ook veel kosten gemaakt om allerlei veiligheidsmateriaal te kopen: mondklappers, plexiglas, handgels en ga zo maar door. Kunnen de middelen uit het noodfonds ook daarvoor worden gebruikt? Ik vergat trouwens ook nog de extra poetsbeurten. Ik had er dus graag een zicht op waarvoor de middelen voor Onderwijs, behalve voor schooluitstappen, nog kunnen worden ingezet.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb ook een vraag over het coronanoodfonds en het bedrag dat is vrijgemaakt voor Onderwijs. Iedereen keek naar dat fonds en was heel benieuwd hoe de koek zou worden verdeeld. Minister, u hebt in de plenaire vergadering van 31 april, toen ik vroeg hoe de financiering van de oplopende en coronagelinkte kosten zou worden bekostigd, gezegd dat u uiteraard in de wachtrij stond voor het noodfonds en dat het evident was dat het onderwijs "zijn gereede deel" zou krijgen. Dat leek ons ook wel logisch, want Onderwijs is een van de twee grootste departementen van de Vlaamse overheid.

Dan is de verdeling van het noodfonds bekendgemaakt. Het totaal werd opgetrokken tot 265 miljoen euro. Daar waren wij tevreden mee. We maakten ons zorgen over onder andere het aandeel voor Cultuur. Dat zou onvoldoende zijn. Daar was er wel wat goed nieuws te rapen, maar voor Onderwijs was er in slechts 10 miljoen euro voorzien. Dat dient vooral om de verliezen bij ouders en scholen te compenseren door het annuleren van schoolreizen. U zei ook dat wellicht niet elke ouder en elke school elke euro zal terugzien, maar dat u in een tegemoetkoming wilt voorzien voor de scholen die hebben geïnvesteerd in mooie schooluitstappen en de ouders die speciaal daarvoor geld opzij hadden gezet.

Dat geld zal dus dienen om ouders, busvervoermaatschappijen en schooltoeristische organisaties te vergoeden.

Minister, wat is er uiteindelijk echt voorzien voor de scholen? Welk extra bedrag hebt u nu om de scholen en andere onderwijsspelers te compenseren voor de talrijke aanpassingen en kosten die gemaakt werden om afstandslernen op te zetten, om de scholen te heropenen volgens de coronarichtlijnen enzovoort?

In het noodfonds is er 87 miljoen euro voorzien voor de lokale besturen, dat ze kunnen verdelen over lokale sport-, cultuur- en jeugdverenigingen. Is het niet mogelijk om een tegemoetkoming via flankerend onderwijsbeleid aan scholen op het grondgebied van een stad of een gemeente uit deze middelen te voorzien?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, minister, ik deel de bezorgdheid dat we inderdaad in tijden van crisis, in tijden van corona onze scholen maximaal moeten ontzorgen, zeker ook op financieel vlak. Uit contact met verschillende schoolbesturen dat ik heb gehad naar aanleiding van deze vraag blijkt dat de coronafactuur voor heel wat scholen intussen erg hoog oploopt. Hun grootste directe investeringen gaan voornamelijk naar desinfecterende middelen, extra poetsgerief, signalisatie, gezichtsmaskers en mondklappers en noem maar op. Het zijn de klassieke dingen die heel wat organisaties doen in tijden van corona. Er was ook bijkomende

infrastructuur nodig in heel wat scholen. Deze factuur loopt nu al heel erg op, maar varieert sterk naargelang de grootte van de school. We spreken dan over bedragen van 3500 euro tot 22.000 euro, zo blijkt uit de rondvraag die ik gedaan heb. Hierbij zijn de indirecte kosten zoals extra uren voor het poetspersoneel, organisatie en inrichting van de site nog niet eens meegerekend.

Ook verliezen de scholen aan inkomsten door het wegvallen van verschillende zaken, zoals de verhuur van hun site of infrastructuur aan derden of internaten die leegstaan, maar waar wel kosten aan verbonden blijven. Bovendien vrezen ze dat, wanneer de maatregelen invloed hebben op de activiteiten van volgend schooljaar, de financiële schade niet te overzien zal zijn. Mocht bijvoorbeeld de boekenverkoop niet doorgaan, dan spreken sommige scholen zelfs over een verlies van 60.000 euro.

Daarnaast kan het niet de bedoeling zijn dat deze zware factuur wordt doorgeschoven naar de ouders, die ook al vaak geconfronteerd worden met andere kosten of vaak in tijdelijke werkloosheid verkeren in de voorbije maanden. De extra schoolopvang tijdens en buiten de paasvakantie werd onder meer georganiseerd voor ouders in de zorg, zodat alle krachten konden worden ingezet in de strijd tegen het coronavirus. Het is dan ook niet rechtvaardig dat deze ouders zelf moeten opdraaien voor de kosten van deze opvang.

Minister, u hebt al aangekondigd 4,3 miljoen euro te investeren in ICT, een initiatief dat alleen maar aangemoedigd kan worden. Maar als we geen verdere maatregelen nemen, gaan de scholen binnenkort een stevige financiële crisis tegemoet. Dat moeten we met zijn allen trachten te voorkomen.

Bent u zich bewust van de gevolgen van die hoge coronafactuur voor de scholen?

Hebt u zicht op de kosten of kostencategorieën en waar de overheid zal tussenkomen?

Welke opvangkosten zal de overheid op zich nemen, opdat de factuur niet wordt doorgeschoven naar de ouders en zeker niet naar de ouders die in de zorg werken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Een van de eerste maatregelen – al met een ministerieel besluit van 23 maart – was dat schooluitstappen verboden werden. Ondertussen is dat weer geschrapt, met de aanpassing artikel 5 van het ministerieel besluit. Een aantal uitstappen, zowel eendaagse als meerdaagse, zijn daardoor niet kunnen doorgaan. Het klopt ook dat er voor de eendaagse uitstappen een scherpe en jaarlijkse maximumfactuur bestaat. Dat sommige scholen die uitstappen willen verplaatsen naar het najaar, is op zich geen probleem. Dat verhoogt de factuur ook niet. Als men extra betalende uitstappen voorziet en dat wil combineren met het normaal aantal voorziene of geplande eendaagse uitstappen voor het schooljaar 2020-2021, dan is dat wel een probleem.

Persoonlijk zou ik denken dat men bij de start in september in de eerste plaats zal focussen op het wegwerken van eventuele leerachterstand. Ik denk dat scholen daar in eerste instantie zullen op inzetten.

Mijn administratie krijgt ook weinig of geen signalen van basisscholen die laten weten dat er zich een probleem stelt met de organisatie van een bijkomend extra-murosaanbod in het najaar.

Ik moet ook van de gelegenheid even gebruikmaken om erop te wijzen dat, wat basisonderwijs betreft en heel specifiek het kleuteronderwijs, de werkingsmiddelen dit jaar zijn verhoogd met 71 miljoen euro, waardoor de ongelijke financiering

tussen kleuter- en lager onderwijs is weggewerkt. Dat is toch een serieuze financiële impuls.

Bij de eerste verdeling van het noodfonds van 265 miljoen euro was 10 miljoen euro voor het onderwijs voorzien. Ik heb er bewust voor gekozen om maar een beperkte claim te leggen op het noodfonds voor het onderwijs, maar via een parallel circuit extra middelen te krijgen voor onderwijs. Er is dus 10 miljoen euro voor de compensatie van de factuur van de schoolreizen en schooluitstappen.

Daarnaast zijn er drie dossiers uitgewerkt. Een is door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 21 mei en kent een budget toe van 18,5 miljoen euro. Dit is vooral bedoeld om zomerscholen te organiseren, voor 11 miljoen euro, en voor investeringen in ICT, ten belope van 5,7 miljoen euro. Die 18,5 miljoen euro wordt dus boven op de 10 miljoen euro toegekend. Vorige week is een extra budget van 25,5 miljoen euro goedgekeurd voor de scholen van het buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Daarvan gaat 24,5 miljoen euro naar een extra werkingsbudget voor de scholen voor de genomen maatregelen en extra onkosten in het kader van de coronacrisis. Het geld moet natuurlijk terecht komen waar het het meest nodig is: op de klasvloer en bij de scholen. Het gaat voornamelijk om het vergoeden van kosten die scholen hebben gemaakt om te voorzien in alle veiligheidsmaatregelen tegen corona zoals kuismateriaal, kuispersoneel, veiligheidsmaskers, alcoholgel, handhygiëne bij leerlingen en personeel. De heer Brouns heeft dit ook opgesomd.

Tot slot ga ik nog met een bijkomende vraag naar de Vlaamse Regering aangaande ICT. Ik kan hier verder nog niets over kwijt omdat de collega's van de Vlaamse Regering zich daar nog moeten over uitspreken. Ik kan toch wel zeggen dat we al heel veel extra middelen hebben kunnen uittrekken en dat de Vlaamse Regering wel degelijk haar verantwoordelijkheid heeft genomen om te zorgen voor extra middelen voor het onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Minister, we zijn het erover eens dat scholen op 1 september maximaal werk moeten maken van het inhalen van eventuele leerachterstand die kinderen de voorbije weken hebben opgelopen.

Ik weet niet of u het zich nog herinnert hoe het was toen u op school zat, ik in ieder geval wel. Op het einde van het jaar deden we een schooluitstap, een dag naar een pretpark. We keken er ongelooflijk naar uit. Voor veel kinderen valt dat nu weg. Ik vind het helemaal niet zo onlogisch dat scholen nadenken over het uitstellen van die uitstap naar het najaar, omdat ze weten hoe belangrijk dat voor kinderen is. Het creëert dus in de feiten een probleem omdat een eendaagse uitstap onder het regime van de scherpe maximumfactuur van volgend schooljaar valt, en die is vaak al helemaal volgeboekt voor veel leerjaren van het basisonderwijs. Het is dan een extra kost, die scholen op eigen conto moeten nemen als ze dat willen laten doorgaan. Mijn vraag is gewoon of er kan worden gekeken naar compensaties.

Ik dank u voor uw uitleg bij de besteding van het coronafonds daarnaast, maar ik heb natuurlijk wel geen antwoord gekregen op de vraag inzake de concrete verdeling over de scholen, dus over de verdeelsleutel op basis waarvan bedragen zullen worden toegekend, en op de vraag hoe scholen een aanvraag moeten doen om die middelen te krijgen. Ik neem aan dat ook u zich kunt voorstellen dat heel veel directeurs wachten op duidelijkheid zodat zij weten hoe zij hun rekening moeten doen kloppen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, de vraag is inderdaad ingediend op het moment dat u 10 miljoen euro kon aankondigen op basis van de verdeling van het noodfonds. Het klopt dat u vorige week nog eens 25 miljoen euro kon aankondigen. Dat is een goede zaak, maar kunt u me zeggen of dat extra budget is boven op het budget voor Onderwijs dat u krijgt?

Daarnaast heb ik in de krant gelezen dat u dit zult verdelen op basis van de heropstart van de scholen. Hebt u daar een exact zicht op? Want dat is nogal warrig verlopen. Sommige scholen werken met halve dagen en starten geleidelijk op, het lijkt me dan ook moeilijk om op basis daarvan een verdeling door te voeren. Hoe hebt u dat gedaan? En waar is dat budget van 25,5 miljoen euro op gebaseerd? Op een berekening?

Ik heb gezien dat het buitengewoon onderwijs daarvan meer zou krijgen. Hoe zit die verdeling tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs? Kunt u toelichten hoe die verdeling zal gebeuren?

Ik heb een mail gekregen – u hebt die ook gekregen en wij allemaal – dat heel wat schooluitstappen niet konden doorgaan, onder meer in het gemeenschapsonderwijs, dat heet daar Geïntegreerde Werk Periodes (GWP). Er werd gezegd dat dat zou worden terugbetaald aan de ouders. Ouders laten weten dat scholen niet in staat zijn en onvoldoende middelen hebben om dat terug te betalen. Zij zouden de minder begoede ouders 100 procent en de andere ouders 50 procent betalen. Dat is soms moeilijk. Sommige ouders vallen misschien niet in de categorie leefloners maar hebben het ook moeilijk gehad tijdens de coronacrisis. Wanneer zij meerdere kinderen hebben op school, verliezen zij 460 euro. Zelfs als het maar om 50 procent gaat, is dat veel geld.

De voorzitter: U gaat nu over uw tijd, mevrouw Meuleman.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb nog een heel korte bijkomende vraag. We lezen ook dat scholen een coronatoeslag aanrekenen op hun factuur. Zij vragen ouders om tussen te komen in de coronakosten. Kan dat volgens u, minister? Kunnen scholen de kosten naar de ouders toeschuiven in de vorm van een coronatoeslag en in de vorm van het niet terugbetalen van die GWP's of andere uitstappen?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Dat laatste klopt, mevrouw Meuleman, en die bezorgdheid delen wij absoluut. We moeten er alles aan doen om zoveel mogelijk te vermijden dat de factuur bij de ouders terechtkomt.

Minister, ik heb het gevoel dat heel wat scholen hun draai hebben gevonden en weten hoe ze dit jaar zullen afronden, maar dat ze ook al bezig zijn met 1 september. Ook daarbij moeten wij hen maximaal begeleiden en ondersteunen. We moeten goed en tijdig in kaart brengen hoe die nieuwe start er zal uitzien en hoe Vlaanderen hen daar maximaal in kan ondersteunen. Dat moet optimaal verlopen, uiteraard zonder extra kosten. Houdt u er rekening mee dat dit eventueel nog bijkomende kosten met zich kan meebrengen? Hebt u daarvoor een bijkomende provisie?

Maar dan heb ik ook nog een korte vraag voor mevrouw Meuleman, om er zeker van te zijn dat ik het goed heb begrepen. Mevrouw Meuleman, hebt u daarnet de suggestie gedaan om ook aan te kloppen bij de lokale besturen, om de kosten van de scholen af te wentelen op de lokale besturen? Heb ik dat goed of verkeerd begrepen?

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Voorzitter, het is een goede zaak dat we in crisistijden de middelen niet verdelen op basis van hoe zwaar elk beleidsdomein weegt in de lopende begroting, maar dat we werken op basis van concrete kosten en concrete dossiers, die dan worden ingediend en op hun merites worden beoordeeld. Het was een goede werkwijze van de minister om met een aantal concrete vragen naar de regering te trekken. Op die manier heeft hij toch heel wat extra middelen binnengehaald voor reële noden in het onderwijs.

Ik sluit verder graag aan bij de vraag die ook door de collega's wordt gesteld naar de modaliteiten van hoe die 25 miljoen euro bij de scholen zal terechtkomen. Ik neem aan dat er daarvoor nog richtlijnen of instructies komen. Welke parameters zullen worden gehanteerd? Wat is daarvoor de timing?

Ten slotte heb ik nog een vraag van een totaal andere grootteorde dan de reeds genoemde bedragen. De organisatie van het toelatingsexamen arts/tandarts neemt door de coronacrisis heel andere proporties aan. Is er daarvoor extra budget voorzien? Zit dat al in een van de genoemde provisies of hebt u nog een apart potje om die extra organisatiekosten te dekken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De bedragen die ik hier heb opgesomd, gaan wel degelijk over extra budget, boven op het bestaande onderwijsbudget. Het zijn dus extra middelen.

Hoe hebben we dat toegekend? Hoe hebben we dat verdeeld, of beter: hoe zullen we dat verdelen? Want de bedragen worden tegen eind juni, begin juli uitgekeerd. De 5 miljoen euro ICT-middelen werden reeds toegekend, maar de resterende middelen die ik heb vermeld, zijn voor eind juni, begin juli. Daarbij werken we a rato van de geleverde inspanningen. Enerzijds hebben we per leerling een forfait bepaald, voor het basisonderwijs en voor het secundair onderwijs. Voor het bijzonder lager onderwijs en het bijzonder secundair onderwijs ligt het forfait wat hoger, omdat er daar ook meer kosten zijn. Dat is dus logisch. Ik heb de bedragen nu niet bij de hand.

We keren uit a rato van het aantal geopende leerjaren. Dat is evident. Scholen die dus gewoon gesloten bleven – gelukkig zijn ze zeldzaam –, zullen dus geen extra geld krijgen. Dat zou een beetje te belachelijk zijn. Wij beschikken over de data uit het programma Discimus, op basis waarvan de aanwezigheden in de scholen worden gerapporteerd. Op grond daarvan kunnen we nagaan welke leerjaren in welke scholen geopend waren.

Wat die coronatoeslag betreft, gaat het bij mijn weten gelukkig maar om een individueel geval waarbij een soort van factuur werd opgemaakt. Blijkbaar is dat ook allemaal niet zo simpel, omdat op de schoolfactuur bepaalde kosten in mindering werden gebracht en er anderzijds sprake was van een coronatoeslag. Alleszins vind ik het principe van een coronatoeslag niet bepaald kunnen. Het is sowieso ook voorbarig. Want aangezien er extra middelen komen, kun je als school nu niet al bepaalde kosten aanrekenen, als je zelfs nog niet weet hoeveel van de gemaakte kosten zullen worden gecompenseerd door de extra middelen die werden uitgetrokken. Ik heb u een overzicht gegeven, dat is toch niet min. Ze hebben dus nog iets dat eraan komt, en dat zal hopelijk volstaan voor de gemaakte kosten.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik ga het heel kort houden. Het lijkt me vooral een dossier dat we verder in het parlement moeten opvolgen, zowel wat betreft het eventueel aanrekenen van extra kosten aan ouders, want dat kan absoluut niet de bedoeling zijn, als wat betreft de terugbetaling van kosten. Ik twijfel er niet aan

dat scholen ons, parlementsleden, op de hoogte zullen houden van hoe dat in de praktijk loopt. Voor ons is één ding zeker: het kan niet zijn dat de factuur van deze coronacrisis naar scholen of ouders wordt doorgeschoven. Wat dat betreft: 'to be continued'.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik weet het niet of het mogelijk is om transparantie te verschaffen over de verdeling van die 25 miljoen euro en dat wij ook inzage krijgen in die berekening. In andere commissies, zoals die voor Cultuur en Sport, is er toegezegd dat er uitleg komt over de berekeningen die de administratie heeft gedaan. Dat zou voor onderwijs misschien ook wel interessant zijn.

U hebt niet geantwoord. U hebt niet gezegd: 'Die coronatoeslag kan voor mij niet, we mogen geen extra kosten aanrekenen aan ouders, zeker niet als ze nog niet weten wat er komt van de Vlaamse overheid.' Het slechts gedeeltelijk terugbetalen van die toch zware kosten van die projectweken, vindt u dat dat kan? Kunt u daar een goed gesprek over aangaan?

Voor sommige ouders is 460 euro, om maar een voorbeeld te geven, toch wel veel op een moment dat ze het zelf moeilijk hebben, als je weet dat je kind dan niet op reis is geweest en dat je daar niets voor terug hebt gehad. Kan er nog worden gekeken naar eventueel iets extra's om die ouders te vergoeden? Als scholen zeggen dat ze niet het geld hebben om de ouders te vergoeden, vind ik het toch erg dat ouders dat dan zouden moeten betalen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik wil nog kort aansluiten. Ik denk dat in andere domeinen het goede voorbeeld ervoor is gegeven dat zo snel als mogelijk de verdeling van de middelen die dienen om de coronafactuur te betalen, wordt duidelijk gemaakt per school. U hebt aangeduid hoe u die verdeling ziet. Ik denk dat we alleen maar kunnen aandringen op het zo snel als mogelijk laten weten aan alle scholen op welk deel ze recht hebben om die kosten te vergoeden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de studiekeuzebegeleiding van toekomstige eerstejaarsstudenten – 2383 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Ik heb een korte punctuele vraag omdat ons steeds meer alarmsignalen bereiken over de studiekeuzebegeleiding voor toekomstige studenten hoger onderwijs naar aanleiding van de hele coronacrisis. Normaal zouden monitoraten en studiebegeleiders nu overstelpt worden met vragen van laatstejaars die zich willen inschrijven in het hoger onderwijs. Op heel veel plaatsen blijft het op dit ogenblik zorgwekkend stil. Het lijkt er een beetje op dat het wegvallen van de lessen in het secundair onderwijs ervoor gezorgd heeft dat de zoektocht naar de juiste opleiding wat is stilgevallen en dat laatstejaars niet zo goed weten waar ze terecht kunnen.

Minister, wij zijn het vaak heel erg oneens over hoe die studieoriëntering moet worden georganiseerd. Maar ik ben er zeker van dat we het er wel over eens zijn

dat de juiste keuze maken van ongelooflijk groot belang is voor de toekomst van de studenten. We moeten te allen prijze vermijden dat studenten door de coronacrisis een foute keuze maken of de keuze een jaar uitstellen.

Minister, hebt u ook al soortgelijke signalen ontvangen? Plant u initiatieven om de studieoriëntering weer op te starten? Overweegt u een zomeraanbod rond studiekeuze? Bent u in overleg met de hogeronderwijsinstellingen en het leerplichtonderwijs over deze uitdaging in coronatijden? Bent u het ermee eens dat er in het eerste semester van volgend academiejaar wellicht versterkt zal moeten worden ingezet op studiebegeleiding voor eerstejaarsstudenten en dat dit waarschijnlijk ook extra middelen zal vragen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ben ik op de hoogte van die signalen? Die signalen hebben mij alleszins niet bereikt via ons wekelijks overleg dat we organiseren met alle hogeronderwijsinstellingen en met de studenten zelf. Soms krijg ik daarover individuele vragen in mijn mailbox, maar dat is toch beperkt.

De schoolteams hebben al geruime tijd vóór de coronacrisis het studiekeuzeproces van de laatstejaarsleerlingen secundair onderwijs begeleid en ondersteund. Onderwijsloopbaanbegeleiding is een continu, dynamisch en geïntegreerd proces. Dat is niet beperkt tot één scharniermoment.

De werking van de secundaire scholen is voor een deel doorkruist geworden door de coronacrisis, maar niet alle initiatieven rond de ondersteuning van de studiekeuze zijn weggefallen. Ik zal u daarover een uitvoerige toelichting geven. Het belangrijkste is dat de SID-ins, de studie-informatiedagen, gelukkig net achter de rug waren. Dat is een van de belangrijkste bronnen van informatie. Dat is dus een geluk bij een ongeluk

De exploratietool Columbus ondersteunt leerlingen bij hun studiekeuze naar het hoger onderwijs. Columbus wordt normaal in klassikaal verband afgenomen. Het gaat echter om een digitale tool, die ook zonder de fysieke aanwezigheid van de leerlingen in de klas kan worden gebruikt. Om scholen aan te zetten ook in coronatijden gebruik te maken van de tool, hebben we via Schooldirect, via de Facebookpagina en de website van Columbus opgeroepen om met hun leerlingen aan de slag te gaan met Columbus. We hebben dat mogelijk gemaakt door digitaal een klassikaal afnamemoment in te plannen of door leerlingen aan te sporen individueel aan de slag te gaan. Om leerlingen individueel te ondersteunen, werden instructiefilmpjes ontwikkeld.

Leerlingen kunnen daarnaast ook gebruikmaken van andere instrumenten rond studiekeuze, die gratis ter beschikking staan op www.onderwijskiezer.be. Verder biedt de vraagmodule van de onderwijskiezer de kans aan leerlingen om specifieke vragen rond studiekeuze te stellen en uiteraard staat ook de CLBchat daarvoor open. Uit het jaarrapport van de CLB-sector en de CLBchat blijkt dat jongeren CLBchat vaak gebruiken om allerhande vragen met betrekking tot studiekeuzebegeleiding te stellen. Dat blijkt een goed antwoord te zijn op vragen die leven bij de leerlingen.

De organisatie van verplichte, niet-bindende toelatingsproeven voor bepaalde bacheloropleidingen in het hoger onderwijs is gewoon voortgezet. De verplichte ijkingsstoetsen bij de universiteiten worden schriftelijk afgenomen op 29 augustus en 12 september op verschillende locaties van de universiteiten. De niet-verplichte toetsen zullen online plaatsvinden op 24 augustus of 31 augustus. Ook de verplichte instaptoets voor de lerarenopleiding kan sinds eind april opnieuw digitaal worden afgenomen. Het blijkt dat we nu al aan het dubbele aantal deelnames voor

de instaptoets zitten in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. Dat blijkt dus wel te werken.

Er zijn ook heel wat leuke individuele initiatieven genomen. Er zijn jongeren die op sociale media aan hun vrienden laten weten welke studierichting zij kozen en dat ze aan hen vragen mogen stellen over die studierichting en/of de universiteit of hogeschool waar ze studeren of studeerden.

Ik heb ook vastgesteld dat fysieke infomomenten bij universiteiten en hogescholen werden vervangen door online-initiatieven, waardoor studenten en ouders zich kunnen informeren.

U weet ook dat ik recent een oproep voor de organisatie van de COVID-19-zomerscholen lanceerde, waarbij je natuurlijk ook een remediërend of stimulerend aanbod kunt bieden voor laatstejaars secundair onderwijs, of allebei.

Er werd nog gevraagd of ik een overlegplan heb tussen het hoger onderwijs en het leerplichtonderwijs. Er is het overlegplatform Studiekeuze van secundair naar hoger onderwijs binnen de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), waar vertegenwoordigers zitten van secundair en hoger onderwijs, en daar is op korte termijn een vergadering gepland. Daarbij agenderen we net de impact van de coronacrisis op de werkzaamheden.

Tot slot wil ik erop wijzen dat de instellingen hoger onderwijs momenteel bezig zijn met een plan van aanpak voor de organisatie van het eerste semester van het volgend academiejaar. Dat zal nog gaan over een combinatie van contactonderwijs en online onderwijs. Daarom hebben ze al laten weten dat ze extra aandacht zullen besteden aan generatiestudenten en aan studenten uit kansengroepen. Ik denk ook dat een versterkte studiebegeleiding daar heel veel zal uitmaken.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Inderdaad, studieoriëntering is een continu en dynamisch project, en dat zou het nog meer moeten zijn. Het blijft een werkpunt voor deze legislatuur. Want heel veel studenten of laatstejaars van het secundair weten op het einde eigenlijk nog altijd niet zo goed wat ze moeten kiezen, en beslissen nogal last minute. Dat blijft dus een belangrijk moment.

Ik moet wel zeggen dat ik blij ben om te horen dat er toch heel veel initiatieven worden genomen, dat is zeker een goede zaak. Ik hoor u ook zeggen dat verschillende hogeronderwijsinstellingen inderdaad op eigen initiatief een aantal zaken op poten hebben gezet om ervoor te zorgen dat direct face-to-facecontact mogelijk is. Want dat is vaak toch iets doorslaggevends in een keuze, dat je eens kunt praten met iemand van een faculteit of met een oud-student, om heel concrete input te krijgen over wat een richting precies inhoudt.

Ik heb nog een korte afsluitende vraag: hebt u concreet zicht op hoeveel hogeronderwijsinstellingen in dat soort online contactmomenten voorzien? Geldt dat voor ze allemaal? Ik ben sowieso blij dat de studiekeuze een aandachtspunt is op het overleg van de Vlor. Ik wil u dan tot slot vragen om daar aandacht aan te blijven besteden, en dat punt misschien toch nog eens op de agenda te zetten. Want u krijgt misschien niet die signalen, maar ik krijg ze in ieder geval wel. Ik denk dat dat verder in de gaten moet worden gehouden. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik ga helemaal akkoord dat we moeten vermijden dat toekomstige studenten door de coronacrisis een foute studiekeuze maken of de keuze zelfs uitstellen. Ook wij vrezen dat de instroom

daar zal dalen, vooral bij jongeren die een hogere studie zouden aankunnen maar zich in een sociaal-economisch zwakkere situatie bevinden. Zij dreigen weg te vallen omdat ze bijvoorbeeld niet naar een fysieke infodag konden gaan.

Er zijn heel wat online initiatieven, maar ik denk dat heel wat ouders die zelf nooit hoger onderwijs hebben gevolgd, de fysieke infodag ook heel belangrijk vinden. Ze willen immers weten waar hun zoon of dochter terecht komt, ze willen weten wat de opleiding inhoudt, en ze willen vooral weten wat het kost. Voor veel ouders die moeilijk de eindjes aan elkaar kunnen knopen is een student best wel een financiële last. Studeren kost nu eenmaal geld.

Ik zou het alleszins betreuren mocht het aandeel jongeren van laagopgeleide ouders in het hoger onderwijs zakken vanwege de coronacrisis. Ik hoop dat u daar de nodige aandacht aan zult besteden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega Goeman, dank u wel voor de vraag. Ik heb even mijn licht opgestoken bij de mensen van de CLB's om te zien of de leerlingen uit het zesde jaar van het secundair onderwijs hen contacteren met een vraag over studiekeuzebegeleiding. Zij merken geen vermindering of een grotere vraag van leerlingen die inzitten met hun toekomstperspectief.

Het is inderdaad zo, en gelukkig, dat er nog SID-in-beurzen waren net voor de lockdown. Het traject dat leerlingen afleggen, is in eerste instantie samen met de school en de CLB's. In tweede instantie kunnen ze ook op individuele basis info vragen. Wat wel opmerkelijk is, is dat leerlingen vragen hebben over hun toekomstige diploma, over de mogelijke achterstand die ze hebben door corona. Minister, ik denk dat we daar ook aandacht voor moeten hebben. Misschien kunnen we daarover overleggen met de hogescholen en universiteiten, om tegemoet te komen aan die zorgen van die leerlingen. Hebt u daartoe ook al initiatieven genomen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Goeman, dit is inderdaad een interessante vraag, maar ook uit mijn gegevens blijkt toch dat het probleem niet zo heel groot is. Dat is niet zo groot, omdat scholen uiteraard al veel vroeger bezig waren met die studiekeuze, wat goed is. U weet – en u zult daar allicht heel blij over zijn – dat er nu met de modernisering van het secundair onderwijs sprake is van een trapsgewijze studiekeuze. Dat is beter: men gaat niet enkel en alleen eind juni kiezen wat men volgend jaar zal doen. Zeker in die scholen is dat traject al opgestart in het vijfde middelbaar, ook door Columbus, want de bedoeling van Columbus is eigenlijk dat traject niet helemaal op het einde, maar al veel vroeger op te starten. Dat is een goede keuze. Het is niet zo dat men, zoals weleer, in juni eens gaat bekijken wat men zal studeren. Die keuze wordt eigenlijk al gemaakt in het vijfde en de loop van het zesde middelbaar. We zijn dus blij dat we én Columbus én onderwijskiezer én de niet-bindende toelatingsproeven hebben. We hebben dus eigenlijk diverse momenten om studenten te oriënteren. Het is niet omdat ze nu een bepaalde keuze hebben dat ze die nadien ook daadwerkelijk zo maken.

Dat neemt niet weg dat voor een aantal leerlingen een fysiek contact met de instelling, een fysieke babbel met studiebegeleiders, onder andere over een kot, over studiefinanciering, zeker als het de eerste keer is dat iemand in dat gezin gaat studeren, echt nog wel belangrijk kan zijn. Onze fractie is daar wel gevoelig voor. Minister, we hopen dus dat er binnen afzienbare tijd misschien opnieuw fysieke bezoeken en contacten mogelijk zijn om studenten en hun ouders te begeleiden.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Bij mijn weten doen alle universiteiten zo'n digitaal infomoment, maar ik zou het moeten checken. Ik weet dat niet vanbuiten, maar ga ervan uit.

Wat de alternatieven betreft, die ik ook uitvoerig heb geschetst: het is eigenlijk heel goed dat we daarvoor nu worden beloofd. Studiekeuze is een heel proces, dat eigenlijk al zelfs vóór het laatste jaar start. We hebben dus alle oriëntatie-instrumenten blijvend kunnen inzetten, weze het in een andere vorm en soms inderdaad zonder het fysieke contact, maar dat kan altijd wel een verschil maken. Alternatieven zoals Columbus digitaal en CLBchat zijn toch ook wel dienstbaar. Collega Vandromme, het is wel zo dat in het jaarrapport van de CLB's expliciet staat dat het aantal vragen met betrekking tot studiekeuze echt gevoelig is toegenomen, wat dus een goede zaak is.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Ik kan besluiten met te zeggen dat ik hoop dat er zo snel mogelijk toch opnieuw fysieke momenten mogelijk zijn om toekomstige studenten de kans te geven om beter kennis te maken met de universiteit, zeker de eerstegeneratiestudenten. Ik hoop dat dit in de aanloop naar de inschrijvingen in september toch nog mogelijk zal zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van het lerarentekort
– 2391 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het recente onderzoek naar de waardering van het lerarenberoep
– 2438 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van het door de OESO georganiseerde TALIS-onderzoek
– 2442 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp·a): Goedemiddag van aan de kust collega's. Voor de coronacrisis was het lerarentekort in ons onderwijs al een acuut probleem. We hadden er al een paar hoorzittingen over en het verhaal gaat zeker nog verder.

De sluiting en heropstart van de scholen dit schooljaar door de gezondheids crisis legt de problematiek van het lerarentekort open en bloot. Scholen hebben niet genoeg personeel om de moeilijke puzzelstukken van de combinatie van noodopvang, preteaching en het fysiek lesgeven te leggen.

Daarnaast blijkt uit het TALIS-onderzoek (Teaching and Learning International Survey) dat slechts een kwart van de leraren in het middelbaar gelooft dat zijn job gewaardeerd wordt in de maatschappij. In 2013 voelden nog 45,9 procent van de leerkrachten zich gewaardeerd. Dit is een aanzienlijke daling, en in 2013 was het

ook al niet om over naar huis te schrijven. In de context van het lerarentekort zijn deze gevolgen dramatisch, geloof me. Als leerkrachten zich niet gewaardeerd voelen, gaan potentiële toekomstige leerkrachten zich niet geroepen voelen om in de job te stappen en gaat er ongelooflijk veel talent onherroepelijk verloren.

Minister, welke acties hebt u ondertussen genomen om het lerarentekort aan te pakken? Welke andere bijkomende plannen hebt u om deze problematiek in de toekomst aan te pakken?

Welke acties zult u concreet nemen opdat leerkrachten zich opnieuw gewaardeerd voelen in de maatschappij?

Onderwijsexpert Dirk Van Damme kwam met het voorstel om leerkrachten gedifferentieerd te verlonen, waarbij leraren in moeilijke klassen een hoger loon zouden krijgen. Ik ben erg benieuwd hoe u hiertegenover staat.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, uit recent internationaal onderzoek georganiseerd door de OESO en in Vlaanderen uitgevoerd door de Vrije Universiteit Brussel blijkt dat de grote meerderheid van de leerkrachten tevreden is met zijn job, maar dat amper een kwart van hen in het secundair onderwijs zich gewaardeerd voelt in de samenleving. In 2013 ging het nog om 45 procent van de leerkrachten. Op enkele jaren tijd is het aantal leerkrachten dat zich gewaardeerd voelt, dus met 20 procent gedaald. Maar ook in het lager onderwijs blijken steeds meer leerkrachten het gevoel te hebben dat hun werk onvoldoende geapprecieerd wordt. Onderzoekers wijzen erop dat het gevoel van onderwaardering leerkrachten uit het beroep kan drijven en leerkrachten in spe ook kan afschrikken, en dit in een periode waarin we al kreunen onder een groot lerarentekort – collega Vandenberghe wees er ook al op.

Minister, wat is uw reactie op bovenstaande cijfergegevens?

Welke maatregelen kunt u nemen om het imago van het leerkrachtenberoep te verbeteren en ervoor te zorgen dat leerkrachten zich meer gewaardeerd voelen voor het schitterende werk dat ze leveren? De afgelopen maanden hebben we daar een duidelijk staaltje van mogen zien.

Op welke manier zult u dit dossier met betrekking tot de waardering ten opzichte van het lerarenberoep verder opvolgen? Bent u bereid om zelf te meten hoe de waardering ten aanzien van leerkrachten verder evolueert in de tijd? Met andere woorden, kunnen we dit als een ijkpunt nemen en daar verder op bouwen in de komende jaren? Dat is een bijzonder belangrijk gegeven. We moeten kijken welke mogelijkheden er zijn. We moeten er inderdaad, in het verlengde van de hoorzitting en de uitdagingen waar we voor staan, voor zorgen dat we een krachtadig antwoord bieden.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Voorzitter, ik neem genoeg met de inleiding van de collega's. Ik ga dus meteen over naar mijn vragen.

Minister, hoe verklaart u deze cijfers uit het TALIS-onderzoek? Welke beleidsdaden zult u hieraan koppelen?

Denkt u dat de zogenaamde verantwoordingsdruk, het gevoel van niet met de kern van onderwijs bezig te kunnen zijn door allerhande administratieve taken die niet essentieel lijken, een rol speelt in de dalende waardering?

Welke rol speelt de toegenomen juridisering volgens u?

In het regeerakkoord staan verschillende maatregelen opgesomd die de status en de waardering van leerkrachten moeten versterken. Kunt u een stand van zaken geven over de uitwerking van die maatregelen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega's, laat me beginnen met de cijfers in perspectief te plaatsen.

Uit het TALIS-onderzoek blijkt dat in het lager onderwijs de maatschappelijke waardering van onderwijs in Engeland hoger wordt ervaren dan in Vlaanderen, maar in Denemarken, Spanje, Zweden en Frankrijk lager dan in Vlaanderen. Ook in het secundair onderwijs geldt dat de Vlaamse leraren een hogere maatschappelijke waardering ervaren in vergelijking met het gemiddelde van veertien vergelijkbare Europese landen.

Enkel in de landen die zeer hoog scoren op de PISA-testen, zoals Zuid-Korea of Finland, is de maatschappelijke waardering voor leraren aanzienlijk hoger dan in Vlaanderen. Men ziet dus een correlatie – wat toch wel belangrijk is – tussen de PISA-resultaten en de waardering, wat erop wijst dat we er goed aan doen om die PISA-resultaten ernstig te nemen en daar concreet op te werken. Wat een aanzienlijke rol speelt, is de soms negatieve berichtgeving en beeldvorming over onderwijs in de media. In het nieuws gaat het vaak over een dalende onderwijskwaliteit of over het lerarentekort. Dat speelt ons natuurlijk parten. Het is ons aller taak om ook positieve aspecten weer voor het voetlicht te plaatsen.

Uit het TALIS-onderzoek leren we ook dat leraren bijzonder positief zijn over zowel hun huidige werkomgeving als de job in het algemeen. Leraren doen hun job graag en halen er, naar eigen zeggen, plezier en voldoening uit.

Welke zijn de maatregelen om het lerarentekort aan te pakken? Ik kan er al enkele meegeven, maar er zullen er nog volgen.

Het pilootproject lerarenplatform zal al van start gaan op 1 september. Zo krijgen beginnende leerkrachten onmiddellijk voor een volledig schooljaar werk- en financiële zekerheid. Op 1 januari 2021 krijgen meer tijdelijke personeelsleden een kans op een vaste benoeming. Hiertoe worden eenmalig betrekkingen van titularissen die met verlof zijn, vacant verklaard. In het gewoon secundair onderwijs moet het schoolbestuur ook betrekkingen in overgedragen uren-leraar vacant verklaren.

Ik leg eerstdaags aan de sociale partners het voorstel voor om vanaf 1 september 2020 de geldelijke anciënniteit van nieuwe zijinstromers voor bepaalde knelpuntvakken of -ambten in het basis- en secundair onderwijs te valideren. We trekken effectief middelen uit om er voor het eerst voor te zorgen dat voor knelpuntambten in het basis- en secundair onderwijs een deel van de anciënniteit, verworven in de private sector, wordt gevalideerd in het onderwijs.

Op 1 september 2020 zal een tijdelijk project duaal lesgeven van start gaan in het secundair onderwijs. Dit project moet toelaten dat een school die voor een bepaald vak geen leerkracht vindt op de arbeidsmarkt, een beroep kan doen op een bedrijf, dat dan een van zijn werknemers tijdelijk ten dienste kan stellen van de school.

Op 1 september 2020 wordt de werking van de Vlaamse reffectatiecommissie weer volop geactiveerd in alle onderwijsniveaus zodat maximaal alle leraren de vacatures kunnen invullen.

Volgend schooljaar, in september, starten ook de leerlingenbegeleiders. Op het niveau van de scholengemeenschap zetten we 1,5 extra vte in ter ondersteuning van de leerkrachten zodat zij zich meer kunnen concentreren op hun kerntaak,

namelijk het lesgeven. En we zorgen ook nog eens voor extra middelen in het kader van de zorgtijdgarantie. Vanaf volgend jaar is dat 30 miljoen euro, maar we starten daar in september van dit jaar al mee.

Die gedifferentieerde verloning zie ik niet echt als een prioriteit, ook niet als een antwoord op het lerarentekort. Ik denk dat dit enkel kan leiden tot een verschuiving van de problematiek, omdat men dan mogelijk, afhankelijk van de loonverschillen, een aanzuigefect krijgt in die scholen waar het salaris hoger ligt. De vraag is ook of een hoger salaris de juiste motivatie is om de job van leerkracht op te nemen en in de kijker te zetten. Ik vind dat eerlijk gezegd niet.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het met u eens dat het loon inderdaad niet het allerhoogste is op de agenda van een leerkracht, integendeel, het gaat vooral over het waarderen van de job, bezig zijn met corebusiness, voldoende ondersteuning krijgen, minder administratie, zorgen voor haalbaar toezicht in niet al te grote klassen. Die zaken staan veel hoger op de agenda van leerkrachten en schooldirecties dan een loonsverhoging, los van het feit dat mensen op een correcte manier wensen te worden verloond, maar dat is dus niet het precaire probleem van de leerkrachten.

Ik blijf me wel zorgen maken over dat leerkrachtentekort. Ik moet er eigenlijk niet zo veel duiding bij geven: het feit dat er elke commissievergadering, ook tijdens de coronacrisis, telkens opnieuw vragen worden gesteld door mezelf en de collega's over dat tekort, toont aan dat dit een grote bezorgdheid blijft, in de commissie Onderwijs maar vooral op de werkvloer. We worden dagelijks geconfronteerd met mensen die aan de alarmbel trekken en die zeggen dat het allemaal houdbaar moet blijven. Ik wil niet herhalen wat we hier de voorbije weken en maanden tot in den treure hebben opgesomd.

U hebt daarnet een aantal concrete maatregelen gegeven. Dat is positief, maar ik mis nog altijd een beetje visie. Het zijn concrete maatregelen, maar ik noem het eerder ad-hocmaatregelen. Dat is op zich niet slecht, maar ik mis een doorgedreven langetermijnvisie om dat lerarentekort echt daadkrachtig, structureel en toekomstgericht naar 2030 aan te pakken. Dat vind ik niet terug in uw beleid en dat vind ik jammer. Ik vind daar ook geen rechte lijn in. Ik beseft dat corona wat roet in het eten heeft gegooid maar het kan niet het enige excuus zijn. U bent nu toch al een tijdje aan de slag als minister van Onderwijs, u kon ook voortborduren op een aantal zaken die al tijdens de vorige legislatuur naar voren zijn gebracht.

En dan zijn er onze plannen, ik kom daar nog eens op terug, en ik hoop dat u die al hebt gelezen. Ze zijn niet allemaal financieel gebonden. Wij hebben de vorige jaren wel een visie uitgeschreven die echt gedragen is door het werkveld, de directie, de leerkrachten, de ouders en andere participanten die betrokken zijn bij het onderwijs. Ik doe dan ook opnieuw een oproep, minister, om die plannen door te nemen en daar zaken uit te halen. U moet daar niet te fier voor zijn, het zijn goede zaken, die uit het werkveld komen.

En dan een tweede oproep, minister: wanneer zult u werk maken van een heel concrete langetermijnvisie om het lerarentekort aan te pakken? En wacht alstublieft niet op die hoorzittingen, want dat is een parallelle lijn die wij u hebben gegeven om insteken te krijgen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Ik heb er even het regeerakkoord bijgehaald. Ik citeer: "Het lerarentekort beantwoorden we door (o.a.) het lerarenberoep opnieuw aantrekkelijk te maken.

Leerkrachten moeten de status krijgen die ze verdienen. (...) We streven naar maximale planlastvermindering en stappen af van de cultuur om alles te rapporteren. (...) Door het beter honoreren van anciënniteit voor nieuwe zijinstromers, willen we meer nieuwe leerkrachten aantrekken én behouden. (...) We herstellen het respect voor de leerkracht, voor de klassenraad en de directie. (...) De lerarenopleiding wordt opgewaardeerd.”

Het is een heel goed regeerakkoord. De verschillende punten die hier worden aangehaald, zijn ook al door de collega's in deze en ook vorige legislaturen verschillende malen aangehaald. En het is niet eenvoudig om daarop een pasklaar antwoord te bieden. Er worden daarin stappen gezet.

Minister, u haalde daarnet aan dat de anciënniteit van de zijinstromers enkel voor de knelpunten zou gelden. Ik weet niet of het zo interessant is om dat enkel voor de knelpunten te doen. Maar dat heeft natuurlijk een financiële impact. Ik heb het al een paar keer aangehaald in de commissie: vandaag zien de mensen hun loopbaan op een andere manier dan twintig jaar geleden. Het gaat veel meer in de richting van een loopbaan waarbij je zegt: nu wil ik een paar jaar in die sector zitten. Die zijinstromers zijn voor een groot stuk mensen die die praktijk meenemen, maar niet noodzakelijk zeggen: ik stop nu met mijn huidige job en verander naar een lerarenjob om dat de volgende dertig jaar te doen. Misschien willen zij dat slechts voor tien of vijftien jaar doen. We moeten daar veel meer flexibiliteit in brengen, daar ben ik van overtuigd. Om dat mogelijk te maken, moet je dat over het geheel uitrollen en niet enkel voor de knelpunten.

U verwijst naar de PISA-resultaten. Ik probeer de dingen niet te zwart te zien; de wereld is meestal grijs. Maar, minister, nog niet zo heel lang geleden hebben we in de commissie, maar ook in de plenaire vergadering heel uitgebreide discussies gevoerd over PISA. De PISA-resultaten verbeteren niet. En als er een rechtstreekse correlatie is, denk ik dat we het juiste antwoord hebben geboden door daar de volgende jaren zwaar op in te zetten en ervoor te zorgen dat we op een hogere score uitkomen.

Ik vat kort en bondig samen. We hebben inderdaad een ambitieus lerarenloopbaanpact nodig. Wat de heer Vandenberghe zegt, is volgens mij correct: de hoorzittingen zijn aanvullend, zorgen voor extra insteken, maken het mogelijk om af te toetsen wat er al naar buiten is gekomen. Dat houdt ons niet tegen om op korte termijn flexibiliteit, zijinstroom, minder planlast en daardoor ook een herwaardering van de leraar in onze samenleving te bewerkstelligen.

Ik dank u voor uw antwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Mijn antwoord draait vooral om de waardering. Ik vind het zeer belangrijk dat die waardering wordt gemeten. Want wie zich goed in zijn vel voelt – en dat krijg je door een positieve waardering –, kan zijn job ook naar behoren uitoefenen.

Als ik het rapport lees, is het inderdaad, zoals u zegt, minister, absoluut niet allemaal kommer en kwel. Wat betreft verloning, arbeidsvoorwaarden, werkcultuur en jobtevredenheid zijn leerkrachten positief tot zelfs zeer positief. Zoals ik net zei, is het dus inderdaad absoluut niet allemaal zwart.

Een opmerking van collega De Gucht was of we geen extra meetmiddel nodig hebben. Persoonlijk denk ik van niet. Ik denk dat we enorm veel uit het TALIS-rapport kunnen halen.

Op het gevaar af van wat cynisch te worden, maar ik heb door gesprekken met de ouders het gevoel dat de coronacrisis wel eens positief zou kunnen zijn voor de waardering van onze leerkrachten. Ik spreek veel met ouders en ik hoor van heel veel ouders dat ze zeggen: 'chapeau voor die leerkrachten'. Dat komt omdat die ouders nu zelf lange tijd hebben gezorgd voor hun kinderen, de preteaching hebben begeleid en hebben gezien welke kwaliteiten heel veel van onze leerkrachten hebben: geduldig zijn, iets honderd keer rustig uitleggen, rust brengen, ondertussen nog wat ruzies oplossen en proberen vriendelijk te zijn, ook als het je dag niet is. In een job als leerkracht kun je je niet verstoppen achter een laptop en stil blijven zitten. Neen, daar zit een klas van 25 leerlingen voor je en je moet daar staan. Wat dat betreft zijn heel wat ouders de leerkrachten meer gaan waarderen. Dan is er nog eens die snelle digitalisering waar ze op hebben ingezet en een enorme vooruitgang in hebben gemaakt. Ook de preteaching is allemaal nieuw. Ik heb bij mijn kinderen zeer mooie dingen gezien. Ik wacht dus heel benieuwd het volgende TALIS-onderzoek af om te zien of de waardering van het beroep van leerkracht toeneemt.

Ik heb nog één cijfer gezien dat minder positief was. Er stond dat 4 procent van de Vlaamse leerkrachten aangeeft slechts één keer per maand mee te werken aan professionele leeractiviteiten, terwijl het OESO-gemiddelde 21 procent is. Dat is een vrij groot verschil. Minister, hebt u daar een verklaring voor? Is dat iets om aan te pakken, om in het oog te houden?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik wil kort inpikken op wat collega Grosemans vertelt. Mijn broer staat in het onderwijs, maar is sinds twee jaar met zijn vrouw mee naar de markt aan het gaan en is nu deeltijds marktkramer. Hij vertelde mij dat hij sinds hij marktkramer is, veel positiever wordt aangesproken door zijn vrienden dan toen hij aankondigde dat hij naar het onderwijs ging. Maar dit weekend wist hij te vertellen dat hij de ervaring had dat hij in tijden van corona plots veel meer waardering heeft ervaren van ouders, iets wat hij de jaren voordien veel minder had. Hij heeft de waardering die geuit is door ouders heel positief ervaren.

Minister, u hebt u in een voorgaande commissievergadering laten ontvallen dat u hoopt en wenst – en wij samen met u – dat de coronacrisis, die ongeziene gezondheidscrisis, misschien wel een aanzuigeffect kan hebben naar de job. Mensen kiezen voor zekerheid maar krijgen nu ook waardering voor de job. Misschien is het een positief neveneffect dat zij kiezen voor de job van leerkracht. Hebt u de intentie en de bereidheid om dat na te gaan en dat te bevragen bij studenten die daar nu voor kiezen en of dit enigszins effect heeft gehad?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mijnheer Brouns, ik twijfel er niet aan dat de observaties van uw broer op de markt zeer correct zijn, maar ik zou toch willen vragen aan onze medecommissieleden om eventueel de mensen van het TALIS-onderzoek uit te nodigen in de commissie om een gedachtewisseling te houden.

Ik ben het eens met u, mevrouw Grosemans en mijnheer Brouns: ik ben er ook van overtuigd dat de coronacrisis het respect voor leerkrachten alleen maar heeft doen toenemen. Minister, ik weet dat u het met de allerbeste bedoelingen hebt gedaan, ik twijfel echt niet aan uw goede intenties, maar de manier van communiceren tijdens deze crisis en de manier waarop beslissingen werden genomen voor leerkrachten geïnformeerd werden, heeft het gevoel bij sommige leerkrachten gecreëerd dat er ook vanuit de politiek weinig waardering is voor het beroep. Dat vind ik jammer. Ik weet dat dat de bedoeling niet was, maar zo is de boodschap

wel aangekomen. Ik zou willen vragen om daar in de toekomst rekening mee te houden.

Waardering is heel belangrijk, en het is heel goed dat u maatregelen neemt voor de zijinstroom. Een heel belangrijk aspect van het lerarentekort is een grote uitstroom gedurende de eerste jaren. Dat moeten we heel sterk aanpakken. Niet zozeer meer loon geven is een aspect, maar vooral de waardering. Als leerlingen van hun ouders horen dat leerkrachten niet weten wat ze doen, dat er dus weinig respect is voor leerkrachten, dan zullen de kinderen ook weinig respect hebben, en dat zal natuurlijk allerlei negatieve gevolgen hebben op het vlak van klasmanagement en van discipline. We zullen dringend acties moeten ondernemen, want er zijn grote problemen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Er is inderdaad dringend nood aan een lerarenpact. Dat moeten we best niet op de lange baan schuiven, want het is nog steeds het belangrijkste dossier van deze legislatuur, ondanks corona.

Ouders hebben misschien meer waardering gekregen voor leerkrachten als ze zien wat het inhoudt om les te geven aan kinderen en met kinderen bezig te zijn. Ik hoop dat we dat kunnen vasthouden, dat weet ik niet, het zou misschien wel weer kunnen verdwijnen.

Voor de waardering vanuit het beleid is heel erg belangrijk. Met de coronacrisis is er enorm veel gevraagd van leerkrachten. De communicatie was absoluut niet altijd duidelijk, er waren constant veranderingen, op bepaalde momenten moesten ze ook opvang doen, ze moesten enorm veel flexibiliteit aan de dag leggen, poetsvrouw spelen enzovoort. We hebben de voorbije tijd vanuit het beleid echt veel van hen gevraagd. Ik weet niet of ze het gevoel hebben dat dat ook enorm wordt gewaardeerd.

Minister, ik zou voorstellen – en dat kan een belangrijk signaal zijn vanuit de Vlaamse Regering – om op heel korte termijn een bevraging te doen over hoe ze de voorbije periode hebben ervaren. Toon dat u daar interesse voor hebt als minister van Onderwijs. Ook kunt u op een of andere manier een campagne uitwerken die aantoont hoe erg u waardeert welke inspanningen ze hebben geleverd door op korte termijn om te schakelen in de manier van lesgeven. Dat zou al een mooie stap in de goede richting zijn. Ik weet niet of u daarover nadenkt, maar dat lijkt me wel iets dat op korte termijn de waardering van leerkrachten door het beleid naar ouders toe kan versterken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, de waardering van het lerarenberoep of het zich gewaardeerd voelen als leraar, is niet onbelangrijk. In de beeldvorming van leerkrachten hebben we er alle belang bij om op de fijne dingen te wijzen. Als wij allemaal van onze job de minder leuke dingen zouden opsommen en enkel daarover spreken: dat zou interessant zijn voor ons, want dan wil er niemand nog op die lijst staan en dan is de lijstvorming in elke politieke partij ineens heel wat gemakkelijker. Dat is toch een belangrijk gegeven.

In tijden van crisis, wat een conjunctuurgevoelig gegeven is, worden jobs bij de overheid, waaronder leerkracht, weer aantrekkelijker. Minister, ik heb een concrete vraag over het lerarentekort. Het klinkt misschien cynisch, maar het is echt niet zo bedoeld. Kunnen we in deze crisis, en ik vrees ook in de herstructurering van heel wat bedrijven, niet van de nood een deugd maken om langs die weg meer mensen aan te trekken in de stappen die we zetten voor zijinstroom? Kunnen we alternatieve vormen van lerarenopleiding zoals korte trajecten extra in de verf

zetten? Het is nu het juiste moment: er zullen profielen op de arbeidsmarkt komen die we anders niet kunnen hebben en die, als we ze naar het onderwijs trekken, in het onderwijs zitten. Dat moeten we zeker meenemen.

Ook in de studieoriëntering voor toekomstige studenten moeten we leraar worden in de picture durven te zetten. Dat kan en moet een volwaardige eerste studiekeuze zijn, en we moeten leerlingen ook aanspreken: 'Zeg, onderwijs, is dat niets voor u?' Misschien doen we dat nog te weinig. Dat kunnen we actief naar buiten brengen.

En dan nog een tip, minister, rond het lerarenloopbaanpact – maar dat is iets wat u zelf goed genoeg weet. Als ik hoor wat iedereen nog allemaal op die kar wil stapelen, dan zal ze niet meer rijden. Ik weet dat het niet evident is, maar houd de kar alsjeblieft niet te zwaar, zodat ze effectief vooruit raakt.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Mevrouw Grosemans, ik vond het jammer dat u uw vraag niet hebt voorgelezen. Ik leg uit waarom. Het was de enige vraag met enige positieve duiding, want het TALIS-onderzoek is een onderzoek dat zeer waardevol is, maar toch ook een aantal positieve zaken aanraakt. En ik wil die zeker nog eens onderstrepen. We hebben namelijk een zeer jonge populatie in ons lerarenkorps, dat een grote intrinsieke motivatie bevat. Drie vierde kiest voor het lerarenberoep als eerste keuze. Leerkrachten zijn tevreden, vooral over hun werkomgeving, en ze krijgen heel veel feedback. De meesten geven ook een positief gevolg aan die feedback. Ik denk dat dat een positief punt is.

We moeten als politici net de marketeers zijn voor ons onderwijs. Want onderwijs is echt wel een boeiende job, we hebben net nood aan jonge leerkrachten om de schoolteams te versterken. En die jonge leerkrachten moeten al hun kwaliteiten kunnen benutten om als leerkracht en als mens het beste van zichzelf te kunnen tonen. Het is al een paar keer aangehaald: in crisissen en in extreme omstandigheden kun je net klaarheid brengen over de dagelijkse realiteit van de klas, over hoe die eruitziet.

Ik denk dat we die negatieve punten, die crisis net in een positief verhaal kunnen omzetten, het positieve naar voren brengen. Ik ben dus zeer benieuwd naar het effect van de coronacrisis, en ik ben ook benieuwd hoe u de onderwijsambassadeur daarin een plek zult geven, minister. Want dit was toch iets dat aangekondigd is. Ik herhaal heel graag mijn vraag, die ik onlangs ook in de plenaire heb gesteld.

We hebben het er gisteren tijdens de bespreking van operationele doelstelling 30 over gehad. Daar haalde ik aan dat er inderdaad nog een aantal hordes te nemen zijn, maar ik heb er alle vertrouwen in dat de positieve zaken daar kunnen worden gerealiseerd.

Rond de zijinstromers vroeg ik mij ook af wat de timing daarvan is. Wat moet nog precies worden gerealiseerd? Want ook daar zijn nog een aantal hordes te nemen.

Ik ben heel blij om te horen dat u ook geen voorstander van loondifferentiatie bent. Ik ben ervan overtuigd dat onderwijs meer dan in het verleden een teamgebeuren is. We moeten er net voor zorgen dat we teams ondersteunen en versterken. Ik vroeg mij af hoe u daar binnen het loopbaanpact aan wilt werken. Ik dank u.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ga proberen wat vaart te maken en kort te zijn. Je moet de zon zien schijnen in een plas water. Ik denk dat er effectief een corona-effect zal kunnen zijn in een toename van de waardering van de job. Want de ouders

ondervinden aan den lijve dat het toch een specifiek talent vergt om kinderen en leerlingen urenlang te kunnen boeien en ze ook iets te kunnen bijbrengen, en om vriendelijk te blijven op momenten dat het misschien wat minder is. Maar dat geldt misschien ook voor ons. De waardering voor politici is dan ook navenant: heel groot.

Als ik mijn mailbox mag geloven denk ik ook dat er heel wat mensen zijn die door zelf les te geven aan hun kinderen in het kader van afstandsonderwijs, bij zichzelf ook een bepaald talent of alleszins een passie hebben wakker gemaakt, waardoor sommigen zeggen dat het hen wel interesseert.

Een derde element is natuurlijk ook jobzekerheid. En daarom is dat een hele discussie, maar in het kader van de vaste benoeming loopt die dialoog ook. Ik denk dat jobzekerheid ook een troef is voor een job als leerkracht, zeker in economisch onzekere situaties. Maar het effect zal hopelijk af te leiden zijn uit een toename van het aantal inschrijvingen in lerarenopleidingen, en hopelijk ook op grond van de zijinstroom. Daarvoor hebben wij vanaf september in 1,3 miljoen euro voorzien, maar dat loopt volgend jaar al onmiddellijk op naar bijna 5,5 miljoen euro. Ik onderschrijf dus het pleidooi van collega De Gucht, die vraagt om het niet te beperken tot de knelpuntberoepen. Maar je ziet dat het al 5,5 miljoen euro bedraagt, enkel voor een beperkte groep van knelpuntberoepen. De factuur tikt dus serieus aan.

Dit is echter een eerste stap. Ik hoop dat dat effect heeft. We hebben natuurlijk een schatting gemaakt van wat dat effect zou kunnen zijn. We gaan ervan uit dat er een stijging zal zijn met 15 procent van het aantal zijinstromers. Dat zou goed zijn. Ik hoop een beetje dat we dat budget hebben onderschat en dat we veel meer zullen kunnen uitgeven net omdat de maatregel enig succes zou kunnen kennen.

Ik geef ook even mee dat de verlenging van het lerarenplatform in het basis-onderwijs 2200 bijkomende voltijdse betrekkingen voor leerkrachten vertegenwoordigt. Er zijn ook de maatregelen met betrekking tot de vaste benoeming in betrekkingen door verlopen in overgedragen uren-leraar. Dat gaat toch ook over 3600 vte's. Dat zijn dus toch ook wel maatregelen die op het eerste gezicht maar beperkt lijken, maar toch ook een aanzienlijke impact hebben wat het aantal vte's betreft.

Er werd iets voorgelezen uit het regeerakkoord over het opwaarderen van de lerarenopleiding. Wat dat betreft, is de dialoog gestart, want ik vind dat we ook daar een tandje moeten kunnen bijzetten. Ook daar rekenen we op een effect.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Dank u wel. Het is geen makkelijk debat. Collega Daniëls, inderdaad, we mogen niet alles op één hoop gooien. De kar mag inderdaad niet zo gevuld raken dat ze niet meer vooruitgaat, daarover ben ik het met u eens. Daarom hebben we echt nood aan een langetermijnvisie voor 2030, waaraan echter ook een heel concreet en haalbaar actieplan, ook financieel, wordt gekoppeld. Zo kunnen we ook weten waar we willen uitkomen. Dat zicht heb ik nog onvoldoende, ik zie door de bomen het bos niet, maar ik hoop dat de volgende weken en maanden met die hoorzittingen wel te kunnen. Minister, ik blijf erbij dat u in dezen een verpletterende verantwoordelijkheid en een coördinerende rol blijft hebben. Ik hoop dat u die rol op u zult nemen, niet alleen voor de acties die u nu al naar voren hebt gebracht, maar vooral om de visie uit te werken die toch broodnodig is om het lerarentekort op lange termijn aan te pakken. Mensen, denk er immers aan: de volgende jaren hebben we duizenden nieuwe leerkrachten nodig. We moeten niet wachten tot we in Nederlandse toestanden belanden, want dan zullen we zeggen: 'Oei, hadden we het maar geweten.' Dat wil onze fractie absoluut voorkomen.

Dus, nog maar eens een wake-upcall, maar ik ben er zeker van dat er bij de eerstvolgende commissievergadering nog vragen op de agenda zullen komen over het lerarentekort, en niet meer dan terecht.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, dank u voor uw antwoorden. Ik denk dat dit iets is waaraan we samen moeten werken, meerderheid en oppositie samen. Ik heb het regeerakkoord daarjuist al geciteerd. We weten waar de problemen liggen. Minister, u hebt het ook aangehaald: de financiële impact is groot wat de zijinstroom en de anciënniteit betreft. Ik begrijp dus dat u daar toch wel in stappen wilt gaan, zodat we weten waar we naartoe gaan, welke impact dat heeft, hoeveel extra mensen hierdoor kunnen worden aangemoedigd om gebruik te maken van die zijinstroom. Als dat op een goede manier verloopt, ben ik er een voorstander van om dat verder uit te breiden. Ik meen echter uit uw betoog te mogen opmaken dat u dat evenzeer bent. Ik neem aan dat dat voor collega Vandromme evenzeer het geval is. Ik ben ervan overtuigd dat we daar geraken. Het is broodnodig, en we moeten daar op tijd actie in ondernemen, want we hebben altijd een verlies bij zo'n actieplan. Eer dat echt op volle toeren draait, zijn we altijd een generatie verder wat de schoolgaande jeugd betreft. We moeten daar dus toch echt werk van maken. Ik kijk ernaar uit om dat samen met jullie en de minister te volbrengen.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Dank u wel. Ik heb geen verdere repliek.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het welbevinden van lgbtqi+-leerlingen op school – 2414 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het is een mondvul, zoals men zegt.

Minister, het Bureau voor de Grondrechten van de Europese Unie bevroeg in 2019 maar liefst 140.000 lgbtqi+-personen (lesbian, gay, bisexual, transgender, queer, intersex) uit 30 landen, waaronder de 28 EU-lidstaten, dus inclusief het Verenigd Koninkrijk, en Servië en Noord-Macedonië. De enquête peilt naar hun ervaringen in de publieke ruimte, ondervindingen in verband met discriminatie, intimidatie en geweld, confrontaties met vooroordelen en het welbevinden op school.

Wat de resultaten voor België betreft, blijkt dat 41 procent van de 18- tot 24-jarigen de seksuele geaardheid en genderidentiteit verbergt op school. Bij de leerlingen tussen 15 en 17 jaar blijkt 36 procent van de ondervraagden de seksuele oriëntatie en genderidentiteit te verbergen. Het gemiddelde in de EU is 30 procent. Precies de helft van de ondervraagde lgbtqi+-leerlingen tussen de 15 en 17 jaar geeft aan op school gesteund, verdedigd of beschermd te worden op het vlak van seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Dat betekent evenwel dat dat voor de andere helft niet het geval is. We doen het daarmee niet veel beter dan het EU-gemiddelde van 48 procent. 64 procent van de 15- tot 17-jarigen zegt dat leeftijdsgenoten en/of leerkrachten lgbtqi+-rechten openlijk steunen. Het Europese gemiddelde is 60 procent. Ten slotte vindt in ons land 43 procent van de 15- tot

17-jarigen dat de school lgbtqi+-kwesties positief of evenwichtig brengt. Het Europese gemiddelde is 33 procent.

Ik wil een getuigenis aanhalen uit het onderzoeksrapport. Het is van een Belgische transman van 21 jaar. Vrij vertaald uit het Engels: "Ik had de behoefte om op school te praten over mijn transitie. (...) Ik sprak er mijn lo-leerkracht over aan en ze vertelde mij dat ik er tegen niemand iets mocht over zeggen, dat ik het moest verbergen. (...) Enkele weken na dit incident stopte ik met school."

In vergelijking met de Europese gemiddeldes zijn de cijfers voor België misschien niet dramatisch slecht, maar aftekenend goed zijn ze toch niet te noemen. Rekening houdend met onze lgbtqi+-wetgeving, die tot de meest liberale en progressieve van de omliggende landen en de wereld behoort, zou je toch verwachten dat we het veel beter zouden doen dan het Europese gemiddelde, quod non. Als we kijken naar het aantal leerlingen dat 'in de kast blijft' op school, doen we het zelfs slechter dan het Europese gemiddelde. Het blijft eigenlijk bijzonder verontrustend dat anno 2020 zoveel leerlingen te kennen geven dat ze niet zichzelf kunnen zijn op school. Er is dus wel degelijk nog werk aan de winkel om ervoor te zorgen dat alle lgbtqi+-leerlingen zich goed in hun vel voelen, zowel binnen als buiten de schoolmuren.

Minister, wat is uw reactie op het rapport van het Bureau van de Grondrechten van de Europese Unie, in het bijzonder over de resultaten met betrekking tot Onderwijs, rekening houdend met het feit dat België op de tweede plaats staat van landen met de meest progressieve wetgeving rond lgbtqi+?

Bent u van mening dat gespecialiseerde organisaties als çavaria, haar vormingscentrum KLIQ, of regenbooghuizen een prominentere rol kunnen spelen in het bevorderen van het welbevinden van lgbtqi+ op school?

Welke specifieke maatregelen neemt u deze legislatuur om ervoor te zorgen dat het welbevinden van lgbtqi+-leerlingen op school verbetert?

Wordt erop toegekeken dat jongeren op de hoogte zijn van het bestaan van initiatieven als Lumi en het Transgender Informatiepunt, zodat ze met hun vragen of problemen op een laagdrempelige manier terecht kunnen bij gespecialiseerde diensten?

Zult u hieromtrent specifieke initiatieven nemen die kaderen in het volgende interfederaal actieplan ter bestrijding van homo- en transfobie?

Zult u aandacht hebben voor doelgroepen binnen de doelgroepen, zoals jonge lesbische meisjes, van wie geweten is dat een belangrijk aantal van hen een zelfmoordpoging onderneemt, of jongeren met een migratieachtergrond, waar seksuele oriëntatie en genderidentiteit wegens religieuze en/of culturele redenen nog steeds problematisch is?

Zult u met de minister van Gelijke Kansen samenwerken om het welbevinden van schoolgaande lgbtqi+-jongeren te verbeteren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega's, dat België op de tweede plaats staat, na Malta, in de Rainbow Index, is een positieve erkenning voor het parcours dat we hebben afgelegd. Het is zonder meer een opsteker vanwege deze belangenverdedigingsorganisatie, die vaststelt dat de rechten in tal van Europese landen teruggeschoefd worden of minstens onder druk staan.

Dat wil niet zeggen dat er bij ons geen werk aan de winkel meer is, integendeel. Het aangehaalde rapport bevestigt wat de diversiteitsbarometer Onderwijs van

Unia of de scholierenenquête van çavaria recent ook uitgewezen heeft. Een pro-actief gelijkemansbeleid blijft dus aangewezen.

Momenteel bereidt de Vlaamse Regering een Horizontaal plan Integratie en Gelijke Kansen voor. Collega Somers, bevoegd voor de gelijke kansen, coördineert en elke minister zal vanuit zijn of haar bevoegdheden inspanningen leveren. Daarvoor worden maatregelen uitgewerkt voor uiterst relevante strategische doelstellingen. In Vlaanderen is geen plaats voor racisme, seksisme en discriminatie. We zetten Vlaanderen op het voorplan als voorbeeld inzake de strijd hiertegen. Diversiteit in beeldvorming moet de norm zijn. Hiermee werken we stigmatisering weg. Iedereen in Vlaanderen moet zich goed kunnen voelen. We zetten in op welbevinden van lgbtqi+.

Daarnaast zal werk worden gemaakt van een Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld, alsook van initiatieven binnen het interfederaal Nationaal Actieplan Gendergerelateerd geweld 2020-2024 en het nieuwe interfederaal actieplan ter bestrijding van homo- en transfobie.

Het is duidelijk dat we blijvend moeten werken aan een mentaliteitswijziging. De school is alvast een omgeving waar kennis, vaardigheden en attitudes over deze thematieken aangescherpt moeten worden. Op school kunnen we openheid en een brede kijk op gender in de samenleving en op seksuele oriëntatie, genderexpressie en genderidentiteit oefenen.

Hoewel het thema reeds vervat zat in de vroegere, uitdovende eindtermen, is gebleken dat er nogal een verschil is in de kwaliteit en de mate waarin kinderen en jongeren les krijgen over relaties en seksualiteit en de ruimere gender- en lgbtqi+-thematiek. Deze eindtermen werden als na te streven gehanteerd en met een enigszins vrijblijvend karakter. Opdat alle leerlingen vanaf de kleuterklas een kwaliteitsvol en leeftijdsadequaat aanbod zouden krijgen, zullen de nieuwe eindtermen de aandacht verzekeren voor kennis, vaardigheden en attitudes. Het is de bedoeling dat de eindtermen voor de tweede en derde graad en de specifieke eindtermen derde graad van het gemoderniseerd secundair onderwijs, maar ook de eindtermen voor basisonderwijs uitdrukkelijk onderwijsdoelen daarover omvatten, net als die voor de eerste graad dat al doen.

Om scholen te ondersteunen bij het maken van de vertaalslag daarvan naar een lgbtqi-vriendelijk onderwijs op school, zet ik in op gratis nascholingen en coaching voor schoolteams door onder meer çavaria. Het moet voelbaar zijn in diverse aspecten van de werking van de onderwijsinstelling. Denk aan recente bevindingen dat vier op de tien holebi's zich onveilig voelen op Vlaamse scholen en bijvoorbeeld toiletten, kleedkamers en sportruimtes mijden, al eens een dag spijbelen of teleurgesteld zijn dat leerkrachten niet reageren op negatieve opmerkingen.

We hebben middelen uitgetrokken voor de ondersteuning bij het werken aan zelfbewuste en lgbt+-inclusieve scholen. Dus van schoolbeleid tot klasvloer wordt een nominatimsubsidie uitgetrokken van 73.000 en is er één voltijds gedetacheerde medewerker. Vele scholen, lerarenopleidingen en allerlei onderwijsactoren waaronder die expertise.

Ook waardevolle initiatieven als Lumi en het Transgender Informatiepunt maken we bekend binnen het onderwijsveld. Dat doen we via Klasse, via de CLB's, maar ook via andere gespecialiseerde hulplijnen waar kinderen en jongeren terecht kunnen met hun vragen.

U stelt terecht dat bepaalde leerlingprofielen extra risico lopen. Dat blijkt ook uit onderzoek. Dat is iets waar we rekening mee houden in de ondersteuning van scholen en waar we scholen ook attent op maken.

Meer algemeen ondersteunen we scholen in het tegengaan van grensoverschrijdend gedrag, waaronder ook pestgedrag, en in de uitbouw van een integraal gezondheidsbeleid, waarbij we de hele keten meenemen: sensibiliseren, voorkomen en reageren. Uiteraard draagt ook dat bij tot het welbevinden van lgtb+-jongeren op school.

De voorzitter: De heer de Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor het feit dat u duidelijk aangeeft dat u deze problematiek erkent. Ik moet u eerlijk zeggen dat ik geschrokken ben van deze cijfers. Ik had verwacht dat de Belgische wetgeving, die na de Maltese, zoals u zelf ook zei, een van de meest liberale wetgevingen is, een veel grotere impact zou hebben op jongeren en op hun beleving. Die cijfers halen ons uit die droom en tonen aan dat we nog veel werk voor de boeg hebben om ervoor te zorgen dat elke leerling, ongeacht seksuele voorkeur of geaardheid, zich goed voelt.

We weten dat ons land hoog scoort in de zelfmoordcijfers. Dat gaat dan over het algemeen welbevinden van jongeren, maar dit maakt daar zeker deel van uit. Daarin mogen we ook de rol van de school niet onderschatten. Tijdens de coronacrisis, tijdens de piek van de lockdown, van midden maart tot midden mei, waren er volgens de cijfers van Lumi 65 procent meer gesprekken dan in dezelfde periode vorig jaar. Dat betekent dat dit initiatieven zijn die we verder moeten ondersteunen maar ook dat de scholen daarin een heel belangrijke rol moeten spelen.

Het is goed dat er extra middelen komen, maar daarnaast moeten we er ook voor zorgen dat leerkrachten de juiste handvatten kunnen aanreiken aan die jongeren. De lerarenopleiding kan daar een belangrijke rol in spelen en leerkrachten duidelijk maken hoe zij kunnen omgaan met die thema's en hoe zij daarover in gesprek kunnen gaan. Op die manier kan elke leerkracht een aanspreekpunt worden. Het gaat dan niet over seksuele geaardheid, maar meer algemeen over het welbevinden van die jongeren. Want, en dat is niet te onderschatten, veel jongeren met andere religieuze of culturele achtergronden worden daar nog extra hard mee geconfronteerd. Onze liberale en vrije samenleving speelt daarin een zeer belangrijke rol en moet ervoor zorgen dat elkeen zich goed, gerespecteerd en gewaardeerd kan voelen binnen die maatschappij.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega De Gucht, ik dank u voor het stellen van deze belangrijke vraag. Zelf had ik een zeer gelijkaardige vraag ingediend als schriftelijke vraag, maar ik ben blij dat we dit hier in de commissie kunnen behandelen.

Eerst en vooral wil ik het hebben over de studies die aantonen dat we nog heel veel werk voor de boeg hebben. Minister, u hebt terecht gezegd dat we op een mooie tweede plaats staan op de ILGA Rainbow Index. Maar het is natuurlijk wel zo dat onze score stagneert. We gaan niet meer vooruit. En dat blijft toch nodig, zo blijkt ook uit deze cijfers. Het is dus belangrijk dat we rond deze thematiek een zeer stevig beleid ontwikkelen.

Minister, eerst en vooral is het belangrijk om nog beter te weten wat er leeft. Meten is weten. U hebt daarnet de enquête van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) aangekondigd. Het is belangrijk dat we in die enquête peilen naar het specifieke welbevinden van lgtbqi+-personen. En het zou ook goed zijn indien we dat kunnen doen bij de leerlingen van het secundair en het basisonderwijs.

Daarnaast hebben we al een heel aantal aanbevelingen van çavaria. U zegt dat u van plan bent om in de eindtermen een aantal maatregelen te nemen. Ik hoop dat die ambities daarin duidelijk genoeg zullen zijn en dat u daarin een sprong

voorwaarts durft te maken. Want dat is echt nodig, zo blijkt ook uit deze cijfers. Het zou ook goed zijn om, zoals çavaria vraagt, in de lerarenopleiding expliciet ruimte te voorzien voor deze thematiek. Zo kunnen we vermijden wat collega De Gucht daarnet aanhaalde: dat, wanneer leerlingen of studenten met een lgbtqi-vraag zitten, ze bot vangen bij hun leerkrachten wanneer ze daarover durven te praten.

Een andere vraag van çavaria is, minister, dat onze onderwijsinstellingen meer genderinclusief zouden kunnen worden. Dat gaat bijvoorbeeld ook over de inrichting van sanitaire ruimtes en dergelijke. Kunt u daaraan aandacht besteden?

Tot slot, houdt u bij uw anti-pestbeleid ook specifiek rekening met lgbtqi+?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij te horen dat er een horizontaal plan komt, over de verschillende beleidsdomeinen heen.

Heel specifiek voor het onderwijs, ben ik blij te horen dat u ook vindt dat er binnen de eindtermen aandacht moet zijn voor deze problematiek, voor het welbevinden van leerlingen. Persoonlijk vind ik het heel belangrijk om te duiden dat een school er niet alleen is om samen te leren, maar ook om samen te leven. Het proces van de nieuwe eindtermen is ooit gestart met het project 'Van LeRensbelang', van levensbelang. Deze eindtermen tonen zeker duidelijk aan dat we op school samen leren, samen leven. Ze gaan duidelijk ook over hoe we onze leerlingen willen opleiden tot toekomstige volwassenen die leven in een samenleving waarin ze als individu enkel meer mens kunnen worden door in een relatie te stappen met andere mensen. Mijn fractie en ikzelf vinden het heel belangrijk om nog eens te benadrukken dat we ook daarvoor aandacht moeten hebben binnen de eindtermen en dat we samen met de scholen moeten nadenken over de vertaling ervan op de scholen zelf.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Collega De Gucht, ik dank u voor uw vraag. Minister, ik dank u voor uw antwoorden.

Het is niet voor niets dat we in april een resolutie hebben goedgekeurd die elke vorm van discriminatie en haat op basis van seksuele geaardheid veroordeelt. We hebben daarmee een heel sterk signaal gegeven dat Vlaanderen echt wil opkomen voor de rechten van mensen die holebi, transgender zijn, voor mensen die een andere seksuele geaardheid hebben en daar soms zelf mee worstelen en daarbovenop om dat verhaal aan de maatschappij te kunnen vertellen.

Collega De Gucht vermeldde zijdelings het zelfmoordgegeven. Er komt een nieuw Vlaams Actieplan Suïcidepreventie. Het is inderdaad geweten dat de cijfers bij deze groep mensen hoger zijn, spijtig genoeg. Minister, bent u betrokken bij het uitwerken van dit plan? Welke insteek zal er eventueel worden gegeven vanuit Onderwijs?

Ik wil nog even het regeerakkoord aanhalen, waarin staat dat we verder inzetten op het ondersteunen en versterken van scholen bij het ontwikkelen en uitvoeren van een antipestbeleid. Een socialemediabeleid met bijzondere aandacht voor cyberpesten is daar een vanzelfsprekend onderdeel van. In heel het debat dat we nu voeren, moeten we opnieuw aandacht hebben voor de haatdragende boodschappen die soms op de sociale media verschijnen, zeker ook tegenover deze groep van mensen. Welke maatregelen kunnen er komen om het cyberpesten ook voor die groep van mensen tegen te gaan? Hoe kunnen we dat algemeen aanpakken in de mediawijdsheid waar we ook rond werken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we in dezen allemaal vrij gelijkgestemd zijn, ook in alle bezorgdheden die geuit werden. Het is wel belangrijk dat het project van çavaria scholen moet begeleiden die een brede aanpak hebben. Er werd gevraagd om schoolinrichting en -infrastructuur desgevallend aan te passen. Dat zijn allemaal aspecten die aan bod komen in het kader van het project rond een lgbtvriendelijk onderwijs op school dat we subsidiëren. Daarbij geeft men echt gratis nascholingen en coaching voor schoolteams, net om daarin mee te denken en heel concreet suggesties te doen van hoe men een en ander kan aanpassen in hun beleid en in hun lesinhoud, maar ook bijvoorbeeld op vlak van infrastructuur en gezondheidsbeleid.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Dank u, minister, voor uw antwoorden. Ik wil nog even ingaan op wat u daarjuist hebt gezegd. Toen u het over de eindtermen had, hebt u duidelijk gezegd dat seksuele oriëntatie en gender daarin zullen worden opgenomen. Dat is van bijzonder belang. Het is toch wel heel belangrijk dat dat daarin wordt opgenomen.

Daarnaast is er nog iets. U kunt er nu niet meer op antwoorden, maar u hebt mijn nummer, dus bel mij gerust om te antwoorden na de commissievergadering. Ik denk dat het misschien interessant is om ook eens te kijken in welke mate we de lokale overlegplatformen (LOP's) daarin kunnen betrekken. Die LOP's gaan over gelijke onderwijskansen. Dit is eigenlijk ervoor zorgen dat elke leerling evenveel kansen heeft. Je merkt duidelijk dat dat ook een invloed heeft op kansen en dat kansen niet benut worden omdat men zich slecht voelt, omdat dat welbevinden zeer laag is. Ik denk dat het niet oninteressant is om in contact te treden met de LOP's en de lokale overheden. Dat zou een heel goede zaak zijn, zeker ook in de grotere steden, die ook een grotere onderwijspopulatie hebben. Ik denk aan mijn eigen stad. Die kan daar wel een belangrijke rol in spelen, natuurlijk in overeenstemming met de schepen van Gelijke Kansen en dergelijke. Het is belangrijk om de LOP's daarbij te betrekken. Dat zou zeker en vast een betere ondersteuning mogelijk maken.

Alvast hartelijk dank voor uw antwoorden, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het hoge aantal inschrijvingen en de capaciteit van het Nederlandstalig basisonderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 2415 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatstekort in het Nederlandstalige basisonderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 2423 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het capaciteitstekort in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel – 2431 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatstekort in het Nederlandstalige onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 2482 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Eind mei kregen we een recente tussenstand van het aantal aanmeldingen in het Nederlandstalig lager onderwijs te Brussel voor volgend schooljaar. Hieruit blijkt dat nog nooit eerder zoveel kinderen waren ingeschreven voor een Nederlandstalige basisschool. Toen kwamen we uit op 6900 aanmeldingen, wat een stijging is met zo'n 7 procent tegenover vorig jaar, en dat is dus een nieuw record. Van die kleine 6900 waren er een kleine 3000 kinderen die een zekerheid kregen, maar voor een kleine 4000 kinderen werd nog geen plaats gevonden, ondanks het aanmeldingssysteem. Dat leidt toch wel tot heel wat onrust van ouders, die graag zouden weten waar ze met hun kleuter of lagere-schoolkind naartoe kunnen.

De voorbije jaren is er zeker al ingespeeld op die stijgende trend. Er zijn 755 nieuwe plaatsen gecreëerd, maar desondanks neemt het plaatstekort opnieuw toe. Het cijfer van degenen die nog geen plaats hebben, zal sterk dalen, omdat er nog veel leerlingen een plaats zullen krijgen van kinderen die ook ergens anders waren ingeschreven, zodat we op het einde de meesten nog zullen kunnen plaatsen. Vorig jaar bleek 70 procent van dat laatste contingent toch nog een plaats te hebben gevonden. Het betekent toch ook dat er een aantal uit de boot vallen.

De druk op de capaciteit in onze scholen in Brussel is onmiskenbaar. Het Nederlandstalig onderwijs is hierin echt wel slachtoffer van zijn eigen succes. Het lokaal overlegplatform (LOP) Brussel roept dan ook op om te blijven investeren in extra plaatsen. Zijn voorzitter, Joost Vaesen, vroeg extra aandacht voor het kleuter-onderwijs, aangezien de meeste van die niet-ingeschreven kinderen waren aangemeld voor de onthaalklas en de eerste twee kleuterklassen.

Minister, hoe evalueert u deze recordcijfers en het aantal nog niet geplaatste kinderen? Licht deze stijgende trend in lijn met de demografische trend van het aantal jonge kinderen die in Brussel wonen of komen er steeds meer aanmeldingen

van kinderen uit het Vlaamse en het Waalse Gewest? Hebt u zicht op het aantal aanmeldingen in het Franstalig basisonderwijs in Brussel? Is daar ook een enorme toename merkbaar of is daar juist een stagnatie of een daling bezig? Zult u samen met de Brusselse collega's van de Vlaamse Gemeenschapscommissie werk maken van een verdere capaciteitsverhoging en investering in schoolinfrastructuur in het Nederlandstalig onderwijs? Wat zijn volgens u de prioriteiten bij deze investeringen? Volgt u de oproep van de voorzitter van het LOP om meer aandacht te hebben voor kleuterscholen? Neemt u eventueel nog andere initiatieven om dit probleem op te lossen?

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Het Nederlandstalig onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is een kwaliteitsmerk dat hoog aangeschreven staat. De vraag naar een plaats in het Nederlandstalig basisonderwijs is er zeer groot, zowel van Nederlands-, Frans- als anderstaligen. Dat is ook dit jaar niet anders, net integendeel.

Nooit eerder schreven zoveel kinderen zich in voor een Nederlandstalige basisschool in Brussel. Er waren maar liefst 6888 aanmeldingen, een stijging met 7,3 procent tegenover vorig jaar en meteen een nieuw record. Net voor de start van het pinksterweekend kregen de ouders van 2936 aangemelde kinderen een positief antwoord. Maar voor 3952 kinderen, eveneens een recordcijfer, werd momenteel geen plaats gevonden. In de komende maanden zal het merendeel van deze groep kinderen door verschuivingen alsnog een plaats kunnen bemachtigen in een Nederlandstalige basisschool, maar dit zal mogelijk niet voor elk ketje het geval zijn.

Door middel van accurate capaciteitsmonitoring houdt Vlaanderen de vinger aan de pols en worden de prognoses voor de verwachte vraag en het verwachte aanbod van plaatsen in de klassen objectief in kaart gebracht. Op basis van deze gegevens werd de capaciteit de voorbije jaren al fors opgetrokken en werd er bijgevolg veel geïnvesteerd in het Brussels Nederlandstalig onderwijs. Het afgelopen jaar werden er maar liefst 755 extra plaatsen gecreëerd. Maar omdat ook het aantal aanmeldingen jaarlijks blijft stijgen, blijft het voorzien van voldoende capaciteit in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel een grote uitdaging die continue aandacht en inspanningen vereist.

Minister, welke stappen zult u ondernemen om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk aangemelde ketjes volgend schooljaar een plek op een Nederlandstalige basisschool in Brussel kunnen krijgen?

Op welke manier coördineert u de inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap inzake capaciteitsuitbreiding met de acties ter zake van VGC-Collegelid (Vlaamse Gemeenschapscommissie) Sven Gatz, bevoegd voor het onderwijs en de scholenbouw?

Op welke manier zult u, met de VGC als partner, met het gemeentelijke niveau in Brussel in dialoog treden en samenwerken om een groter Nederlandstalig schoolaanbod te verwezenlijken?

Hebt u reeds een overleg gehad met uw Franstalige collega Désir om minstens evenveel inspanningen te leveren voor de Brusselse ketjes, zowel inzake onderwijskwaliteit als inzake onderwijscapaciteit? Indien ja, wat waren de belangrijkste conclusies van dit overleg? Indien neen, plant u een dergelijk overleg in de toekomst?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): De vraag naar Nederlandstalig onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is de voorbije jaren inderdaad ongelooflijk sterk gestegen.

De laatste tien jaar is het Franstalig onderwijs met 13 procent gegroeid en het Nederlandstalig onderwijs met maar liefst 29 procent. Bij de kleuters zitten we ondertussen al aan ongeveer 25 procent kinderen in Brussel die in het Nederlands naar school gaan. En ik vind dat fantastisch. Ik denk dat we dat echt als een pluim op onze hoed mogen steken, dat Vlaanderen daar steeds meer zijn verantwoordelijkheid in neemt.

Maar dat zorgt natuurlijk ook voor een aantal frustraties. Er is al verwezen naar de cijfers voor het basisonderwijs, maar ook voor het secundair onderwijs werden er dit jaar records genoteerd. Uit de recente cijfers van het lokaal overlegplatform (LOP) Brussel bleek dat 76 procent van de 2253 kinderen die zich in maart en april hebben aangemeld in een van de 31 Nederlandstalige Brusselse secundaire scholen, een plek kreeg toegewezen. 1361 daarvan kregen hun eerste schoolkeuze, 230 kinderen hun tweede schoolkeuze en 66 kinderen hun derde schoolkeuze. Maar voor 543 kinderen werd nog geen school bepaald. Het aantal negatieve aanmeldingen overstijgt het aantal vrije plaatsen ruim, met nog slechts 108 vrije plaatsen over.

In Brussel is er een groeiende populatie kinderen van wie de ouders thuis geen Nederlands of Frans spreken, maar wel Engels, Spaans of Arabisch. Ook deze kinderen moeten terechtkunnen in het onderwijs van hun keuze. We hebben met de Vlaamse Regering trouwens ook een Brusselnorm, die ons tot doel stelt om 30 procent van het onderwijs in Brussel in het Nederlands aan te bieden. We doen daar volgehouden investeringen en het aandeel stijgt, maar de bijgekomen plaatsen volstaan inderdaad niet om de sterker stijgende vraag bij te benen.

Ik denk echt dat een sterke vraag naar Nederlandstalig onderwijs de beste kans biedt om de positie van het Nederlands in onze hoofdstad te versterken. Maar wie de grondwettelijke vrijheid van onderwijs wil respecteren, heeft die motivatie zelfs niet nodig om versneld te investeren in extra capaciteit. Zo kan iedereen die in het Nederlands naar school wil gaan, dat ook effectief doen. Bovendien stopt de nood aan extra plaatsen niet aan de gewestgrenzen. Het is mijn overtuiging dat alleen voldoende capaciteit, zowel in Brussel als in de rand, ervoor kan zorgen dat de druk op de scholen in de rand en in Brussel wordt verlicht, en vice versa.

Minister, zult u maatregelen nemen om op korte termijn, tegen de start van volgend schooljaar in extra capaciteit te voorzien in het basis- en secundair onderwijs in Brussel, in scholen waar de vraag echt zeer groot is? Welke ondersteuning wordt er gegeven aan de ouders van kinderen die een negatief antwoord hebben gekregen in hun zoektocht naar een plaats voor hun kind? Overweegt u bijkomende inspanningen om de geplande capaciteitsgroei in Brussel en de Rand te versterken?

Ik denk ook dat overleg met de Franse Gemeenschap belangrijk is, zeker ook om te bekijken waar in Brussel er een bijkomende nood aan scholen is. Er is deze week een heel interessant artikel verschenen in BRUZZ met een heel mooi overzichtskaartje, en daaruit blijkt dat we in sommige delen van Brussel zeer veel Nederlandstalig onderwijs aanbieden, maar dat er ook nog zeer veel blinde vlekken zijn. Ik denk dat we goed moeten afspreken met de Franse Gemeenschap wie waar bijkomend investeert.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): De collega's hebben de situatie al goed geschetst. Ook ik heb twee weken geleden een hele resem wanhopige ouders aan de lijn gekregen die hun kind hadden aangemeld, maar in deze eerste ronde geen plaats toegewezen hadden gekregen in het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel. Die gaan dus een aantal zenuwslopende weken tegemoet, waarin ze niet weten of er alsnog een plaats uit de bus zal komen.

Het probleem wordt er inderdaad ook elk jaar groter op. Het is al gezegd: vorig jaar meldden 6600 ouders zich aan voor een Nederlandstalige basisschool en kregen 3450 kinderen geen plaats toegewezen. Dit jaar werden 6888 aanmeldingen geregistreerd, nog eens 7,3 procent meer dan vorig jaar, en kregen 3952 kinderen geen plaats toegewezen in de eerste ronde. Gelukkig – het is hier al gezegd – zal een groot deel van die kinderen alsnog een plaats krijgen als de carroussel wordt afgerond. Er zijn immers veel kinderen die vandaag een plaats hebben in een Nederlandstalige school en die aangemeld zijn voor een andere Nederlandstalige school. Als ze die plaats innemen, dan komt er in andere scholen weer een plaats vrij. Dat neemt natuurlijk niet weg dat het plaatstekort een realiteit blijft.

Wat ook opvalt, is dat het probleem in sommige gemeenten inderdaad duidelijk groter is dan in andere. Dat is nog een extra element. Ik heb er de LOP-cijfers eens bijgehaald. Dat is zeer interessant. Ik heb zelf een kleine berekening gemaakt, waarbij ik het aantal plaatsen in de instapklas afzette tegen de totale bevolking van die gemeente. Als je dan de capaciteit berekent voor kinderen geboren in 2018 die volgend schooljaar instappen, zie je dat er bijvoorbeeld in de gemeente Vorst maar 0,56 vrije plaatsen zijn voor elke 1000 inwoners. In Elsene zijn dat zelfs maar 0,48 vrije plaatsen, dus zelfs geen halve plaats per 1000 inwoners. Een aantal gemeenten doen het beter, zoals Jette, met 5,72, of Sint-Agatha-Berchem met 5,4 vrije plaatsen per 1000 inwoners, maar goed, collega's, dat blijft natuurlijk laag. De algemene tendens lijkt me duidelijk. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is enorm populair. Ik denk dat we daar allemaal blij mee zijn hier. Dat is ook alleen maar een goede zaak voor het Nederlands in onze hoofdstad, maar dat betekent natuurlijk ook dat de capaciteitsverhogingen de extra inschrijvingen niet kunnen bijbenen. We moeten immers ook eerlijk zijn: er zijn in de voorbije legislaturen inderdaad aanzienlijke inspanningen geleverd om de capaciteit van de Nederlandstalige Brusselse scholen op te trekken. Op dit moment zitten we inderdaad aan ongeveer 20 procent als het gaat over het totale aantal kinderen in Brussel die schoollopen in een Nederlandstalige Brusselse school. De Brusselnorm is 30 procent. Ik ga daar nu niet flauw over doen, maar dat betekent dat er dus nog ruimte is voor verbetering en een verhoging van het aantal plaatsen. Ik denk dus, wellicht zoals alle collega's, dat bijkomende inspanningen toch wel nodig zijn om het oplopende tekort aan plaatsen in het Nederlandstalig Brussels onderwijs in te dijken.

Minister, ik heb dus een aantal vragen, die natuurlijk ook in de lijn liggen van die van de collega's. De eerste is heel eenvoudig: wat stelt u voor? Op welke manier wilt u het oplopende plaatstekort aanpakken? Bent u ook bereid om specifiek voor het Brussels Nederlandstalig onderwijs een ambitieus investeringsprogramma voor meerdere jaren uit te werken, met focus op capaciteit, maar ook op kwaliteit? We mogen die kwaliteit immers niet vergeten. Plaatsen erbij blijven creëren is één zaak, maar we moeten natuurlijk ook wel de leerkrachten vinden om les te geven in die scholen. Daarover ging het net. Met bakstenen alleen zullen we er niet geraken.

Dan een heel specifieke vraag, waar ik zelf mee aan het worstelen ben. Welke pistes ziet u om te verzekeren dat ouders die onder de voorrangregeling vallen, de garantie hebben op een plaats in een basisschool in de buurt waar ze wonen? Dat moet het vertrekpunt zijn. Ik vind absoluut dat Nederlandstalige Brusselse ouders de garantie moeten krijgen dat ze een plaats vinden in een Brusselse Nederlandstalige basisschool in de buurt. Op welke manier kunt u daar vanuit het beleid op inspelen?

Hebt u al overleg gepleegd met de VGC om samen een strategie uit te werken om het plaatstekort in het Nederlandstalig onderwijs aan te pakken? Zo ja, met welke resultaten?

Bent u bereid overleg te plegen – rechtstreeks – met de Brusselse gemeenten, in eerste instantie met degene waar het plaatstekort het grootst is? Zult u samen

kijken waar de komende jaren capaciteitsuitbreiding mogelijk en wenselijk is, te beginnen, en dat geldt voor alle uitbreidingsplannen, op het niveau van de onthaalklassen en de eerste kleuterklas? Uit cijfers blijkt dat daar de nood het hoogst is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit is een problematiek die me nauw aan het hart ligt als inwoner van de Rand met een hart voor Brussel. Als het regent in Brussel, druppelt het minstens in de Vlaamse Rand. We hebben – en we mogen daar best fier over zijn – een recordaantal aanmeldingen voor Vlaams basisonderwijs in Brussel, dat zijn er 6400. Voor het schooljaar 2019-2020 komt 93 procent van de vragen of dossiers van mensen woonachtig in Brussel zelf, en 7 procent vanuit Vlaanderen.

De cijfers die werden aangehaald, vormen een reden te meer om verder te gaan met het voorrangbeleid dat we voeren, ten voordele van Nederlandstalige gezinnen en van degenen die al in het curriculum voordien, in het kleuter- of het lager onderwijs gekozen hebben voor Nederlandstalig onderwijs.

Het capaciteitstekort is geen uniek Brussels probleem. Het is een uitdaging voor het Vlaams onderwijs als geheel. Het probleem is bijvoorbeeld in de Vlaamse Rand nog acuter, maar er zijn ook andere probleemgebieden in de Vlaamse Gemeenschap. Het is wel een van de vijf onderwijsprioriteiten van deze Vlaamse Regering.

Wat is er wel uniek aan het Vlaams onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest? Er zijn twee dominante onderwijssectoren: de Franse Gemeenschap en Vlaamse Gemeenschap. Die situatie geeft Brusselse ouders een keuze. De populariteit van die twee is in de loop der tijden grondig gewijzigd. We zijn een stuk populairder geworden, maar niettegenstaande dat gegeven is het niet zo heel lang geleden dat er verschillende scholen sloten.

We hebben vanuit Vlaanderen toch wel enorme inspanningen geleverd. De cijfers zijn redelijk indrukwekkend. Ik doe meteen ook een vooruitblik.

Van 2010 tot 2019, over een periode van tien jaar, zijn er in totaal in het basisonderwijs 22.908 plaatsen gecreëerd. Daarvan is 34 procent gecreëerd in het Nederlandstalig onderwijs, een overmatig aandeel. Nu hebben we nog eens de creatie van ongeveer 5500 plaatsen in de steigers staan. Tot 2025 zal het grootste aantal gebeuren, namelijk meer dan 4000 plaatsen in het Nederlandstalig onderwijs. Aan Franstalige zijde is er gepland om 5270 plaatsen te creëren.

Tegen 2025 wordt 43 procent van de extra plaatsen in het basisonderwijs gecreëerd in het Nederlandstalig onderwijs. Om maar te zeggen dat wij wel degelijk ons ding doen en zelfs meer dan dat. Na 2025 plannen we 1500 extra plaatsen voor het Nederlandstalig onderwijs. Het Franstalig basisonderwijs plant 800 plaatsen. Voor de plaatsen die worden gepland in het basisonderwijs na 2025, bedraagt het aandeel in het Nederlandstalig onderwijs dus 66 procent, tegenover 34 procent voor het Franstalig onderwijs.

Als ik terugblik naar het secundair onderwijs de afgelopen 10 jaar, dan zijn er 8754 plaatsen gecreëerd, waarvan 20 procent in het Nederlandstalig onderwijs. Kijken we vooruit, dan zien we dat er nog iets meer dan 4000 plaatsen gepland staan. Tegen 2025 komt hiervan 36 procent in het Nederlandstalig onderwijs.

Dit moet nog worden gekoppeld aan de wetenschap dat wij in deze regeerperiode onze middelen voor capaciteit hebben verhoogd naar 3 miljard euro. Dat is een half miljard euro meer dan de vorige beleidsperiode en in die vorige beleidsperiode was het al fors gestegen. We doen ongelooflijk ons deel, maar we vragen voor het basisonderwijs – en dat was de aanleiding – een correcte inspanning van de andere overheden. Dat is natuurlijk het grote probleem: het basisonderwijs wordt veelal

op het niveau van de gemeenten georganiseerd en de gemeenten laten het gewoon afweten. Gemeenten die de grootte hebben van een Vlaamse centrumstad, organiseren geen Nederlandstalig basisonderwijs. Elsene, Etterbeek, Ganshoren, Oudergem, Ukkel en Watermaal-Bosvoorde hebben geen Nederlandstalige gemeenteschool. Dat is toch om te wenen. Sint-Agatha-Berchem liet onlangs een Nederlandstalige school sluiten. Aan Franstalige zijde zijn er enorm veel gemeentelijke scholen. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Ik heb u geschetst dat wij dat voluit doen en nog meer willen doen: we hebben nog meer middelen voorzien. Opnieuw, dit zijn gemeenten met de grootte van een gemiddelde Vlaamse stad. Ik snap niet dat die gemeenten niet de verantwoordelijkheid nemen om de vraag die bestaat in hun eigen gemeente, zowel bij Nederlandstaligen als bij Fransstaligen, in te willigen.

Ik heb een kaartje bij waarbij we Brussel opsplitsen in wijken. We geven een kleurcode aan elke wijk: hoe roder, hoe minder Nederlandstalige plaatsen per kind. Rood wil zeggen dat minder dan 1 procent van de schoolplaatsen voor Nederlandstaligen in de gemeenten is. Dat levert dan dit plaatje op. (*Minister Weyts toont een kaartje*)

U ziet heel duidelijk 'l'oasis francophone': de hele zuidwestelijke en oostelijke rand is bijna rood gekleurd. Het is toch wel hemeltergend. Ik denk dat we met z'n allen in verschillende gemeenten participeren in het bestuur. We moeten over de grenzen van partijen heen allemaal aan hetzelfde zeel trekken en eisen dat eenieder zijn verantwoordelijkheid neemt, zeker die gemeenten die geen Nederlandstalige gemeenteschool hebben, zoals Ganshoren en Ukkel. Etterbeek is trouwens een van de laatste gemeenten die is toegevoegd aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, net zoals Evere, maar daar is wel een gemeenteschool.

We moeten daar met zijn allen verantwoordelijkheid nemen, ook in het pleidooi van de Brusselse gemeenten.

Wanneer we relateren aan de Brusselnorm, dan stellen we vast dat 15 procent van de capaciteitsmiddelen zich tussen 2010 en 2020 situeerde in Brussel. De Brusselnorm is een budgettaire norm van 5 procent van de gemeenschapsuitgaven. Op het vlak van onderwijs doen we het drievoudige. Gelet op de cijfers die ik heb opgesomd, is het nogal kras dat wij ook ten dele gefinancierd worden op basis van de 80/20-verdeelsleutel tussen de Franse en de Vlaamse Gemeenschap. Voor hun bevoegdheden in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is er een 80/20-verdeelsleutel, u weet wie de 20 procent krijgt. Dat is gebaseerd op twee financiële sleutels. Enerzijds wordt de opbrengst van de personenbelasting van Brusselaars volgens de 80/20-verdeelsleutel verdeeld over de Franse en Vlaamse Gemeenschap. Daarnaast is er de 80/20-verdeelsleutel van de middelen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest die worden toegekend aan de VGC en de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF). In relatie tot wat we uitgeven, worden wij ondergefinancierd.

Voor de ouders die geen plaats vonden voor hun kind in een Vlaamse school, zorgt het lokaal overlegplatform Brussel voor ondersteuning. Ouders kunnen met hen contact opnemen en samen met hen bekijken welke oplossing op maat kan worden geboden.

Men geeft ook een algemene toelichting bij de principes van ordening en toewijzing en bij het individuele toewijzingsresultaat en men bekijkt welke verder stappen in de procedure kunnen worden overwogen.

Wij hebben natuurlijk ook contact met de VGC en de Franse Gemeenschap. Het contact met de Franse Gemeenschap loopt niet altijd even gemakkelijk, maar we zijn wel 'on speaking terms'. Ook tijdens de coronacrisis verloopt de samenwerking

goed. Maar wij vragen natuurlijk ook aan hen om te investeren, niet alleen in bakstenen maar ook in de onderwijskwaliteit. Wij zijn immers niet alleen het slachtoffer van ons eigen succes maar ook van het feit dat het Franstalig onderwijs in Brussel minder succes kent. Van die twee fenomenen zijn wij het slachtoffer. Het is heel goed dat ons Nederlandstalige onderwijs aantrekt, maar het is soms een vluchtheuvel voor veel Franstaligen, en dat zou eigenlijk niet het geval mogen zijn.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord, maar ik blijf nog een beetje op mijn honger wat de oorzaken betreft, namelijk of men kan aantonen dat er in het Franstalig onderwijs echt minder kinderen zitten dan voorheen. Of zijn het kinderen uit het Vlaamse Gewest die over de gewestgrens naar Brussel komen? Dat is een eerste aspect.

Een tweede aspect is dat u cijfers geeft over wat er nog zal worden gecreëerd. Dat is natuurlijk hoopgevend en wij hopen dat daar snel werk van wordt gemaakt. Maar de rode vlekken op de kaart die u hebt getoond en die in het artikel van BRUZZ goed zichtbaar zijn, baren me toch zorgen. U spreekt met de Franse Gemeenschap, maar is het niet denkbaar om met elk gemeentebestuur een gesprek te hebben of elk gemeentebestuur uit te nodigen? Ik weet wel dat die grotendeels Franstalig zijn en dat DÉFI daar aan de macht is, maar misschien kan wat meer druk op hen worden gezet wanneer zij individueel worden aangesproken.

Tot slot, zoals mevrouw Goeman heeft gezegd, aanvaarden wij niet dat één Nederlandstalig kind uit de boot zou vallen in Brussel.

Niek Lootens heeft er al in 2002, bij het begin van die maatregelen, in het Brussels Parlement voor gewaarschuwd dat dat gevolgen zou hebben op Nederlandstalige leerlingen, die geen plaats hebben omdat je zoveel voorrang geeft aan andere groepen. Daarom vinden wij dat de wetgeving sterk moet worden aangepast. We gaan nu wel naar 65 procent en we vinden het goed dat die vooruitgang er reeds is. Maar wat ons betreft, moet die voorrang 100 procent zijn. En als er dan nog plaatsen zijn in de Nederlandstalige scholen, met ons geld gefinancierd voor onze eigen leerlingen, dan pas kunnen anderstaligen erbij komen. Uiteraard zijn zij dan welkom. Maar het kan niet zijn dat onze eigen mensen uit de boot blijven vallen.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Het is duidelijk dat u de capaciteitsproblematiek in Brussel ter harte neemt. Er worden forse inspanningen geleverd, daarover zijn we het allemaal eens. De cijfers liegen er niet om. Zoals u zelf stelde, zijn die indrukwekkend. De voorbije tien jaar ging maar liefst 15 procent van de voorziene capaciteitsmiddelen naar Brussel. Dat percentage ligt flink boven de Brusselnorm. Via capaciteitsmonitoring houdt u de vinger aan de pols en ook in de komende jaren zal het aantal Nederlandstalige plaatsen uitkomen boven de huidige 20/80-verdeelsleutel tussen het Nederlandstalige en het Franstalige onderwijs.

U blijft dus volop investeren in bijkomende capaciteit, zodat zoveel mogelijk Brusselaars kunnen genieten van het Nederlandstalig onderwijs. Dat is een uitstekende zaak. Het is dan ook jammer dat, ondanks al die inspanningen, het capaciteitstekort blijft bestaan. Heel wat ouders blijven momenteel in het ongewisse over waar hun kind het volgende schooljaar zal kunnen schoollopen. Dat is natuurlijk niet leuk, en het is vooral heel erg stresserend.

Sven Gatz, collegelid van de VGC, onderstreepte onlangs, zowel in de raad van de VGC als in de media, dat de voorrangsgroep van 55 procent voor Nederlandstaligen zelden volledig wordt bereikt. Hij gaf aan dat deze groep bij de inschrijvingen van

dit jaar statistisch 28,5 procent bedroeg. Ik wil daar graag iets over zeggen. Want dat is een algemeen cijfer en het zegt natuurlijk niets over de individuele situaties op individuele scholen. Ik werd de afgelopen twee weken opgebeld door verschillende eentalig Nederlandstalige ouders, die in geen enkele van de door hen opgegeven Nederlandstalige scholen een plekje voor hun kinderen konden bemachtigen en er wanhopig van worden. In de media kon ik gelijkaardige getuigenissen lezen. Voor deze mensen heeft de voorrangsregel dus duidelijk niet gewerkt. Deze situatie zorgt er soms voor dat de Nederlandstalige gezinnen er natuurlijk voor kiezen om Brussel te verlaten.

Daarom verwelkom ik dat de voorrangsregels voor Nederlandstaligen in het nieuwe Inschrijvingsdecreet zullen worden opgetrokken. Dat zal hopelijk al een gevoelige verbetering opleveren. We moeten kunnen garanderen dat Nederlandstalige ouders in Brussel een plaats vinden voor hun kinderen in de Nederlandstalige school van hun keuze.

Bovendien, minister – u haalde het zelf aan –, staan of vallen de inspanningen van Vlaanderen met de aanpak van de Franse Gemeenschap, zowel inzake investeringen met betrekking tot de capaciteit als inzake investeringen met betrekking tot de kwaliteit. En wat betreft de kwaliteit hebben het Nederlandstalig en het Frans-talig onderwijs een zeer verschillend imago. Ik haalde het al aan: ons onderwijs kent een goede reputatie, waardoor we ook veel Frans- en anderstaligen aantrekken. Maar daardoor komt ons onderwijsnet onder constante druk te staan. De huidige coronacrisis heeft de verschillen tussen de twee onderwijsnetten nogmaals pijnlijk blootgelegd. Terwijl leerkrachten in Vlaanderen vlijtig aan de slag zijn gegaan met het aanloopteren, bleef het bij de Franstalige collega's bij herhalings-oefeningen. Men stond er bovendien sterk op de rem om de scholen te heropenen, terwijl wij in Vlaanderen een heropening wél nodig en essentieel vonden.

Maar ook de Brusselse gemeenten hebben hun verantwoordelijkheid. Ze nemen te weinig een rol op als inrichtende macht van het Nederlandstalige onderwijs. Gemeenten zoals – u hebt ze zelf opgesomd – Ukkel, Ganshoren, Etterbeek en nog tal van andere gemeenten, hebben geen enkele Nederlandstalige gemeenteschool. Bovendien staan sommige gemeentebesturen op de rem voor het uitvaardigen van bouwvergunningen aan Nederlandstalige scholen, waardoor heel wat Vlaams geld onbenut blijft. Mijn eigen gemeente, Schaarbeek, is daarvan jammer genoeg een voorbeeld.

Zolang die andere partners geen evenredige inspanningen leveren, is het een beetje vechten tegen de bierkaai. De Franse Gemeenschap en de Brusselse gemeenten vormen mee een deel van de oplossing voor de druk op het Nederlandstalig onderwijs. Wij hopen daarom dat u de komende jaren werk kunt maken van constructief overleg met alle betrokken partners zodat in de toekomst elk Brussels kindje een plekje kan krijgen op de school van voorkeur.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik vind het heel goed dat u blijvend wil inzetten op een grotere capaciteit van het Nederlandstalig onderwijsaanbod in Brussel.

Ik wil wel drie kanttekeningen maken bij wat door u gezegd wordt maar ook door collega's van N-VA en Vlaams Belang. Ik vind het jammer en zelfs een beetje klein dat wij ons hier afzetten tegen het Franstalig onderwijs, waar zeker heel veel dingen beter kunnen. Maar laat ons eerst naar onszelf kijken, laat ons niet naar vergelijkingen post 2025 kijken en wie dan de beste plannen heeft, maar laat ons gewoon doen wat we moeten doen en wat we kunnen doen. Er zijn ook goede voorbeelden in het Franstalig onderwijs, waar wij van kunnen leren. In mijn eigen gemeente heb ik een foldertje in de bus gekregen waar een Franstalige school een

klas organiseert waar 50 procent van de lessen in het Nederlands worden gegeven, immersie-onderwijs. Dat zou iets kunnen zijn waar wij in Vlaanderen kunnen leren van de Franse Gemeenschap.

Een tweede puntje dat ik jammer vind, is dat u het een beetje afschuift op de gemeenten. Ik ben het er, voor alle duidelijkheid, volledig mee eens dat de gemeenten in Brussel meer inspanningen kunnen doen om vooral basisonderwijs te organiseren. Maar als u met dat kaartje met die rode vlekken zit te zwaaien, dan zijn die rode vlekken plekken waar de gemeenten inderdaad hun verantwoordelijkheid niet nemen, maar waar ook de VGC en de Vlaamse Gemeenschap geen onderwijs voorzien, want het gaat over het totale aanbod. Ik kan u zeggen dat we bijvoorbeeld in Elsene echt ons best doen om een Nederlandstalige basisschool in te richten. Er zijn in het bestuursakkoord ook middelen voor voorzien, maar dan kom je bijvoorbeeld tegen dat het niet zo eenvoudig is om geschikte grond te vinden om zo een school te bouwen. Collega Tavernier verwijst naar het voorbeeld van Schaarbeek, maar ook in Vlaanderen zijn er gemeentebesturen die, wanneer er een bouwaanvraag gebeurt, daar een aantal voorwaarden bij stellen. Maar het is helemaal niet zo dat Schaarbeek een school tegenhoudt. Er mag nog wel gediscussieerd worden over een bouwaanvraag, denken we.

Wat betreft mijn negatieve kanttekeningen bij uw antwoord, verwijs ik tot slot naar de Brusselnorm. Het klopt natuurlijk wat betreft de 15 procent capaciteitsmiddelen, maar laat ons ook naar de werkingsmiddelen kijken. We moeten er ook voor zorgen dat 5 procent van de reguliere onderwijsuitgaven naar Brussel gaan. Ik vraag me af hoe het daarmee zit.

Maar laat me positief eindigen. Ik denk dat we allemaal willen dat kinderen een plek vinden in hun buurt om naar school te gaan. Daar mangelt het. Ik denk dat we de aanmeldingsprocedures moeten stroomlijnen zodat het veel vlotter verloopt en het ook allemaal veel beter op elkaar is afgestemd en we zo de onzekerheid kunnen vermijden. Er is een suggestie om Nederlandstalige ouders in groep te laten inschrijven in een school waar relatief weinig Nederlandstaligen naar school gaan. Dat is een idee dat misschien kan worden overwogen.

Ik wil nog kort ingaan op de vraag van de collega van het Vlaams Belang over zijn voorstel om 100 procent voorrang voor Nederlandstaligen in bepaalde scholen te organiseren. Mevrouw Tavernier heeft het al gezegd: 28,7 procent van de aangemelde kinderen in het basisonderwijs heeft ofwel Nederlands als thuistaal ofwel een ouder met een talenattest. Dat is veel minder dan die 55 procent. Slechts een op de tien Nederlandstalige scholen overschrijdt de grens van 55 procent Nederlandstaligen. Laat ons vooral kijken hoe we die scholen kunnen helpen en versterken en laat ons vooral kijken hoe we gericht naar capaciteitsuitbreiding kunnen gaan om toch een voldoende aanbod te voorzien. Ik denk dat daar nog altijd de klepel hangt, minister: zowel in de Vlaamse Rand als in Brussel voldoende capaciteitsuitbreiding doen zodat alle kinderen die in het Nederlands naar school willen gaan, ook in het Nederlands naar school kunnen gaan in een school van hun keuze.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Het is duidelijk dat in het hele capaciteitsdossier iedereen zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Dan hebben we het over de Brusselse gemeenten. Minister, de kaart die u laat zien, spreekt boekdelen. Vooral in de zuidelijke rand is er een gigantisch probleem. Alle gemeentebesturen moeten daar op hun verantwoordelijkheid worden aangesproken.

Die zuidelijke rand, dat zijn inderdaad typische MR-gemeenten, die de belangen van de Nederlandstalige inwoners blijkbaar minder belangrijk vinden, terwijl er gemeenten zijn zoals de stad Brussel, Anderlecht en Molenbeek, waar het een stuk beter is gesteld met het Nederlandstalig gemeentelijk onderwijs. Toevallig zijn dat

meer socialistische gemeenten. Ik kan u garanderen wij elke keer opnieuw op tafel blijven kloppen om van dat gemeentelijk Nederlandstalig onderwijs in Brussel werk te maken. U hebt gelijk, dat mogen we ook verwachten van gemeentebesturen.

De tweede partner is natuurlijk de VGC, die haar duit in het zakje doet. Dan is er ook de Vlaamse Regering, die inderdaad investeert in het Brusselse Nederlandstalige onderwijs. U zwaait vandaag opnieuw met de cijfers van 3 miljard euro en het bijkomend budget van 0,5 miljard euro. De vraag is nu hoeveel daarvan naar Brussel zal gaan. Ik heb daarover een schriftelijke vraag ingediend, dus we zullen dat snel genoeg weten.

Vandaag is het belangrijk dat we verder gaan dan alleen maar het benoemen van het probleem van het plaatstekort an sich, maar dat we ook in de commissie samen durven na te denken over hoe we dat gaan oplossen. De vraag zal blijven stijgen door de populariteit van het Nederlandstalig onderwijs. Een deel van de oplossing is om gericht te werk te gaan, en dat betekent samen met de Franse Gemeenschap.

Laten we hier alstublieft geen ander verhaal van maken. Wat we moeten doen als Vlaamse Gemeenschap, is samen met de Franse Gemeenschap rond de tafel gaan zitten om op basis van de cijfers van perspective.brussels, dat monitort waar de tekorten zitten in elke wijk, een masterplan onderwijs te maken voor Brussel, zodat we heel complementair kunnen werken waar de capaciteitsnoden het grootst zijn.

Voor het Nederlandstalig onderwijs moeten we fijnmaziger, wijk per wijk in kaart brengen hoeveel ouders worden geweigerd. Ik heb het dan over ouders met een attest Nederlands van een Nederlandstalige school. Daarmee moeten we heel erg rekening houden als we gericht capaciteit gaan uitbreiden. Als blijkt dat er in een bepaalde wijk een probleem is, dat er veel ouders worden geweigerd in de voorrangsgroep, dan moeten we daar eerst inzetten op capaciteitsuitbreidingen in de bestaande Nederlandstalige scholen. Dat zijn concrete oplossingen, veeleer dan de voorrangregel op te trekken naar 25 procent. Ik heb dat al heel vaak gezegd. Dat is vooral een symbooldossier.

Mevrouw Tavernier, u zei het zelf: 28 procent van de plaatsen wordt ingenomen door kinderen uit Nederlandstalige gezinnen. Er zijn dus meer dan voldoende plaatsen in het Nederlandstalig Brussels onderwijs voor Nederlandstalige kinderen. Het probleem is gewoon dat ze allemaal willen inschrijven in dezelfde bijzonder populaire scholen.

Er zijn twee dingen belangrijk. Laat ons nu bij de capaciteitsuitbreiding eerst een prioriteit maken van de wijken waar het heel duidelijk is dat er een probleem is voor de ouders die in de voorrangsgroep zitten. Als we daar een succes van willen maken, moeten we er vooral voor zorgen dat de kwaliteit van alle Brusselse Nederlandstalige scholen op dezelfde manier wordt gepercipieerd, zodat ouders afstappen van hun neiging om veeleer in te schrijven in de ene dan in een andere school.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil kort enige nuance aanbrengen met betrekking tot het aantal dubbeltellingen dat ongetwijfeld nog in de cijfers zit. En de toenemende media-aandacht rond die krapte geeft ongetwijfeld aanleiding tot nog meer dubbele inschrijvingen.

Mijnheer Laeremans, u vroeg wat de herkomst is van de aanmeldingen. Ik geef u mee dat 93 procent van de aanmeldingen uit Brussel komt, en 7 procent uit Vlaanderen. Dat kan het verschil dus niet verklaren. Ik heb u ook de cijfers gegeven, waardoor je ziet dat, door onze investeringen in de afgelopen tien jaar en door hetgeen we gepland hebben, ons Nederlandstalig aandeel in het totale onderwijsaanbod stelselmatig stijgt, dit in verhouding tot de totaliteit van het aanbod.

In verband met de communicatie naar gemeenten toe: ik weet niet of men daar stevig van onder de indruk zal zijn, maar ik ga dat zeker bekijken. Wat die gemeenten betreft die geen enkele Nederlandstalige gemeenteschool hebben: dat zijn gemeenten die de grootte hebben van een Vlaamse centrumstad. Het is toch hemeltergend dat die dat niet hebben. Mevrouw Goeman, u sloeg zich op de borst voor het feit dat de socialistisch bestuurde gemeenten het ongetwijfeld beter zouden doen. Ik denk dat er in het rijtje Elsene, Etterbeek, Ganshoren, Oudergem, Ukkel en Watermaal-Bosvoorde toch ook wel een socialistische bestuurlijke verantwoordelijkheid in het geding is. Er is dan toch nog wel wat werk aan de winkel.

Als het tot slot gaat over de discussie rond 100 procent voorrang: daar heeft men gelijk als men zegt dat gemiddeld ongeveer 55 procent van de ouders inderdaad al Nederlandstalig is. Dat is natuurlijk een gemiddelde; je hebt ongetwijfeld locaties waar dat aantal hoger zou kunnen zijn. Ik ken het advies van de Raad van State niet meer vanbuiten, maar ik denk wel dat 100 procent juridisch iets moeilijker zou komen te liggen. Ik weet dus niet of dat de toets van de Raad van State of het Grondwettelijk Hof zou kunnen doorstaan. Dat lijkt mij ook een overweging die je in acht moet nemen. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Men zegt dan dat er wel genoeg plaatsen zijn in totaal, en dat die kinderen dan maar niet allemaal naar dezelfde school moeten willen gaan. Maar je kunt toch ook niet verwachten dat een kind van Nederlandstalige ouders in Vorst 's morgens eventjes naar Laken wordt gebracht? Het moet wel in de nabijheid zijn.

Ten tweede, wat die voorrangregeling betreft: ik denk dat we erover moeten nadenken of de wetgeving niet kan worden aangepast. De Raad van State zal dat dan ook wel inwilligen als we die zouden kunnen aanpassen. Maar dat is misschien een iets complexere methode.

Dan hoop ik in elk geval dat we die kinderen die momenteel uit de boot vallen, van zeer kortbij zouden opvolgen en ondersteunen, zodat die niet het gevoel hebben dat ze pas tegen eind augustus misschien ergens een plaatsje krijgen. Ik vind dat het echt niet fijn zou zijn dat die ouders zo lang in onzekerheid worden gelaten.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Ik heb mijn punten gemaakt, denk ik. Ik heb geen verdere opmerkingen of vragen.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Laat ons allemaal constructief samenwerken om elk kind een stoel in zijn of haar onmiddellijke buurt te kunnen bezorgen. Ik denk dat dat onze plicht is.

Collega Laeremans, u mag proberen om een meerderheid te vinden om de vrijheid van onderwijs uit de Grondwet te schrappen, maar daarvoor gaat u mijn partij niet bereid vinden.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Om het nog eens duidelijk samen te vatten: voor ons moet een belangrijk criterium bij de capaciteitsuitbreiding in het onderwijs zijn dat ook ouders in de voorrangsgroep eigenlijk een plaats moeten kunnen vinden in het basisonderwijs in hun buurt. Dat lijkt me niet meer dan logisch. Ik hoor die

verhalen nu ook. Ouders verwachten echt wel dat zij hun kind in de buurt naar school kunnen sturen, en ik vind dat niet meer dan terecht.

Ik herhaal het: het echte probleem is dat sommige Nederlandstalige Brusselse basisscholen gewoon veel populairder zijn dan andere, zodat bijvoorbeeld ouders in Vorst geneigd zijn om hun kind toch in te schrijven in Brussel-Stad omdat die school heel populair is. Minister, als we dat probleem dus willen oplossen, dan moeten we er in eerste instantie voor zorgen dat alle Brusselse Nederlandstalige scholen even populair worden omdat ze allemaal even kwaliteitsvol onderwijs aanbieden. Dat is de oplossing, niet het voorrangsperscentage optrekken naar 100 procent, nog los van het feit – daar ben ik heel zeker van – dat dat juridisch nooit zal passeren bij het Grondwettelijk Hof.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over verklaringen in de pers om scholen niet te sluiten bij een nieuwe corona-uitbraak – 2416 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, in het pinksterweekeinde hebben we van minister Dalle vernomen dat hij niet wil dat men nog eens een scholenlockdown zou houden bij een eventuele nieuwe uitbraak van corona in het najaar. Hij zegt dat een tweede golf anders moet worden aangepakt, en het kind moet daarbij vanaf dag één centraal staan. Hij wil dus geen nieuwe sluiting van speelpleinen en scholen.

Die opmerking ligt zeker in de lijn van een aantal recente uitspraken van OESO-onderwijsexpert Dirk Van Damme. Die zei dat, als men nog eens sluit, de leerachterstand onvermijdelijk sterk zal toenemen en de kloof tussen sterke en zwakkere leerlingen zal groeien. De schade valt economisch vast te stellen: een verloren onderwijsjaar betekent 10 procent minder inkomen op de hele levensloop. Als dat voor veel kinderen geldt, dan is dat natuurlijk een aanzienlijk bedrag. Hij voegde er ook aan toe te menen dat het eigenlijk niet nodig is om een scholenlockdown in te stellen. Hij stelde: "Vandaag hebben we (...) meer kennis over de overdracht van het virus, midden maart wisten we nog niet dat kinderen eigenlijk maar een kleine rol spelen in de overdracht van het virus."

Minister, hoe evalueert u de opmerking van minister Dalle? Is dat een persoonlijke opmerking, of wordt die gedragen door de hele Vlaamse Regering? Hoe evalueert u de uitspraken van Dirk Van Damme omtrent de nadelige gevolgen van een scholenlockdown? Welke zijn de adviezen van Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES) over deze kwestie? Hebben zij hieromtrent al een formeel advies gegeven? Zo niet, welke tendensen liggen er dan in hun verwachtingen? Is over een mogelijk niet opnieuw instellen van een scholenlockdown bij een nieuwe uitbraak al overlegd met het onderwijsveld? Hebt u daarover al kunnen spreken? Indien niet, zijn de gesprekken daarover al gepland? Mogen we dit nog verwachten alvorens dit schooljaar wordt afgesloten, zodat directies, leerkrachten, leerlingen en hun ouders toch al wat meer zicht zouden krijgen op de situatie volgend schooljaar? Zal de net beschreven piste ook worden besproken met de collega-onderwijsministers van de Franse en de Duitstalige gemeenschap? Indien ja, wanneer? Verwacht u hierover tegenstand van uw collega's? We hebben bij deze situatie immers gemerkt dat zij toch een heel andere aanpak hadden, dat ze liever zo lang mogelijk gesloten wilden houden. Hoe zit dat dan voor een volgende uitbraak?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik kan daar kort over zijn. Ik heb ook niet echt een antwoord voorbereid. Ik ben dagelijks met de problematiek bezig.

Ik deel de mening van minister Dalle dat we de zaken sowieso anders zullen aanpakken dan voorheen, eenvoudigweg omdat we vandaag over veel meer informatie beschikken dan we hadden op het moment dat we beslissingen hebben genomen. We hebben altijd gezocht naar het maximale evenwicht tussen enerzijds het veilig heropenen van de scholen en anderzijds het doenbaar maken. Die zoektocht heeft geleid tot concrete maatregelen, die inderdaad niet altijd even simpel waren.

We zijn ondertussen gestart met de voorbereiding van de heropstart in september, waarbij we twee – zoals we in het verleden ook gedaan hebben – aspecten in ogenschouw namen: veiligheid en het pedagogische luik. Die twee wil ik samenbrengen in een visie over de heropening in september. We zouden een concreet scenario naar voren willen schuiven en daarenboven enkele noodscenario's. Wat wel cruciaal is: we doen dat momenteel onder de waterlijn, we zijn erover aan het debatteren en discussiëren.

Ik kan u meegeven dat ik twee principes belangrijk vind: het recht op leren garanderen, dat is een breekpunt, en het vertrekken van de wereld van het kind eerder dan van de wereld van de volwassene. De wetenschap heeft geleerd – niet alleen wij leren elke dag bij over het virus, ook de virologen leren bij – dat we een duidelijk onderscheid moeten maken. Deze week nog kwamen er recente wetenschappelijke bevindingen op de proppen. We hebben een cesuur moeten hanteren, een andere behandeling voor kinderen tot 6 jaar, kinderen tussen 6 en 12, en tussen 12 en 18. Dat zijn drie categorieën. Naargelang de leeftijd nemen de maatregelen toe, ze zijn stijgend. Nu is de vraag: waar ligt vandaag de cesuur? U ziet dat de wetenschappelijke inzichten evolueren. Alleszins wat betreft de cesuur tussen 6 en 12 jaar stel ik vast dat men die niet meer nuttig acht voor de kinderen. Hoe ouder de kinderen, over het algemeen, hoe ouder de ouders zijn. Dat speelt ook een rol in de wetenschappelijke overwegingen en de risico-inschatting. Ligt de cesuur dus nog op 12 jaar? Is dat een veilige groep?

We vertrekken dus van de wereld van het kind, omdat men nu duidelijker dan voorheen stelt dat het kind niet de motor is van het virus. Het wordt eerder overgedragen door volwassenen. Dat gaat zelfs almaar verder, in het 'vrijpleiten' van kinderen en hun rol. Ze zijn minder vatbaar voor het virus en vertonen minder symptomen, dat zijn voor kinderen heel belangrijke afwegingen. Dat zijn natuurlijk de uitgangspunten.

Ik hoop dat we daar snel mee kunnen landen, in overleg met het onderwijsveld en met de GEES. Dan kunnen we een concreet startscenario naar voren schuiven met inbreng van de virologen van de GEES. Aan de andere kant houden we enkele noodscenario's achter de hand.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Uiteraard is het koffiedik kijken wat dit gaat opleveren. Ik hoop in ieder geval dat we niet meer in deze situatie terecht zullen komen waarbij het zo moeilijk is voor de lagere en middelbare scholen om tot een heropstart te kunnen komen. Men heeft het veel te ingewikkeld gemaakt.

Ik hoop dat u erop zult aandringen dat men vanaf september zo open mogelijk kan starten. Mocht een soort lockdown zich voordoen, moet het zo beperkt mogelijk kunnen worden gehouden en zo eenvoudig mogelijk – bijvoorbeeld de helft van de kinderen 's morgens, de andere helft in de namiddag – zodat niemand uit de boot

valt en naar school kan gaan. Dit kan samen met afstandsonderwijs, dat uiteindelijk toch vrij goed gelopen heeft. Ik zou echt willen vermijden dat we nog eens leerlingen de boodschap moeten meegeven dat ze vijf maanden niet naar school mogen, behalve een momentje waarop je elkaar eens mag zien. Dat zou toch echt niet meer mogen voorvallen.

Ik hoop dat u de GEES ervan kunt overtuigen dat ze niet meer zo onnodig streng mogen zijn om onze kinderen toch de kans te geven naar school te gaan. Ik denk dat dat heel belangrijk is.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Collega's, we zijn uiteraard geconfronteerd met een nooit geziene gezondheids crisis. Wereldwijd hebben zowel wetenschappers als beleidsmakers keihard gewerkt om het virus zo snel mogelijk in te dijken. Zoals gezegd, is het nog steeds een virus dat nogal wat geheimen voor ons heeft. De inzichten groeien als het ware elke dag. Het is nu met z'n allen uitkijken naar een vaccin.

Ik denk dat we in het debat over de scholen zeker niet mogen vergeten dat – en de minister heeft ernaar verwezen – heel wat mensen schrik hebben. Het is niet alleen lokaal maar wereldwijd: een terechte angst voor een onbekend virus. Veiligheid zal voorop blijven staan, nu en in de toekomst. Het moet voor scholen inderdaad doenbaar en haalbaar zijn, mijnheer Laeremans, u hebt daar een punt. Ook de heer Van Damme zit op die lijn: het veiligheidsaspect zal ons leiden bij het nemen van beslissingen.

Collega's, laat ons hopen dat, als het klopt dat kinderen minder vatbaar zijn en maar een kleine rol spelen bij de verspreiding, we bij een mogelijke tweede golf niet moeten gaan naar een volledige lockdown van de scholen. We kunnen het dan hopelijk genuanceerder bekijken, waarbij de scholen open kunnen blijven.

Dat de uitdaging voor de heropstart zeer groot zal zijn, spreekt voor zich. Er zal heel wat werk aan de winkel zijn. Ik zou niet willen spreken van een heel voorjaar, maar eerder van een aantal maanden. Desalniettemin blijft de uitdaging zeer groot; daar hebben we geen wetenschappelijk onderzoek voor nodig.

De CD&V-fractie wil zeer uitdrukkelijk beklemtonen dat het begin van het volgend schooljaar heel cruciaal is en dat elke leerling afzonderlijk zou moeten worden bekeken en een individueel traject zou moeten krijgen. Ik denk dat in scholen die vandaag al heropenen, dit idealiter hun uitgangspunt is: waar staat de leerling vandaag en wat heeft die nodig om bij de start in september klaar te staan en gelijk aan de start te kunnen verschijnen? Dat is voor ons alleszins de weg die alle scholen zonder onderscheid vanaf 1 september zouden moeten kunnen volgen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat de vraag een terechte vraag is: hoe gaan we ermee omgaan bij een eventuele tweede golf? Het is een zeer terechte vraag.

Collega's, ik wil er gewoon op wijzen dat de heropening van de scholen in Vlaanderen vlot is gegaan. Waarom zeg ik 'vlot'? Het is gebeurd, de stappen zijn gezet, het is zeker niet evident geweest. Nogmaals, ik heb het in het verleden namens onze fractie al gedaan, maar ik zal het nog eens doen: bedankt aan de scholen. En ja, er was enige flexibiliteit, ook door veranderende inzichten. Gebeurde dat soms op korte termijn? Ja, dat gebeurde soms op korte termijn, maar wij hebben het wel gedaan – en met 'we' bedoel ik de scholen en de leerkrachten –, en dat is een goede zaak.

Voor de collega's die het volgen was er afgelopen woensdag de actuele vraag over het advies van de GEES. Ik denk dat we daar ook naar moeten kijken in het licht van de controle en van de opflakking. Als dat gebeurt, wil men meer lokaal overgaan tot lockdowns en meer lokaal de problemen bekijken. In een aantal scholen zijn er besmettingen vastgesteld en dan werd enkel in die school gekeken. Tot voor kort werd de volledige school gesloten. In het laatste geval was dat enkel de klas waar die leerling zat.

Zoals de minister zegt, zijn volgens de inzichten die we intussen hebben, kinderen niet de grote motor. Vandaar ook de oproep vanuit mijn fractie om, als er dan toch een lockdown nodig is, dat op zo klein mogelijke schaal te doen. En als het dan toch moet gebeuren, vragen wij om voor die klas snel te schakelen naar enige vorm van afstandsonderwijs. En ja, dat is snel schakelen, we kunnen daar niet trager of sneller gaan dan het is. Maar laat ons vooral hopen dat er geen tweede golf komt, in het belang van het totale welzijn van onze bevolking en van de totale economische situatie van Vlaanderen, en dat deze moeilijke kwesties zich niet opnieuw stellen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Dit is een intensief en interessant debat, maar uiteindelijk kan niemand in de toekomst kijken. De leerkrachten doen er alles aan om het schooljaar tot een goed einde te brengen. Het is nu hun grootste bezorgdheid om samen met de leerlingen en de ouders, een deel van de leerachterstand in te halen. En dan gaat iedereen met vakantie. Daarover is veel ongerustheid, en dat is ook normaal en terecht, omdat de mensen met nog heel veel vragen zitten.

En u, minister, weet natuurlijk ook niet wat de volgende maanden zullen brengen. Er zal altijd kort op de bal gespeeld moeten worden, niet alleen in het onderwijs. Ook bij de lokale besturen en bij de andere overheden is het bang afwachten wat de zomer en het najaar zullen brengen. Maar wat ik toch wil benadrukken – en dat is niet onbelangrijk –, is dat we moeten leren uit de ervaringen van de vorige maanden, ook op het vlak van communicatie.

Ongeacht wat er de volgende weken, maanden en wellicht ook nog volgend jaar gebeurt, is het heel belangrijk dat alle instanties eerst overleg plegen tot er heel duidelijke standpunten zijn en die pas dan communiceren naar de scholen. Minister, een van de belangrijkste lessen die u zeker moet trekken uit de voorbije maanden, is dat er eerst moet worden overlegd en dat er pas wanneer iedereen op dezelfde lijn zit, gecommuniceerd mag worden. Zo kan men verwarring voorkomen.

Voor het overige zal mijn fractie constructief blijven meewerken. Niemand kan iets doen aan wat ons nu overkomt, noch de scholen, noch wij, noch de lokale overheden. Maar we moeten wel proberen de problemen zoveel mogelijk te beperken door zeer duidelijk te communiceren. Na twee maanden zomervakantie zullen scholen ook zelf veel geleerd hebben uit hun ervaringen. Ik heb met de preventieadviseurs gesproken van verschillende scholen uit diverse netten en ook zij zeggen hun les te hebben geleerd. Zij zullen veel sneller ageren en proactief reageren wanneer zij met bepaalde zaken worden geconfronteerd. Ook de ouders zijn al wat gewoon en de leerkrachten passen zich zeer snel aan de situatie aan. Dus ik hoop dat er geen tweede golf komt – iedereen hoopt dat – maar wanneer we nog met dergelijke problemen worden geconfronteerd waarbij ook de scholen in moeilijkheden geraken, moeten we er met zijn allen voor zorgen dat de kinderen naar school kunnen blijven gaan, het hele jaar door. Zij moeten zich verder kunnen ontwikkelen en met hun vriendjes samen kunnen zijn. Daar hebben wij ook allemaal belang bij.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik heb nog een bijkomende vraag en een stokpaardje van mij. Het lijkt mij goed om een beleid uit te werken dat voor de meeste kinderen passend zal zijn. Maar waarover ik mij zorgen maak, zijn de kinderen die een onderliggende gezondheidsproblematiek hebben, die zelf of waarvan de ouders, broers of zussen, tot een risicogroep behoren, en die dus niet naar school zullen kunnen gaan bij een nieuwe opflakking, omdat ze gewoon kwetsbaarder zijn. Zij zullen wel moeten thuisblijven, ook als de anderen wél naar school gaan. Minister, bent u daarmee bezig? Zoekt u daar oplossingen voor? Ik heb dat al een aantal keren aangehaald. Zo zou Bednet eventueel kunnen worden uitgebreid. Misschien moet er worden gewerkt met Teams, om die kinderen vanop afstand onderwijs te kunnen aanbieden. Bent u dat aan het voorbereiden voor het najaar?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik heb een aansluitende vraag. De heer Van Damme heeft uitspraken gedaan over de nadelige gevolgen van de lockdown. U hebt al aangegeven dat heel wat scholen – ik dacht een zeventhonderdtal – zijn ingeschreven om zomerscholen te organiseren. Daarvoor had u 11 miljoen euro uitgetrokken. Er is ook een tweede indiendatum voorzien, op 7 juli.

Ook gaf u aan dat, mochten er middelen over zijn, er binnen de scholen nog heel wat noden zijn die kunnen worden gelenigd. Minister, hoe ziet u dat dan? Wat zou er kunnen gebeuren met de middelen die over zijn? Ik hoor in ieder geval dat scholen die middelen heel graag willen gebruiken om vanaf 1 september extra zorg te installeren in de klas voor die leerlingen die mogelijk een achterstand hebben opgelopen tijdens de coronalockdown.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er worden allerhande vragen bij gesleurd. Wat dat laatste betreft, is het zo dat we verlengen wegens succes. Maar we hebben ook nog heel wat budgetruimte. Nu hebben we 144 aanvragen ontvangen, voor in totaal 7500 mogelijke plaatsen. We hebben 11 miljoen euro uitgetrokken. Er is dus nog budget over. Daarom openen we een tweede oproep, waarbij de termijn loopt tot 7 juli. Op die manier hebben scholen, organisaties en lokale besturen ruim de mogelijkheid om een gedegen dossier voor te bereiden. Dan pas zullen we weten hoeveel middelen er desgevallend overblijven, als er nog middelen overblijven. Vanzelfsprekend zullen we ervoor zorgen dat die middelen ook bij Onderwijs blijven. We geven die middelen een andere bestemming, ze gaan dus zeker niet verloren.

Ondertussen proberen we onder de waterlijn een mogelijk heropstartscenario voor 1 september in coronatijden uit te tekenen. We werken ook aan zogenaamde noodscenario's, zodat we, wanneer we in een ander niveau van de pandemie terecht komen, ook daarvoor meteen een scenario hebben klaarliggen, 'van het schap', 'off the shelf'. Dan kunnen we de geruststelling bieden dat we dat niet elke keer moeten scambelen bij een verstrenging of versoepeling van de maatregelen. Dan is alles op voorhand al gekend. Het is dan een soort menu dat we uitwerken, zo kun je het ook bekijken.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): De reactie is tot hiertoe duidelijk. Wij hopen dat u toch nog voor het reces wat verduidelijking kunt brengen over wat u nu aan het voorbereiden bent en dat u de scholen toch niet pas eind augustus zult verrassen met wat er 'op uw schap' ligt om te gebruiken. Ik hoop dat dat dan toch zeker tegen half juli klaar zal zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bevraging door de Vlaamse Scholierenkoepel van scholieren over het einde van het schooljaar – 2417 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): *(Slechte geluidskwaliteit)*

We hebben een interessante hoorzitting gehad met de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK). Heel wat scholieren waren vroeg opgestaan om ons te woord te staan en om hun ervaringen over de voorbije coronacrisis uit eerste hand te komen weergeven. Ik vond het zelf een heel boeiende hoorzitting. Daarnaast heeft VSK 2149 scholieren bevestigd specifiek over het einde van het schooljaar.

Uit de hoorzitting, de gesprekken en de bevraging kwamen enkele zaken naar voren die mij heel specifiek opvielen. De lijst is niet exhaustief, maar ik heb er een aantal zaken uitgepikt die mij heel pertinent lijken en waar ik een aantal vragen over zou willen stellen. Je voelde dat er verschillen waren naargelang de onderwijsvormen en naargelang verschillende scholen. Een aantal zaken waren gelijklopend over alle onderwijsvormen of netten heen. De grootste bezorgdheid die mij opviel, is dat heel wat scholieren ongerust waren over het feit dat ze nog altijd niet wisten hoe het einde van het schooljaar eruit zou zien, of en welke examens ze zouden hebben en hoe de evaluatie zou verlopen. Ook al zijn er verschillen in onderwijsrichtingen, ze vroegen hierover toch duidelijkheid en eenduidige richtlijnen.

Er waren ook heel wat scholieren die er nog altijd geen zicht op hadden of ze nog zouden terugkeren naar school dit schooljaar. Er was een heel duidelijke vraag bij bijna alle leerlingen om minstens een afscheidsmoment te voorzien voor alle leerlingen, om wat perspectief te krijgen op het volgend schooljaar en om afscheid te kunnen nemen.

Wat ook erg speelde en vaak terugkwam, zijn de zorgen over stress en mentaal welbevinden, en over de mogelijk nog toegenomen ongelijkheid door ongelijke kansen, wat nog kan versterkt kan worden door het afstandsonderwijs.

Er waren ook positieve verhalen en heel wat leerlingen en scholieren gaven aan dat ze de extra vrijheid en zelfstandigheid die ze ervoeren bij het studeren, konden appreciëren.

Minister, dat zijn zeer interessante bevindingen die u zeker ter harte zult nemen en het best ook ter harte neemt. Als er een tweede golf zou komen, zijn er verbeterpunten maar ook positieve punten die we kunnen meenemen voor het onderwijs in het algemeen. Ik denk dat uit de coronacrisis echt wel positieve lessen te trekken zijn.

Minister, wij waren op de hoorzitting aanwezig en hebben heel veel vragen gesteld, maar als minister hebt u natuurlijk veel meer te zeggen. Wat is uw reactie op de voorgestelde bevindingen, eerst en vooral op korte termijn, bijvoorbeeld wat betreft de duidelijkheid over terugkeer en evaluaties, en anderzijds op langere termijn, wat betreft het welzijn en de groeiende ongelijkheid?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Sinds het begin van de coronacrisis heb ik ervoor geopteerd om zo snel en duidelijk mogelijk te communiceren naar scholen, ouders en leerlingen en via diverse kanalen allerhande. Ik krijg altijd het verwijt dat ik te veel

communiceer in de media. Wij hebben altijd onmiddellijk gecommuniceerd via Schooldirect, dus rechtstreeks naar het onderwijsveld, en vervolgens ook via de media.

Ik ben wel blij dat de Vlaamse Scholierenkoepel de stem van de scholieren is blijven capteren. We hebben altijd contact gehouden met de Vlaamse Scholierenkoepel.

Om de scholen te ondersteunen bij de concrete voorbereiding van de heropstart van de lessen hebben we een draaiboek uitgewerkt, dat we in verschillende fasen hebben moeten bijstellen, gelet op de evolutie van de pandemie, maar ook op de voortschrijdende inzichten van de virologen, die elke dag meer leerden over het virus, net zoals wij allen. Met dat draaiboek hebben we altijd de bedoeling gehad om de neuzen maximaal in dezelfde richting te krijgen, steeds met respect voor het professionalisme en de autonomie van de scholen.

Een van de thema's uit dat draaiboek gaat net over evalueren en attesteren. We hebben een draaiboek over pedagogie, maar ook een over veiligheid. Het pedagogisch draaiboek is sterk uitgewerkt. Er is ook een luik evalueren en attesteren, met als uitgangspunt dat elke leerling recht heeft op een faire evaluatie en dat de klassenraad het vertrouwen krijgt om met kennis van zaken juist te beoordelen.

Via dat draaiboek hebben we ook concrete adviezen aangereikt aan de scholen. Dit schooljaar hebben we de mogelijkheid gecreëerd om af te wijken van het schoolreglement op het vlak van evaluatie, waarmee we alle leerlingen zoveel mogelijk kansen geven om het schooljaar zo succesvol mogelijk af te ronden. Scholen die afwijken van het schoolreglement hebben we gevraagd om ook hierover zo duidelijk mogelijk met leerlingen en ouders te communiceren.

In dat draaiboek geven we scholen ook het advies om leerlingen bij het delibereren zoveel mogelijk kansen te geven, om mildheid en begrip voor de situatie en de coronaomstandigheden aan de dag te leggen. Scholen kunnen bij twijfel bijvoorbeeld gebruikmaken van vakantietaken en inhaalstages, zodat leerlingen die daar nood aan hebben, meer tijd krijgen om hun opgelopen achterstand in te halen.

Om tegemoet te komen aan eerder opgevangen signalen over het mentaal welbevinden hebben we verschillende stappen gezet. We hebben in samenwerking met de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES), soms met trekken en sleuren en debatteren en proberen te overtuigen, geprobeerd om extra leerjaren te openen. In een eerste fase kwamen vanaf 15 mei de laatstejaars van het secundair onderwijs terug naar school, alsook de leerlingen van het eerste, tweede en zesde leerjaar van het lager onderwijs. We hebben daar pijnlijke keuzes moeten maken. Sinds 2 juni gaan alle kleuters terug naar school en ook de leerlingen van het tweede en het vierde leerjaar secundair onderwijs. Vanaf 5 juni gaan alle leerlingen van het lager onderwijs opnieuw naar school. We hebben belangrijke afwegingen moeten maken. Ook die laatste beslissing was in twee stappen, maar goed, dat was net omdat er plots de mogelijkheid was om toch te kunnen overgaan tot een volledige heropening van het volledige basisonderwijs. Die kans wilden we niet aan ons laten voorbijgaan. De volledige heropening hebben we daar dus nog kunnen doorsleuren.

We hebben er in de paasvakantie ook voor gezorgd dat de school het maximaal mogelijke deed om de jongeren die niet konden worden bereikt, zelf te contacteren, te bellen, te schrijven, te mailen, gebruikmakend van alle mogelijkheden die ze hebben. In samenwerking met de lokale besturen en met wijkteams zijn ze aan de deur gaan kloppen van de leerlingen die niet reageerden. We hebben OCMW's en buurtwerkers ingeschakeld om een reserve aan te leggen. We hebben praktijkvoorbeelden verspreid over hoe leerkrachten moeilijk te bereiken doelgroepen toch zouden kunnen bereiken. We hebben de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) ingeschakeld en het budget voor CLBch@t opgetrokken.

Op de belangrijke evaluatievergadering van 22 mei waren twee vertegenwoordigers van de Vlaamse Scholierenkoepel aanwezig. Die vergadering heeft acht uren geduurd. De vertegenwoordigers van de scholierenkoepel zijn acht uren lang heel attent gebleven. Op het einde heeft Louis Notte, voorzitter van de Vlaamse Scholierenkoepel, zelfs nog extra amendementen ingediend en die hebben we samen met alle spelers aan tafel verwerkt. Dat maar om te duiden dat ze heel betrokken zijn bij de zaak.

Ik denk dat u ook had gevraagd naar het vooruitzicht op proclamatiemogelijkheden. We hebben nog contact met de GEES. Ik hoop dat we daarvoor volgende week een concreet voorstel kunnen uitwerken, want ook daar krijgen we natuurlijk heel wat vragen over, zowel van leerkrachten en van kinderen als van ouders, die dat moment natuurlijk essentieel vinden, vooral voor de laatstejaars. We hebben daar hele mooie brieven en mails rond gekregen. We proberen wel met de GEES om daar een heel praktische oplossing voor te vinden: hoe kun je die proclamatie praktisch en veilig organiseren?

Zodra we een akkoord hebben met de GEES gaan we daaromtrent volgende week ook communiceren richting het onderwijsveld en richting de media. Zo weet iedereen hoe dat eventueel zou kunnen worden georganiseerd en onder welke voorwaarden alles veilig zou kunnen verlopen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Het is dus nog even wachten op die duidelijkheid voor een mogelijke proclamatie of een slotmoment voor de zesdejaars.

Dan is er die heel duidelijke vraag naar ten eerste duidelijkheid en ten tweede naar duidelijkheid wat die evaluaties betreft. U zegt dat we wel draaiboeken hebben, maar daar zit toch wel veel verschil op, met veel vrijheid voor de scholen zelf. Het allerbelangrijkste is dat studenten weten waar ze aan toe zijn. De inspecties doen rondes naar scholen op geregelde tijdstippen. Ik weet niet of er nog zo'n ronde aan zit te komen en of het geen vraag kan zijn voor de verschillende scholen die worden opgebeld, hoe de evaluatie bij hen zal gebeuren? Wat doen jullie en wat is er al gecommuniceerd? Zo krijgen we er zicht op. Zo is het overal tenminste duidelijk en duidelijk gecommuniceerd richting de leerlingen. Het zou al goed zijn, als u dat nog ergens zou kunnen bereiken. Dat is toch een belangrijke bezorgdheid, denk ik.

Wat die ongelijkheid betreft, daar maken wij ons zorgen over. Een belangrijke bezorgdheid is inderdaad dat ze de leerlingen bereiken die ze moeten bereiken. Maar ik deel ook de bezorgdheid van mevrouw Vandromme daarnet. Ze zei dat, ook als het schooljaar opnieuw opstart, het goed zou zijn dat er extra ondersteuning komt voor die kinderen van wie we merken dat de achterstand groot is en toegenomen is. Dat kan met budget dat eventueel over is. Als er geen budgetten over zijn, kan er misschien gekeken worden of er niet in extra budgetten kan worden voorzien. Want we moeten toch proberen om die kloof, die al zo groot is, niet nog groter te laten worden. Dat lijkt mij een heel terechte en ernstige bezorgdheid.

Dan heb ik nog een bijkomende vraag. Ik kreeg bericht – ik weet niet of u het ook hebt ontvangen –, maar in Mechelen zegt het onderwijs: 'Voor de derdejaars doen wij geen afstandsonderwijs meer. Wij focussen nu op de leerlingen die terug naar school komen.' Zij zijn daar dus mee gestopt, maar dat betekent dat die leerlingen een maand extra zonder les vallen. Zij hebben dus drie maanden vakantie. De ouders hebben daar blijkbaar tegen geprotesteerd en dan hebben ze wat vakantietaken meegekregen. Dat lijkt mij toch wel ingaan tegen wat u altijd hebt vooropgesteld, namelijk om de onderwijstijd zo lang mogelijk te rekken, zelfs tot in de

vakantie, tot in juli en om de deliberatie dan daarna pas te laten plaatsvinden. Het kan toch niet dat men een groep zou loslaten omdat men een andere groep weer op school krijgt. Hebt u die geruchten ook ontvangen en bent u van plan om daar iets mee te doen? Dat is mijn bijkomende vraag.

De voorzitter: Collega Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Collega's, ik denk dat we inderdaad allemaal goed hebben geluisterd naar de scholieren, vrij recent vertegenwoordigd door VSK, en dat we allemaal de bezorgdheid delen dat er snel duidelijkheid zou moeten komen over de rest van het schooljaar en de evaluatie. Het is heel belangrijk dat elk kind nog minstens een dag naar school kan gaan en het schooljaar kan afsluiten. Dat is ook heel duidelijk. Ik heb ook op de website kunnen lezen dat ze tevreden zijn dat er richtlijnen in die richting zijn gegeven.

Wat de potentiële groeiende ongelijkheid betreft, er is in het kader van corona inderdaad gebleken dat we diegenen die het meest kwetsbaar zijn, het meest moeten aanhalen en dichtbij houden, zodat ze met gelijke kansen aan het nieuwe schooljaar kunnen beginnen. Dat is daarstraks ook al gezegd. Er zijn heel wat initiatieven mogelijk die dat kunnen ondersteunen. Minister, ik denk dan bijvoorbeeld aan uw oproep inzake zomerscholen. Bij het begin van het schooljaar moet er inderdaad voldoende tijd en ruimte worden geboden voor dat maatwerk en die remediëring die nodig is om – ik wil dat nogmaals benadrukken – zo veel mogelijk kinderen zo veel mogelijk gelijke kansen te geven bij de start van dat nieuwe schooljaar.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, er is inderdaad onzekerheid bij alle scholieren en ouders. We mogen daar niet flauw over doen. Ook in de grotemensenwereld – als ik het in die termen mag stellen – is er onzekerheid. Ik bekijk het vanuit de leerlingen. Ik denk dat iedereen zich afvraagt of er een tweede golf zal komen, of men op reis zal kunnen en hoe het staat met de tickets als men niet op reis kan gaan. Bedrijven hebben stilgelegd en roepen hun werknemers op om te proberen niet te veel vakantie te nemen. Die onzekerheid is er dus in alle sectoren. Ik denk dat we ook daar niet flauw over mogen doen.

We hebben al een aantal zaken geregeld met een aantal nooddecreten. Het is waar dat de communicatie daarover cruciaal is. Ik zie in Vlaanderen echt gigantische verschillen inzake hoe scholen die communicatie ten eerste aanpakken en hoe die communicatie ten tweede bij leerlingen binnenkomt, hoe dat is opgesteld en dergelijke meer. Ik roep de scholen dus op om daarover zo goed mogelijk te communiceren.

Minister, namens onze fractie heb ik toch heel duidelijk de vraag of het toch nog mogelijk is om die afscheidsmomenten, die proclamaties, die overgangen, die schooljaareindes te organiseren. Is dat een vraag aan u? Eigenlijk niet, want u kunt daar niet alleen over beslissen. Dat gaat over veiligheid. Stel dat er voor proclamaties een uitzondering wordt gemaakt, dat men dan wel met drie- of vierhonderd mensen in een grote zaal mag zitten, dan komt nadien uiteraard meteen de terechte vraag van onder andere culturele centra en bioscopen, maar ook van congrescentra, waarom dat dan niet voor hen kan, als dat voor scholen wel kan. Dat wil ik ook meegeven. Ik denk dat met de virologen afwegingen moeten worden gemaakt: op welke manier kan dat eventueel wel, temeer omdat, zoals u daarnet zei, er op die proclamaties meestal dan ook nog eens verschillende generaties zijn? Je hebt er kinderen, leerkrachten, ouders, soms zelfs grootouders. Dat maakt het er zeker niet gemakkelijker op.

Collega's, ik denk dat het ook onze taak is om geen valse hoop te scheppen, om niet te zeggen dat ook wij aan de minister hebben gezegd dat hij dat maar moet regelen. De minister kan die leeftijden niet vervangen. De minister is niet bij machte om corona in te dijken. Ik wou dat het wel zo was, dat hij zijn gele laarzen zou aandoen om vervolgens corona onder de voet te lopen, zodat we er allemaal vanaf zouden zijn, maar dat kan hij helaas niet. We zouden ook een decreet kunnen goedkeuren om minister Weyts bevoegd te maken voor het uitschakelen van corona. Dan was het ook opgelost, maar dat gaat helaas ook niet. We moeten ons hoeden voor het creëren van valse hoop. Minister, dat u, zoals u zei, volgende week zult samenzitten om toch nog te bekijken wat er eventueel mogelijk is voor die overgangen, op eender welke creatieve manier, heeft zeker de steun van de N-VA-fractie. Hopelijk kan het. En als het niet kan, dan zullen we ook moeten uitleggen dat het om veiligheidsredenen niet kan.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb daar weinig aan toe te voegen.

Mevrouw Meuleman, in verband met uw vraag over Mechelen, het is natuurlijk de bedoeling dat afstandsonderwijs blijvend wordt georganiseerd voor die leerjaren die niet of amper kunnen naar school kunnen, bijvoorbeeld het eerste, het derde en het vijfde middelbaar. Het is evident dat we ook deze maand maximaal afstandsonderwijs blijven organiseren. Daarenboven is het onze uitdrukkelijke vraag om ervoor te zorgen dat ze minstens één dag, hopelijk enkele dagen, naar school kunnen gaan om het schooljaar te kunnen afsluiten.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Misschien kunt u dat eens aankaarten of eens luisteren of dat effectief het geval was. Misschien moet dat dus even aangekaart worden daar.

Ik heb nog een suggestie gedaan rond die eventuele bevraging om te kijken hoe het nu met die duidelijkheid, met die duidelijke communicatie met studenten en die evaluaties staat. Ziet u daar iets in? Misschien kunt u dat nog meenemen, want het lijkt mij wel belangrijk.

De voorzitter: De verbinding was enorm slecht bij uw repliek daarnet.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe digitale lerarennetwerk van Katholiek Onderwijs Vlaanderen – 2422 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Vorige week kondigde Katholiek Onderwijs Vlaanderen een nieuw digitaal netwerk voor leraren aan. Het gaat om een pilootproject, maar de bedoeling is om in de loop van het schooljaar 2020-2021 het platform, Lerarennetwerk Katholiek Onderwijs Vlaanderen, open te stellen voor het volledige onderwijspersoneel van het katholiek onderwijs in Vlaanderen.

Op de website lezen we dat de concrete initiatiefnemer de pedagogische begeleiding van Katholiek Onderwijs Vlaanderen is. We lezen wat de opzet is van het nieuwe platform: "We bouwen daartoe samen met de leraren van onze scholen een laagdrempelig digitaal platform uit dat leraren in verbinding stelt met collega's over de grenzen van de eigen school en regio heen. Het *Lerarennetwerk* werkt als een interactief platform, waar leraren samen materiaal ontwikkelen, elkaar inspireren, met elkaar overleggen en interessante materialen voor de concrete onderwijspraktijk delen. Zo willen we ook inspelen op de verdere digitalisering van het onderwijsveld."

Dit doet wel sterk denken aan een ander, reeds bestaand platform, opgestart door leerkrachten en nu al jaren ingebed binnen het Departement Onderwijs, bij iedereen gekend: KlasCement. Ik denk dat KlasCement een heel succesvol initiatief is, dat netoverschrijdend meer dan 250.000 mensen uit het onderwijs bereikt. Ook deze coronaperiode toont aan dat dat platform een groot succes is. Vandaar mijn verbazing en mijn vragen.

Minister, wat vindt u ervan dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen met een eigen initiatief komt dat eigenlijk hetzelfde oogmerk heeft? Was u hiervan op de hoogte? Werden hier gesprekken over gevoerd?

Wat zijn de redenen die Katholiek Onderwijs Vlaanderen aandraagt om met een eigen platform te beginnen? Komt dit voort uit ontevredenheid over KlasCement? Hebt u daar al zaken over gehoord?

Zal dit niet net leiden tot minder efficiënte en minder effectieve uitwisseling tussen leerkrachten en scholenteams onderling? Je krijgt nu immers kleinere platforms in plaats van een groter platform waar iedereen dan zijn materiaal deelt. Ik vond dat eigenaardig. Graag uw reactie, minister.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ondersteun natuurlijk elk initiatief, ook een vrij initiatief, waardoor leerkrachten over de netten en koepels heen degelijk kwaliteitsvol onderwijsmateriaal kunnen uitwisselen. Voor ons onderwijs kan dat echt een verrijking zijn. Als we de leraar willen waarderen, erkennen we de job, het ambacht. Hij of zij is het best in staat om zelf te oordelen welk didactisch instrument bij hem of haar past, bij de doelgroep en de leerlingen, bij de stijl van lesgeven. De waardering van leerkrachten impliceert dat ze daarin de maximale vrijheid krijgen en maximale toegang hebben tot alle materialen. Ik wil elk initiatief vrij openzetten voor iedereen, over de netten en pedagogische inzichten heen.

We kennen de diverse initiatieven al. Het platform van KlasCement laat toe dat pedagogische begeleiders ook zelf collecties aanmaken van materiaal dat door hen als kwalitatief wordt beoordeeld of van materiaal dat ze zelf maken en online zetten. Ze kunnen ook gedeeld lesmateriaal aanpassen of verrijken met bijkomende informatie en opnieuw delen. Dat is ook zo bij de Leraarskamer, een onlineforum waarop leraren met elkaar overleggen. Ook daar kunnen pedagogisch begeleiders online ondersteuning bieden. De werking van KlasCement is net gebaseerd op de idee van elkaar inspireren en interessante materialen voor concrete onderwijspraktijk delen. 112.000 van de 250.000 actieve KlasCement-leden geven aan een onderwijsfunctie te hebben. Met andere woorden, 70 procent van het Vlaams onderwijspersoneel is KlasCement-gebruiker.

Wat is de ratio van Katholiek Onderwijs Vlaanderen? Zij willen niet louter afhankelijk zijn van een externe partner en willen ook oog hebben voor de 'community', zoals zij het noemen. Ze willen het platform opzetten zonder een waardeoordeel te vellen over andere aanbieders, zoals KlasCement. Veel leraren maken gebruik van de content die KlasCement aanbiedt, maar daarnaast wil het nieuwe

netwerk – lees Lerarennetwerk Katholiek Onderwijs Vlaanderen –, op vraag van pedagogisch begeleiders en leraren, inzetten op ondersteuning vanuit hun specifieke context en missie. Ze willen ook de community, hun gemeenschap, wat versterken. Men wil de verschillende betrokkenen binnen het onderwijs voor het specifieke deel van de ondersteuning van hun ledenvereniging met elkaar verbinden. Ze willen hun de kans geven inhoud te delen, maar ze willen ook dat leden met elkaar in communicatie kunnen gaan, wat kan leiden tot kennisdeling en groei in professioneel handelen. Die community wil dus producten en diensten leveren aan hun eigen eindgebruikers: de scholen en leraren. Dat is een beetje de ratio hierachter. Het is inderdaad een particulier en vrij initiatief.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Minister, nu breekt mijn klomp toch een beetje. Ik vind het zeer eigenaardig dat u helemaal meegaat in die uitleg van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Ik ben niet iemand die gauw tegen de koepels zal ingaan, want ik vind vrijheid van onderwijs ook bijzonder belangrijk, maar we hebben hier een perfect werkend, heel uitgebreid, ruim geconsulteerd platform, waar fantastisch lesmateriaal op staat en dat zijn dienst al heeft bewezen. Ik ben niet van mening dat er echt geld te veel is en dat er nog wat geld over is, zeker binnen de pedagogische begeleidingsdiensten, waarmee we niet goed weten wat te doen. 'Weet je wat? We zetten ons eigen platform op.' Dat lijkt me nu toch wel te ver te gaan. Ik weet dat er vrijheid van onderwijs is, maar dat u zomaar vlotjes die uitleg volgt, vind ik erg. Zou men het geld dat wij vrijmaken voor die pedagogische begeleidingsdiensten, niet beter efficiënter gebruiken?

Ik denk dat we in de toekomst moeten evolueren naar netoverschrijdende samenwerking waar het kan, voor die zaken waarvan we vinden dat de ingesteldheid niet zo belangrijk is en die gewoon heel interessant kunnen zijn voor zowel het katholiek onderwijs als het gemeenschapsonderwijs. Op KlasCement vindt iedereen zijn gading. In plaats van netoverschrijdende samenwerking gaan we opsplitsen. Ik vind dat eigenaardig en ik vind het zeker eigenaardig dat u, uw partij kennende, daar heel snel in mee stapt.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik sluit me aan bij deze vraag. Ik begrijp eigenlijk absoluut niet waarom Katholiek Onderwijs Vlaanderen met dit pilootproject start. Toen ik dat las, zag ik ook dat het Lerarennetwerk eigenlijk precies wil doen wat KlasCement al doet. Was KlasCement nu een platform geweest dat enorm slecht functioneert, waar geen leermiddelen op staan, waar mensen er de kantjes aflopen, waar geen materiaal of leden zijn, dan zou ik nog begrijpen dat er echt een alternatief nodig is. Maar KlasCement bevat 62.349 leermiddelen gedeeld door meer dan 255.000 leden – dat is enorm – gemodereerd door het Departement Onderwijs. En ook ten tijde van corona hebben die mensen alles uit de kast gehaald, zij hebben dag en nacht gewerkt en dat platform aangevuld.

We hebben in de commissie al vaak gezegd dat we versnippering tegen willen gaan en meer moeten rationaliseren. Wat mij betreft, is dit echt een onnodige versnippering. Maar ik hoor graag van de collega's of zij er anders over denken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik heb ooit mijn stage gedaan op het secretariaat-generaal, afdeling ABC, beleidscoördinatie. Die afdeling ging over ICT in het onderwijs in 2001. We waren met twee mensen: ikzelf als stagiair en de ambtenaar Jan De Craemer en Stoop was daar ook nog bij. Dat was eigenlijk een heel klein clubje. En een van de grote dromen was toen een plaats te creëren waar leerkrachten

dingen delen. En die plaats bestaat: KlasCement, los van koepel, los van kleur, geur, smaak, waar leerkrachten als professionals worden samengebracht.

KlasCement, ik vind dat woord 'cement' fantastisch: cement, bindmiddel, aan elkaar hangen, leren van elkaar. Want wat doen leerkrachten niet graag? Iets maken waar dan iemand anders mee gaat lopen. Dat noemen ze zweetdieven: 'Ik maak iets en iemand anders neemt het weg en kopieert het.' Maar hoe werkt KlasCement? Je zet er iets op, dat levert credits op en dan kan je er ook iets van afhalen: geven en nemen, rechten en plichten. En de zaken die erop staan, kunnen door leerkrachten en professionals worden beoordeeld en is volledig gethematiseerd en gemodereerd door het departement. Ik ken nog een aantal mensen die daar zitten en dat zijn geen ambtenaren onder de auspiciën van de minister. Dat zijn ook leerkrachten.

De verschillende koepels werken daaraan mee en zij kunnen perfect zoveel moderators, pedagogische begeleiders of influencers in die lerarenkamer stoppen als ze willen, daar stempeltjes op zetten om duidelijk te maken waarvoor ze gebruikt kunnen worden, zelf hun leerkrachten verwijzen naar bepaalde items. Dat kan allemaal.

Ik begrijp dan ook echt niet waarom men dit probeert na te bouwen. Ik zal stout zijn. Wil men van modereren naar censureren? Is er foute inhoud? Ik neem aan van niet, want wanneer een leraar vindt dat de inhoud niet past in het katholieke opvoedingstraject, dan geeft die dat niet, dan plukt die dat daar niet en gebruikt die dat niet.

Als we werkelijk willen – en dat is een oprechte oproep van mezelf – dat leerkrachten professionals zijn, dan moeten wij hen ook als professional waarderen. Mevrouw Grosemans, ik moet u corrigeren, want u was fout daarnet: het zijn intussen al 62.438 leermiddelen. Tussen daarstraks en nu zijn er al 100 leermiddelen bij gekomen. Zo fantastisch is dat.

Leerkrachten kiezen zelf wat ze nodig hebben. De 'rubbish' die erop staat, gaat eraf, want niemand deelt of apprecieert die; die wordt niet gebruikt en gaat er dus af.

Men wil nu een eigen platform. Betekent dit dan dat die leerkrachten KlasCement niet meer mogen gebruiken en enkel het eigen platform nog mogen gebruiken, of erger nog, dat ze op twee plaatsen moeten gaan zoeken? Dat is tijdverlies, dat is versnippering, dat is zo zonde.

En dan – en dat is misschien een slecht kantje van mij – ben ik geneigd te zeggen: er zijn dus nog middelen – geld, tijd en ICT-middelen – over om dit parallel netwerk op te zetten.

Minister, ik begrijp wat u aanhaalt. U probeert te zeggen dat iedereen vrij is in dit land. En dat is waar. Er is onderwijsvrijheid en iedereen is vrij om op te zetten wat hij wil. U kunt geen brief sturen naar Katholiek Onderwijs Vlaanderen: 'Ik zeg dat dit niet kan.' Collega's, we kunnen ook geen decreet maken. Ook al zitten we in het parlement, we kunnen geen decreet maken waarin we zeggen dat ze dat niet mogen doen. Maar samen met collega's Grosemans en Meuleman stel ik mij daar wel ernstige vragen bij.

Langs deze weg wil ik graag een oproep doen – en dan sluit ik af, voorzitter – aan de collega's uit het katholiek onderwijs om er toch eens goed over na te denken. Is dit werkelijk waar de leerkracht op zit te wachten, op iets nieuws, maar dan hetzelfde als iets wat al bestaat? Of zitten leerkrachten op andere zaken te wachten van pedagogische begeleiding, zoals we in het regeerakkoord hebben geschreven:

in de klas, in de school, concreet? Misschien een begeleidingssessie voor de mensen die nog niet op KlasCement zitten: wat ze daar kunnen vinden, hoe ze erop kunnen zoeken, hoe ze kunnen nagaan welke items passen in Zill (Zin in Leren! Zin in Leven!) en in het pedagogisch project van het katholiek onderwijs? Ik denk dat dát misschien wél een zinvolle besteding is: de leerkrachten die er nog niet op zitten, daar naartoe te leiden. Die warme oproep wil ik doen. Ik zou het jammer vinden dat de leerkrachten al hun tijd en energie zouden moeten verdubbelen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik ben absoluut fan van KlasCement. Ik heb er eens naar gekeken en ondertussen ken ik het een beetje. Het is bijzonder goed; ik heb geen enkel woord van kritiek op KlasCement. Maar de collega's moeten natuurlijk ook wel eerlijk zijn: het initiatief van Katholiek Onderwijs Vlaanderen is iets anders. Vandaag worden er inderdaad elke minuut – of elk uur, zoals u zegt, mijnheer Daniëls – leermiddelen op KlasCement gedeeld. Dat is inderdaad bijzonder goed, absoluut. Daarover bestaat geen discussie.

Maar ik begrijp inderdaad dat de pedagogische begeleidingsdiensten van Katholiek Onderwijs Vlaanderen het ruimer willen bekijken en dat ze, als het ware, naast het afstandslernen ook aan afstandbegeleiding willen doen. Want in de toekomst zullen die begeleidingsdiensten dat veel minder moeten doen en daarom willen ze zoveel mogelijk leerkrachten bereiken. Vanuit dat idee werd dat onlineplatform opgezet. In die context kan ik dat wel begrijpen.

Het idee op zich is goed, maar ik ken de gevoeligheden en voel ze heel goed in deze discussie. In de toekomst moeten we daarover dan misschien eens doorbomen; dat is geen enkel probleem wat mij betreft. De idee op zich van een onlineplatform dat veel verder gaat dan het zuiver uitwisselen van leermiddelen, dat gaat over het uitwisselen van kennis, van ervaringen vanuit die pedagogische begeleidingsdiensten, online in plaats van fysiek, een netwerkorganisatie om snel en wendbaar te kunnen reageren op alle uitdagingen die door leerkrachten worden aangereikt, dat is natuurlijk veel meer dan zuiver het delen van de leermiddelen.

KlasCement zou die functie inderdaad ook kunnen opnemen, maar dan moet die tool vandaag worden uitgebreid, want vandaag bezit het die functie niet. Daarnaast zie ik dat ook in andere netten, zoals in het provinciaal onderwijs, dergelijke initiatieven bestaan. Maar de essentie blijft voor mij dat het op zich een goed idee is dat, naast het afstandslernen, de pedagogische begeleidingsdiensten, die het met minder middelen zullen moeten doen, zo'n concept maken, met een online netwerkorganisatie waarin, veel meer dan middelen alleen, ook kennis en ervaring kunnen worden gedeeld. Zo kunnen leerkrachten worden versterkt en dat is uiteindelijk de opzet en het doel. We kunnen dat dus ondersteunen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Meuleman, ik neem geen verdediging op; ik licht gewoon het standpunt toe van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Wij hebben hun gevraagd waarom ze een en ander organiseren en ik heb u gewoon meegegeven wat hun beweegredenen ter zake zijn. Dit is een vrij initiatief en ik kan dat niet verbieden. Men zegt ook dat dat geen extra uitgaven genereert. Maar voor niets gaat de zon op. Ik blijf KlasCement financieel ondersteunen en dit initiatief ondersteun ik financieel dus niet. Het is aan de leden van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en aan de scholen die een ledenbijdrage betalen, om te oordelen of dit een efficiënte besteding is van uiteindelijk ook hun middelen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Ik ben echt niet overtuigd, noch door de uitleg van de minister, die dan spreekt namens het katholiek onderwijs en hun standpunt vertolkt, noch door die van de heer Brouns, die ongetwijfeld ook spreekt namens het katholiek onderwijs. Als er inderdaad hiaten zijn in het huidige KlasCement en men wil nog meer interactieve manieren om andere zaken wat betreft de digitalisering van onderwijs bereiken, dan denk ik dat samenwerking nog altijd efficiënter zal zijn. Ik kan me voorstellen dat die noden er zijn bij het katholiek onderwijs, bij het stedelijk onderwijs, het provinciaal onderwijs en bij iedereen die de omslag naar de digitalisering heeft moeten maken, maar ik ben ervan overtuigd dat het op dit vlak en ICT-gewijs een pak efficiënter is om het samen te doen. We weten allemaal hoe duur het wel niet is om een platform uit te bouwen. Mij maak je niet wijs dat dat niets extra kost. Wij weten hoe duur ICT-ontwikkelingen zijn.

En inderdaad, de middelen zijn schaars en pedagogische begeleiding is belangrijk op de werkvloer. Er moet gekeken worden naar manieren om de middelen goed te besteden.

Voorzitter, ik weet niet of het een goed idee is om KlasCement uit te nodigen om dit toe te lichten, zodat wij van hen eens kunnen horen wat de problemen zijn en kunnen nagaan of dat niet op een andere manier kan worden opgevangen en of er niet kan worden samengewerkt, want ik vind het te zot om het hierbij te laten. Ik hoor dat er toch wel wat draagvlak is bij de collega's om hier wat verder op door te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman, ik heb het genoteerd voor een van de volgende regelingen der werkzaamheden.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een voorrangsregel voor leerlingen uit het Vlaamse Gewest in de Vlaamse Rand – 2432 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, laat me op voorhand twee uitgangspunten die we delen, heel duidelijk maken. Een eerste is dat ieder kind een plek op een school moet vinden in zijn of haar buurt en een tweede is dat problemen in de Vlaamse Rand en in Brussel rond capaciteit twee zaken zijn die niet los van elkaar staan, maar die samenhangen, en dat we de problemen in de Rand alleen maar kunnen oplossen als we die in Brussel oplossen, en omgekeerd. Dat wil ik op voorhand even duidelijk maken.

In het regeerakkoord staat: "We onderzoeken of er in de Vlaamse Rand een voorrangsregel kan worden ingevoerd, bij voorkeur ten voordele van de leerlingen uit de Vlaamse Gemeenschap zodat bv. Vlaamse leerlingen niet plots worden opzijgezet door leerlingen uit het Waalse Gewest."

Deze doelstelling herhaalde u in uw beleidsnota: "Ik onderzoek of er in de Vlaamse Rand een voorrangsregel kan worden ingevoerd ten voordele van de leerlingen uit de Vlaamse Gemeenschap. Ik wil immers vermijden dat Vlaamse leerlingen geen plaats in de school van hun keuze krijgen omdat die wordt ingenomen door leerlingen uit het Waalse Gewest. Onderwijs is een van de domeinen waarbij het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest communicerende vaten zijn. De laatste jaren merken we een forse toename aan Brusselse kinderen die schoollopen in het Vlaamse Gewest en in het bijzonder in de Vlaamse Rand. Het is

dan ook mijn ambitie om een effectieve dialoog te creëren om samen te komen tot een haalbare en doeltreffende aanpak."

Het gaat dus eigenlijk over een voorrangsregel die verhindert dat kinderen uit Wallonië naar scholen in de Vlaamse Rand zouden komen, want u hebt al in de commissie toegelicht dat het niet haalbaar is om een voorrangsregel in te voeren in de Rand ten aanzien van kinderen die vanuit Brussel daar naar school zouden komen.

U hebt de noodzaak van deze voorrangsregel gemotiveerd met een verwijzing naar de toename van het aantal leerlingen uit het Waalse Gewest in scholen in de Vlaamse Rand. Ik deel uw doelstellingen en ik heb dat al gezegd, maar ik vind het wel belangrijk dat we naar cijfers gaan kijken en dat we effectief kijken of het inderdaad zo'n groot probleem is. U wilt hier toch een serieus instrument uit de kast halen; dan moet het ook een nuttig instrument zijn.

Uit gegevens die ik opvroeg in schriftelijke vraag 333 blijkt dat het aandeel kinderen uit Wallonië dat in de Vlaamse Rand naar school gaat, erg beperkt is en de voorbije tien jaar ook niet significant is gestegen. Het aandeel leerlingen uit Wallonië is de voorbije 10 jaar gedaald van 2,7 naar 2,6 procent, maar in absolute aantallen wel gestegen van 1351 naar 1506 leerlingen. We spreken dus van een stijging van 155 leerlingen op tien jaar.

Voor het kleuteronderwijs komt 2,6 procent van de leerlingen uit het Waalse Gewest, voor het lager onderwijs 2,8 procent en voor het secundair onderwijs 2,3 procent. Bovendien komt een op de drie van de Waalse leerlingen uit een gezin waar minstens een ouder Nederlandstalig is. In het secundair onderwijs geldt dit voor bijna de helft van de Waalse leerlingen, namelijk 45 procent.

Minister, in een reactie op deze cijfers gaf u aan dat het probleem zich situeert in enkele specifieke scholen in grensgemeenten zoals Sint-Genesius-Rode, Overijse en Hoeilaart, waar het percentage leerlingen uit het Waalse Gewest 30 tot 40 procent zou bedragen. Ik ben al blij dat we het probleem hebben kunnen herleiden tot die drie gemeenten. Laten we daar dan ook eens verder naar kijken, met name naar de gemeente Hoeilaart. Uit de cijfers blijkt dat in 2018-2019 in basisschool Het Groene Dal en de Sint-Clemensschool in Hoeilaart respectievelijk 23 op 187 en 16 op 253 kleuters, en 48 op 349 en 27 op 440 leerlingen in het lager onderwijs uit Wallonië kwamen. Het aandeel Waalse kinderen is er de voorbije tien jaar gedaald. In Hoeilaart blijkt het probleem zich alleszins niet te situeren, en alleszins ook niet te verergeren.

Uit de cijfers blijkt dat enkel voor de volgende scholen de grens van 30 procent wordt overschreden: de gemeentelijke kleuterschool Lotharingenkruis in Overijse, met 25 op 58 leerlingen; Vrije Basisschool De Hoek in Sint Genesius Rode, met 30 op 93 leerlingen; Vrije Basisschool De Lanetuin in Overijse, met in het kleuteronderwijs 25 op 72 leerlingen en in het lager onderwijs 42 op 115 leerlingen; VBS Maleizen in Overijse, met in het kleuteronderwijs 36 op 89 leerlingen en in het lager onderwijs 101 op 237 leerlingen. Enkel in VBS Maleizen in Overijse zien we een consequente stijging: tussen 2009-2010 en 2018-2019 werd de algemene daling van het aantal kleuters gemilderd door een verhoging van het aantal Waalse kleuters met 7, van 29 op 93 tot 36 op 89. In de basisschool stijgt het aantal Waalse leerlingen in die periode van 49 op 185 tot 101 op 237.

Collega's, waarom geef ik hier al die cijfers mee? Dat is omdat het belangrijk is te weten waarover we praten. Een voorrangsregel invoeren is bijzonder complex. Het regelgevingsproces vergt stevig juridisch onderzoek. De invoering van zo'n regel brengt administratieve lasten en financiële kosten met zich mee. En mogelijk, of bijna zeker, zal de nieuwe regeling worden aangevochten. Ik vond het daarom

belangrijk om voorafgaandelijk de precieze omvang van de uitdagingen in de Rand nauwkeurig in kaart te brengen.

Minister, ik besluit dat uw plan veel moeite en energie dreigt te kosten, terwijl de echte oplossing voor de terechte vragen van de inwoners van de Rand elders liggen, met name bij de schoolkeuze op basis van nabijheid en een versnelde investering in capaciteit in Brussel en de Rand, en meer specifiek in die enkele gemeenten waar zich inderdaad een probleem voordoet.

Minister, hoe ver staat u met het voornemen tot het invoeren van een voorrangregel ten aanzien van Waalse kinderen in de Rand?

Hoe schat u de werklast en de financiële kost in van het uitwerken van deze maatregel? Hebt u hierover studies besteld bij de administratie? Is hierover extern juridisch advies gevraagd? Is er een kabinetsmedewerker belast met dit dossier? Hoe schat u de recurrente werklast in voltijds equivalenten en de financiële kost in euro in van het uitvoeren van dergelijke maatregel?

Kunt u een realistische inschatting geven van de kostprijs van een eventuele procedure bij het Grondwettelijk Hof tegen dergelijke maatregel?

Acht u het gezien de specificiteit van het probleem niet nuttiger om in deze gemeenten versneld in capaciteitsuitbreiding te voorzien?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U weet dat het invoeren van een voorrangregel in de Vlaamse Raad een oefening is die kadert binnen de aanpassingen van het inschrijvingsrecht uit het Vlaams regeerakkoord. U weet ook dat we dat decreet hebben uitgesteld tot 1 september 2021 vanwege de coronacrisis. Maar we hebben daar nog wel wat tijd voor.

Mijn administratie is bezig met de voorbereiding van het een en ander, en dus ook met de voorrangregel. Maar het nieuwe inschrijvingsdecreet is natuurlijk meer dan dat. Er zijn nog andere elementen van het Vlaams regeerakkoord die ter plaatse moeten worden verwerkt. Anderzijds is er geen werklast of financiële kost van deze maatregel ten voordele van de Vlaamse Rand. Die oefening wordt meegenomen in het aanpassen van het decreet. Er zijn ook geen extra personeelsleden aangeworven noch zijn er studies besteld. Het juridisch advies ter zake komt van mijn administratie.

Wat de uitvoering betreft, is dit inderdaad een mogelijkheid die we decretaal willen creëren om lokaal voorrang te kunnen geven. U tracht die problematiek te minimaliseren. Wel, we bewandelen twee sporen voor de Vlaamse Rand. De situatie is bij ons zo acuut dat we ook aangewezen zijn op die twee sporen. Er is enerzijds capaciteitsuitbreiding: voor de periode 2010-2018 is er 28 miljoen euro toegewezen voor investeringen in capaciteit in de Vlaamse Rand, vooral voor het basisonderwijs. Van de 43 projecten waaraan capaciteitsmiddelen zijn toegekend in de periode 2010-2018, zijn er 27 opgeleverd. Van de geplande 4400 plaatsen zijn er ondertussen 2700 gerealiseerd. Voor de periode 2019-2022 is er in 2019 25 miljoen euro toegewezen voor extra capaciteit in de Vlaamse Rand, en dan voornamelijk voor het secundair onderwijs.

Maar wat u ook moge beweren, er is wel degelijk een toenemende Waalse pendel naar scholen in de Vlaamse Rand. Ik kijk eens naar de cijfers. In het schooljaar 2001-2002 ging het om 543 Waalse leerlingen, enkel in de Vlaamse Rand. Dat is gestegen naar 1038 in het schooljaar 2017-2018. Dat is een verdubbeling. Ik denk niet dat het aantal leerlingen op dezelfde tijdsperiode verdubbeld is, maar de Waalse pendel is wel verdubbeld.

U wrijft het probleem uit over de hele Vlaamse Rand, maar het gaat natuurlijk heel specifiek over enkele gemeenten waar die problematiek zich wel degelijk stelt: in Sint-Genesius-Rode, in Alsemberg, in Hoeilaart, in Overijse. Daar bedragen de percentages 30 tot 43 procent! Dan is het toch wel bitter dat 30 tot 43 procent van de klas is samengesteld uit leerlingen die uit het Waalse Gewest komen, terwijl mensen die in de gemeente zelf wonen, niet in die scholen terecht kunnen. Dat kunnen we toch niet toelaten? Het is toch de evidentie zelve dat je in eerste instantie voorrang zou moeten kunnen geven, of minstens de mogelijkheid creëren om voorrang te geven, aan de inwoners van de eigen gemeente, in plaats van die uit het Waalse Gewest?

U zegt dan nog van diegenen die uit het Waalse Gewest komen, dat het dikwijls gaat om Nederlandstalige ouders. Excuseer, maar als je in het Waalse Gewest gaat wonen, moet je ook de keuze maken voor die gemeenschap en je integreren en je aanpassen, en je kinderen naar het Franstalig onderwijs sturen. Dat is toch ook wat wij vragen aan de Franstaligen die in Vlaanderen komen wonen? Pas u aan, integreer u en stuur uw kinderen naar het Nederlandstalig onderwijs.

Ik heb nog een correctie op uw cijfers. Het gaat hier over de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand. Een gemeente als Halle is daar niet bij. Alleen al in Halle zijn er 1166 leerlingen uit het Waalse Gewest. Dat wil dus zeggen dat je in de Vlaamse Rand plus Halle met een problematiek zit van 2200 plaatsen, in de wetenschap dat er ongelooflijke tekorten zijn. 2200 plaatsen, ik vind dat heel wat. En ik vind dat als je keuzes moet maken, je moet kunnen zeggen dat je minstens de mogelijkheid creëert om voorrang te geven aan mensen die in de betrokken gemeente wonen.

Als je ervoor kiest om te verhuizen of in Wallonië te wonen, dan is dat legitiem, maar kies dan ook voor het lokale onderwijs. Maak de keuze voor de gemeenschap en niet alleen een keuze voor goedkope grond. Ik denk dus dat dit initiatief absoluut aangewezen is, als je dit gaat toetsen aan de realiteit en vaststelt dat sommigen met lede ogen moeten aanzien dat hun eigen kinderen niet terecht kunnen in een school in hun eigen gemeente, maar dat leerlingen vanuit Wallonië wél terecht kunnen in die betrokken school. Dat is niet rechtvaardig. Daaraan zou ik gewoon graag paal en perk willen stellen door minstens de mogelijkheid te creëren om die voorrangregeling te kunnen invoeren.

U vroeg of ik al rekening heb gehouden met de kosten van procedures bij het Grondwettelijk Hof. Als dat mijn drijfveer wordt of een argument, dan moeten we niks meer doen, want men zou wel eens een procedure kunnen gaan voeren voor het Grondwettelijk Hof en dan zou dat geld kosten. Dat vind ik dus niet bepaald een doorslaggevend argument. Alleszins zal het mij niet doen afwijken van mijn koers om ook op dit vlak het Vlaamse regeerakkoord te kunnen uitvoeren.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, ik vind het een beetje een verrassend antwoord van u, maar ik begrijp natuurlijk dat het moeilijk is om zo'n symbool ten grave te dragen.

Ik heb een paar punctuele opmerkingen. U zegt dat hieraan geen werklast is verbonden, maar zegt tegelijkertijd dat u uw administratie om juridisch advies vraagt. Dat betekent natuurlijk wel dat die mensen op dat moment niet met iets anders bezig zijn. Dat geldt trouwens net zo goed voor ons als commissieleden. Als dat niet op de politieke agenda stond, dan konden wij ook met andere dossiers bezig zijn.

Ik wil u wel een pluim geven voor de investeringen die u aankondigt. Daarin hebt u in ons uiteraard een partner.

Wanneer ik het echter wel een beetje komisch begin te vinden, is wanneer u zegt dat u een correctie moet aanbrengen op mijn cijfers, terwijl ik hier gewoon de cijfers geef die u mij zelf hebt gegeven in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag. Ik wil hier gewoon graag over kunnen discussiëren met de cijfers bij de hand, omdat ik denk – en dat wordt bevestigd door de cijfers die u me hebt gegeven – dat de problemen in de gemeenten die u aanhaalt, hooguit over enkele tientallen leerlingen gaan. In die zin vind ik dit inderdaad schieten met een kanon op een mug. Als u dan zegt de kostprijs van een procedure voor het Grondwettelijk Hof erbij te nemen om uw principes te verdedigen, dan wil ik daar eigenlijk nog voor een stuk in meegaan, maar dan moet het wel ook gaan over iets wat een reële impact in de samenleving heeft; hier zie ik dat eerlijk gezegd niet. Ik zal, op basis van de cijfers die ik nu heb, verder schriftelijke vragen stellen om uit te maken waar het probleem specifiek rijst. Ik heb Alsemberg genoteerd en ook Halle. Tot hiertoe ging het over een voorrangmaatregel voor scholen in de Vlaamse Rand, maar blijkbaar gaat het over scholen in volledig Vlaanderen, of hoe moet ik dat interpreteren?

Tot slot wil ik toch een kanttekening maken bij wat u zegt over mensen die in Wallonië gaan wonen, vaak op enkele kilometers van Brussel, en die dan hun kinderen niet naar school zouden mogen laten gaan op weg van hun woonplaats naar hun werkplaats, omdat die school zich toevallig in het Vlaamse Gewest bevindt. Ik vind dat eerlijk gezegd een zeer trieste visie op hoe we in België zouden kunnen samenwerken. Ik vind het net een verrijking dat we elkaar ontmoeten vanuit verschillende regio's, op de werkvloer, op de schoolvloer. Ik snap echt niet dat u daar zo'n punt van maakt. Dat lijkt bijna op het bouwen van muren tussen de diverse gemeenschappen in dit land en ik denk dat dat absoluut niet is wat we nodig hebben.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Deze discussie doet mij natuurlijk een beetje denken aan wat we daarnet hebben gezegd over de 65 procentvoorrangsregel die zou worden ingevoerd in het Brussels Nederlandstalige onderwijs. Het klinkt goed, maar het is vooral een symbolische maatregel. Ik denk dat die voorrangsregel in de Vlaamse Rand vooral een bazooka is om een probleem op te lossen dat, als we naar de cijfers van collega Bex kijken, inderdaad helemaal zo groot niet is.

Ik heb de indruk dat de olifant in de kamer niet benoemd wordt, minister. U maakt zich misschien minder zorgen over Waalse leerlingen dan over de pendel tussen Brussel en de Vlaamse Rand, ook al blijkt uit cijfers die ik eerder heb opgevraagd dat er eigenlijk een redelijk evenwicht zit in de bewegingen van leerlingen uit de Vlaamse Rand die in Brussel naar school gaan en leerlingen uit Brussel die in de Vlaamse Rand naar school gaan. Ik vraag me af of het niet vooral daarom is dat u in uw regeerakkoord verwijst naar een voorrangsregel ten voordele van leerlingen uit de Vlaamse Gemeenschap en dat u eigenlijk misschien liever zou hebben dat de voorrang ten voordele van kinderen uit het Vlaamse Gewest zou zijn. Dat is natuurlijk juridisch onmogelijk, omdat kinderen uit het Brusselse Gewest ook tot de Vlaamse Gemeenschap behoren.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Collega Bex, het is wel een beetje grappig dat u in uw betoog zegt dat dit het niet verdient om op de politieke agenda te staan, dat het een futiliteit is, maar dat u vervolgens aankondigt dat u het nog verder gaat uitpuren met het beantwoorden van schriftelijke vragen in uw kostbare tijd, die toch ook vergoed wordt met middelen van de belastingbetaler. Maar bon, tot daar.

Ten gronde, Onderwijs is bij mijn weten een gemeenschapsbevoegdheid. Het lijkt me nogal evident dat we het onderwijs inrichten met als beoogd doelpubliek de

leden van onze gemeenschap. Dat hoeft daarom geen antiverhaal te zijn. Het is niet omdat men zich focust op de leden van de gemeenschap dat niemand anders zou welkom zijn. Ik hoop ook dat er niemand wegblijft. Ik denk wel dat het logisch is dat als men, zoals in de Vlaamse Rand het geval is, een capaciteitsprobleem heeft, men dan keuzes maakt en focust. Om alle illusies te doorprikken, geen enkel Inschrijvingsdecreet gaat die capaciteitsproblematiek oplossen. De beste manier is om te investeren in scholen, in extra plaatsen en dat is duidelijk wat de minister doet; dat heeft hij net toegelicht. Zolang er capaciteitsproblemen zijn, lijkt het mij logisch dat men focust en voorrang geeft, binnen alle juridische spelregels uiteraard, aan de mensen waarvoor men zijn onderwijs organiseert, zijnde de mensen van de eigen gemeenschap.

Mevrouw Goeman, dat intentieproces, dat het zogezegd een verdoken anti-Brusselmaatregel zou zijn, dat de N-VA dat nog veel liever op die manier zou organiseren, wel, het tegendeel is waar. Nu bijna drie uur geleden, is over de Brusselkwestie gebleken dat we daar als Vlaamse Gemeenschap ook een forse investering doen die we zullen bestendigen in de toekomst. Met een anti-Brusselverhaal heeft dit helemaal niets te maken.

Ik zal dan ook met veel plezier meewerken aan de totstandkoming van nieuwe regelgeving wat betreft het Inschrijvingsdecreet, inclusief de voorrangsregel.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Het zal u niet verbazen dat wij hier helemaal aan de kant van de minister staan. Er zijn wel een aantal gemeenten dicht bij de taalgrens waar dit probleem acuut is en waar je dan aan ouders niet kunt uitleggen dat kinderen die van over de taalgrens komen, of ze nu Nederlandstalig of gemengdtalig zijn of weet ik veel, voorrang zouden krijgen en plaatsen in de scholen zouden innemen ten koste van hun eigen kinderen. Dat los je niet meteen op; dat nieuwe gebouw staat daar dan niet meteen. Ik vind het dus zeer terecht dat daar een voorrang wordt ingebouwd.

Een voorrang wil niet zeggen dat er een verbod is voor iemand uit Wallonië om in Vlaanderen te komen studeren, want dat mag nog altijd. Maar ik vind het toch logisch dat de voorrang gaat naar de Nederlandstalige kinderen uit Sint-Genesius-Rode, uit Alsemberg, enzovoort, ten opzichte van diegenen die uit Wallonië komen. Ik heb lang genoeg in Sint-Genesius-Rode gestaan om te weten dat daar heel wat kinderen van over de taalgrens kwamen, de laatste jaren ook wel wat meer. Dat waren vaak gemengde gezinnen, met bijvoorbeeld een Franstalige vader en een Nederlandstalige moeder, van wie de kinderen ons onderwijs bijzonder apprecieerden. Dan begrijp ik dat ze er ook voor willen kiezen. Maar ik vind dat een voorrangsregel hier toch wel op zijn plaats is, ook al is dat maar voor een beperkt aantal gemeenten het geval, want er zijn niet zo veel gemeenten die aan de taalgrens liggen en waar de problematiek zo groot is. Het is wel belangrijk dat hier een oplossing voor gezocht wordt. Ik wens u, minister, daar veel succes in.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik wou deze vraag nog een beetje dunder maken door nog een extra tussenkomst te doen en daardoor het belang nog te laten stijgen. Mijn excuses, collega Bex, dat u uw dure tijd hieraan moet besteden.

Ik wil nog twee dingen aanvullen. Ten eerste: als die mensen die uit het Waalse Gewest naar het Vlaamse onderwijs komen, Nederlands zo cruciaal vinden, neem ik aan, collega Bex, dat de partij waar u één partij mee vormt, Ecolo, momenteel resoluties en decreten en ordonnanties neerlegt om Nederlands als plichtvak in te voeren in het Waalse Gewest en in het Brusselse Franstalig onderwijs. Ik kijk

ernaar uit dat we dat binnenkort zien verschijnen. Dan hoeft men daarvoor al niet meer naar het Vlaamse Gewest te komen.

Ten tweede zou men dan ook in de Franse Gemeenschap eigenlijk het onderwijs-systeem van Vlaanderen moeten overnemen. Ik neem aan dat uw partij er samen met Ecolo ook alles aan zal doen om die 'Socles de compétences' en die brede eerste graad die men daar nu installeert, waardoor mensen daar massaal vertrekken naar Vlaanderen, tegen te houden.

Het stemt mij blij dat u deze vraag stelt en dat u er alles aan zult doen, opdat de mensen geen reden meer zouden hebben om naar het Vlaamse Gewest te komen en in het Waalse Gewest zouden blijven. Ik ben verheugd dat u toch al minstens die bocht maakt, dat hoop ik toch, want anders is uw vraag qua inhoud ledig.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Bex, u vindt mijn antwoord verrassend, maar ik vind dat vreemd. Wat het cijfermateriaal betreft, geeft u een selectieve lezing, en ik probeer dat toch enigszins in perspectief te plaatsen. En dat het maar een beperkt probleem is: als het gaat over een jaarlijkse pendel van 2200 leerlingen vanuit het Waalse Gewest, is dat wel een reëel probleem, zeker als je weet dat we duizenden plaatsen tekortkomen. Dat zou toch al een slok op de borrel schelen.

Over de argumenten die u gebruikt: als we elke vraag moeten afwijzen, omdat ze zou leiden tot extra last voor de administratie, stop dan met vragen stellen, want dat leidt altijd tot extra last voor de administratie, want die moet die vragen beantwoorden en voorbereiden. Dat het Grondwettelijk Hof ook als een argument gebruikt zou kunnen worden: dan moeten we niets meer doen, want dan volstaat het te dreigen met een procedure voor het Grondwettelijk Hof om alles te laten vallen en niets meer te doen.

Tot slot, wat de redenering betreft dat het toch perfect mogelijk moet zijn dat je vanuit het Waalse Gewest school kunt lopen in Vlaanderen: dat blijft mogelijk, maar eerlijk gezegd, als je verhuist naar Wallonië, moet je de keuze maken voor de Franse Gemeenschap, vind ik. Dat is toch de ratio zelve, dat is een redenering die wij zelf ook voorstaan.

We vragen ook aan mensen die hier komen wonen, om zich aan te passen en hun kinderen ook naar het Nederlandstalige onderwijs te sturen, waar ze ook vandaan komen. Is het vanuit Peru, vanuit Wallonië of vanuit Zuid-Amerika, dat maakt niet uit. Als je in Vlaanderen komt wonen, dan maak je de keuze voor de Vlaamse Gemeenschap en dan pas je je aan en dan stuur je je kinderen ook naar ons Nederlandstalige onderwijs.

Ik herinner mij, mijnheer Bex, dat er een tijd was dat u die redenering als Volksunie-militant volledig ondersteunde, maar dan moet u ongetwijfeld vergraven in uw verleden. Dat was voor de periode dat u lid was van Spirit en VI.Pro, en ook voor de periode dat u lid was van sp.a, en ook voor de periode dat u lid was van Groen. Dat zit dus mogelijk wel enigszins ver in het geheugen.

Maar alle gekheid op een stokje, ik denk dat dit een heel redelijke vraag is, die beantwoordt aan wat bij ons op het terrein echt leeft.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Het wordt zelfs een beetje komisch, minister. Ik had niet gedacht dat we ooit nog zo ver terug in de tijd zouden gaan. Er valt veel te zeggen over mijn politieke parcours, dat moet ik eerlijk toegeven. Maar iets waar ik alleszins nooit aan getwijfeld heb, is dat het een logische zaak was dat onze wegen

zich op een bepaald moment gescheiden hebben. Dat zie je ook terug in deze discussie.

Los daarvan betreur ik het een beetje dat een discussie die ik probeer te voeren op basis van cijfers en op basis van de realiteit op het terrein, herleid wordt tot een discussie alsof ik bepaalde dingen niet belangrijk zou vinden. Ik ben mijn tussenkomst begonnen met te zeggen dat ik het absoluut belangrijk vind dat alle kinderen in Vlaanderen en in Brussel een plek op school vinden in hun buurt. Alleen heb ik de cijfers vastgenomen en heb ik niet naar de percentages gekeken, maar naar de absolute aantallen. En dan stel ik vast dat het in scholen gaat over aantallen van 25 leerlingen, 30 leerlingen of 42 leerlingen. Dat zijn eigenlijk kleine aantallen. Waarschijnlijk zouden we daar ook op andere, misschien efficiëntere manieren een oplossing voor kunnen vinden. Ik betreur het dat dat debat niet op een rationele manier kan worden gevoerd. Maar bon, dat is blijkbaar eigen aan dit soort discussies. Ik neem daar akte van.

Wat ik wel zou doen, is blijven proberen te achterhalen voor welke scholen een voorrangregel een concrete oplossing zou kunnen betekenen, want ik vind dat wel interessant. U hebt vandaag de perimeter alvast uitgebreid naar bijvoorbeeld Halle. Wel, laat ons dat verder bekijken. Ik ga mij daar inderdaad verder mee amuseren, maar ik zal het wel opnieuw via een schriftelijke vraag doen, zodat ik de collega's niet meer moet vervelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het behalen van een kwalificatie via de examencommissie – 2433 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Goede avond, collega's, dit is allicht een vraag die alweer overheidsgeld heeft gekost en zal kosten. Maar het is wel een belangrijke vraag.

Bij de examencommissies kunnen leerlingen die geen getuigschrift basisonderwijs of een diploma secundair onderwijs hebben behaald, terecht om alsnog een kwalificatie te behalen.

Voor het basisonderwijs organiseren een officiële school en een vrije school van elke provincie examens elk jaar voor de examencommissie. Inschrijvingen voor deze examens lopen in normale jaren – en een coronajaar is dat helaas niet – tot 31 mei. Het examen centrum voor het secundair onderwijs bevindt zich in Brussel. De collega's die in het begin van deze legislatuur het departement zijn gaan bezoeken, hebben het daar gezien. Het wordt aangevuld met een aantal vakspecifieke examenlocaties. Inschrijven voor die examens kan het hele jaar door, behalve tussen 15 juli en 15 augustus en tussen Kerstmis en Nieuwjaar.

Ik moet jullie niet zeggen dat deze examencommissie belangrijk is. Ook voor de leerlingen die via de examencommissie een examen wilden afleggen, is de afgelopen periode een bron van onzekerheid en stress geweest, omdat alle vastgelegde examens werden geannuleerd. Er was geen duidelijkheid over wanneer dat examen nu wel kon worden afgelegd. Onlangs kon er opnieuw worden ingeschreven voor de examens. Dat heeft zozeer tot een enorme overrompeling geleid, dat dit direct werd afgesloten. Op dit moment staat op de website dat er niet kan worden

ingeschreven. Er staat ook niet vanaf wanneer het wel weer kan. Er staat dat men zal zien vanaf 15 augustus enzovoort.

Collega's, voor die leerlingen is dat echt problematisch. Zij zitten vast, zonder diploma. Zij moeten zonder iets in handen verder studeren of gaan werken. Dat is allemaal niet aangewezen. Er zijn er nog een aantal bij die moeten aantonen dat ze nog iets voortdoen. Die zitten dus vast.

Ik heb alle begrip voor de examencommissie. Als je in die periode van het jaar, van maart tot nu, van alles hebt gepland en dat kan omwille van corona – wat ik absoluut begrijp – niet plaatsvinden, dan zit je met een grote hoeveelheid mensen die je niet met een vingerknip kunt helpen. Ik heb daar alle begrip voor.

Minister, kunnen leerlingen uit het basis- en secundair onderwijs zich momenteel opnieuw inschrijven voor examens bij de examencommissie? Het lijkt dus van niet. Vanaf wanneer zal dat wel kunnen? Bent u daarvan op de hoogte?

Welke modaliteiten en termijnen plant u aan te passen om zoveel mogelijk leerlingen de kans te geven een examen af te leggen? Misschien kunt u de periode tussen 15 juli en 15 augustus toch gebruiken?

Zijn de scholen reeds bekend waar men voor het basisonderwijs examen kan afleggen? Zo ja, zijn deze scholen al voorbereid om dit te organiseren en welke ondersteuning kunnen ze hiervoor eventueel krijgen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben in eerste instantie alle mogelijke maatregelen getroffen om de opgelopen achterstand te kunnen inhalen tegen 1 september 2020. We doen daarvoor extra inspanningen en realiseren een extra opening. We hebben dat natuurlijk helemaal moeten herschikken. Normaal gezien waren de deuren van de examencommissies in de vakantieperiode gesloten. Wel, we hebben beslist om die deuren open te houden.

Heel concreet. Kandidaten kunnen examens voor het secundair onderwijs afleggen en zijn daar nu ook volop mee bezig. Elk examen voor elke studierichting wordt georganiseerd voor 15 augustus. Er zijn nog voldoende examenplaatsen beschikbaar voor elk vak. Ook de planning na 15 augustus is al beschikbaar, tot eind oktober. Alle kandidaten die zijn ingeschreven bij de examencommissie kunnen zich vrij in- en uitschrijven voor digitale en schriftelijke examens. Voor mondelinge examens, die nu via videogesprek verlopen, en voor praktijkvakken wordt er tot 15 augustus op maat gewerkt. Wie een examen gepland had in deze periode, krijgt in ieder geval een examenkans vóór 15 augustus.

Wie nog niet ingeschreven is bij de examencommissie, moet wachten tot augustus, omdat de examencommissie eerst de 19.000 examens wil inhalen die kandidaten gepland hadden tussen 16 maart en 15 juli.

De examencommissie geeft elke kandidaat die een digitaal of schriftelijk examen gepland had tussen 16 maart en 15 juli, de kans om het examen in te halen voor 15 augustus. Ze houdt het examen centrum hiervoor de hele zomer open en organiseert extra examensessies per dag en het examen centrum is uitgebreid met extra examenruimtes om de social distancing te respecteren. Er zijn voor elk examen nog genoeg examenplaatsen beschikbaar. Iedereen kan tot vijf dagen voor het examen inschrijven. Mondelinge examens verlopen via videogesprek. Praktijkvakken worden op maat georganiseerd in samenspraak met de kandidaten die recht hebben op een examen.

Dan kom ik tot het basisonderwijs. Vanaf het begin van dit schooljaar zijn de examenscholen bekend en gepubliceerd op de website. Via Schooldirect en communicatie van de onderwijsinspectie zijn alle examenscholen op de hoogte dat zij tot eind augustus de tijd krijgen om het examen te organiseren. Daarbij houden zij rekening met de veiligheidsmaatregelen. De onderwijsinspectie houdt in normale omstandigheden enkel toezicht op de organisatie van deze examens. In deze coronaperiode neemt de onderwijsinspectie een sterk ondersteunende rol op via de brugfiguur. Alle inspecteurs zijn namelijk gekoppeld aan scholen en zijn een aanspreekpunt voor de directeur, die met alle vragen over de veilige organisatie van het examen bij de brugfiguur terecht kan.

We proberen het dus zo maximaal mogelijk te organiseren, maar in eerste instantie proberen we de gigantische achterstand van 19.000 examens in te halen. Anderzijds proberen we er ook voor te zorgen dat we na augustus een mogelijkheid kunnen bieden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik schrik van het getal van 19.000 examens dat ingehaald moet worden. Dat is gigantisch. Ik kan me inbeelden dat dit niet zo vlot te doen is.

Op de website staat: "Wij aanvaarden voorlopig geen nieuwe kandidaten. Pas na 15 augustus organiseren we weer infosessies en kunnen we nieuwe kandidaten examenkansen geven." Dat is de enige informatie die je op de website vindt. Misschien is het goed om er op een of andere manier een voorinschrijfmodule in te stoppen, zodat die mensen perspectief krijgen en dat we ook zicht krijgen op wat zich aandient. Ik vrees dat er opnieuw een overrompeling zal zijn, als we op 15 augustus op de website plaatsen dat men opnieuw kan inschrijven.

Er zijn altijd infosessies aan de examens gekoppeld. Kunnen die al niet lopen, zodat de studenten alle informatie hebben gekregen? Is het nodig om daar extra volk voor aan te werven? Ik denk aan tijdelijk personeel of leerkrachten die tijdelijk tewerkgesteld waren in scholen, maar tijdens de zomer zonder werk vallen. Misschien kunnen zij daarin ingeschakeld worden, zodat ze nog een maand werk hebben. Ik ben nu luidop aan het nadenken om in versterking te kunnen voorzien om studenten maximaal te kunnen opvangen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Minister, ik wil me hier kort bij aansluiten. Ik ben benieuwd naar uw antwoorden, maar ik vraag me ook af of u er zicht op hebt of er misschien studenten zijn die erop hadden gerekend op het einde van dit jaar examens te kunnen afleggen en die graag aan het toelatingsexamen voor arts zouden deelnemen. Zouden zij eventueel bij uitzondering op een of andere manier examens kunnen afleggen voor het toelatingsexamen voor arts of tandarts? Is een uitzondering mogelijk? Kunt u dat eens voorleggen? Blijkbaar bevinden een aantal studenten zich in die positie.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste punt betreft, veronderstel ik dat het gaat om leerlingen die sowieso al van plan waren het toelatingsexamen voor arts en tandarts af te leggen en zich daarvoor hebben ingeschreven. Ze hebben zich vanuit dat perspectief ook al ingeschreven voor het examen van het secundair onderwijs. Nu zouden plots leerlingen tot het inzicht zijn gekomen dat ze bij de examencommissie hun diploma van het secundair onderwijs willen halen om dan aan het toelatingsexamen voor arts en tandarts mee te doen. Ik sluit niet uit dat dergelijke

uitzonderlijke gevallen bestaan, maar ik denk dat de leerlingen die deze gedachte hadden of die ambitie koesterden, hier al op voorhand mee bezig waren. Zij hebben zich sowieso voordien al ingeschreven voor de examencommissie voor het secundair onderwijs. Ten gevolge van de inhaaloperatie zullen zij effectief voor de examencommissie aan bod komen nog voor het toelatingsexamen voor arts en tandarts plaatsvindt.

Mijnheer Daniëls, u stelt voor om tot extra capaciteit en ondersteuning te komen door leerkrachten in te zetten die geen bezigheden hebben. We moeten erover waken dat we elkaar binnen dit domein geen vliegen afvangen. Zij die de handen uit de mouwen willen steken, ook tijdens de vakantiemaanden, zullen we volgens mij vooral in de zomerscholen zien. Daarvoor zal ook nood zijn aan extra leerkrachten in de klas.

We proberen inderdaad alle zeilen bij te zetten. Wat de ambtenaren betreft, zijn verschillende verlopen ingetrokken, waarvoor dank. Hoewel het was voorzien dat ze vakantie zouden hebben, gaan die mensen aan de slag om de grote achterstand van 19.000 examens in te halen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, we moeten binnen het onderwijscontingent op-letten dat we elkaar geen vliegen afvangen. Dat is juist, maar mij gaat het er vooral om dat we proberen om na 15 augustus 2020 tot een optimale capaciteit te komen.

Mevrouw Krekels, de mensen waar u naar hebt verwezen, hebben zich volgens mij voor een infosessie ingeschreven, maar die sessie is dan geannuleerd, waardoor ze zich niet verder kunnen inschrijven en vast zitten. Er zijn wel degelijk studenten die dit hadden ingepland, maar van maart 2020 tot nu is een lange periode. De vraag is of we daar eens naar kunnen kijken. Dat zijn niet de mensen die nu zeggen dat ze eens naar de examencommissie gaan. Ze hebben dat al vroeger gepland en ze hebben zich ingeschreven. Iemand moet eerst een infosessie volgen voor hij aan het examen kan deelnemen. Ze hebben dat ingepland en ze hebben zich voor de infosessie ingeschreven, maar die sessies zijn afgesloten. Ik denk dat ze al sinds maart 2020 niet meer verder kunnen. Ze kunnen er nu niet meer bij, maar ze zijn wel aan het wachten. Ik denk dat we nog eens naar die groep moeten kijken, want zij rijden zich vast. Dat zijn niet de mensen die nu plots tot het inzicht komen dat ze eens snel naar de examencommissie willen.

Minister, ik zie dat u daar nog iets over wilt zeggen. Ik heb er geen probleem mee dat ik niet het laatste woord heb.

Minister Ben Weyts: Voor alle duidelijkheid: diegenen die al ingeschreven waren voor een infosessie, krijgen ook voorrang bij de organisatie van de heropstart van de infosessies.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het jaarverslag van de CLB's – 2469 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Heel recent stelden de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) hun gezamenlijk jaarverslag voor het schooljaar 2018-2019

voor. Daar zitten enkele opvallende cijfers en elementen in. Uit de jaarcijfers blijkt bijvoorbeeld dat de aanmeldingen rond moeilijke thuissituaties op drie jaar tijd een verdrievoudiging kennen. Dat is uiteraard nog los van de coronacrisis.

De CLB's zijn trouwens ook de grootste aanmelder bij het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK). In het jaarverslag Jeugdhulp lezen we dat meer dan 18 procent van alle aanmeldingen daar via het CLB komen. Bij de ondersteuningscentra jeugdzorg (OCJ's) zijn de CLB's de tweede grootste aanmelder na het parket: daar staan ze in voor een vierde van de aanmeldingen.

Bovendien merken de CLB's dat de zorgintensiteit en -duur op het gebied van de vraaggestuurde werking jaar na jaar toeneemt. Het aantal begeleide leerlingen neemt lichtjes af, omdat de scholen een deel van de zorgtaken op zich nemen, maar anderzijds verhoogt de complexiteit van de problemen wel.

Tijdens de coronacrisis bleven de CLB's operationeel en bereikbaar voor vragen, onder meer via CLBch@t. Al van in het begin van deze periode merkten ze een grote stijging in het aantal interventies. Die trend zette zich stelselmatig door. In vergelijking met deze periode in 2019 was er een toename van 27 procent interventies rond problemen thuis. Er was zelfs een verdubbeling van interventies op het gebied van interactieproblemen binnen het gezin.

De cijfers uit het jaarverslag en de situatie tijdens de coronacrisis bevestigen nog maar eens de verbindende rol die de CLB's hebben tussen de thuisomgeving, de schoolcontext en de jeugdhulpverlening.

Welke conclusies trok u zelf uit de cijfers van dit jaarverslag?

Hoe kunnen we de CLB's de nodige ruimte geven om deze unieke, verbindende taak verder op te nemen?

In de coronacrisis hebben de CLB's zeker al hun meerwaarde bewezen, onder meer door aanklappend te werken en blijvend probleemsituaties op te volgen. De trend is echter al langer bezig. Kan naar analogie met het zorgcontinuüm ook nagedacht worden over een preventieve aanpak van problemen in de thuiscontext?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De opvallendste elementen in het jaarverslag zijn dat de CLB's heel wat leerlingen begeleiden in het kader van problemen thuis, dat het aantal begeleidingen in het kader van verontrusting verdrievoudigd is, dat bij chatgesprekken met leerlingen via de CLBch@t, na de studiekeuze, interactieproblemen in het gezin het op een na meest voorkomende gespreksonderwerp is én dat deze paasvakantie naar aanleiding van de coronacrisis het aantal gesprekken via de CLBch@t verdriedubbeld is. Net daarom heb ik een extra financiering voorzien voor de CLBch@t. Normaal is er een projectsubsidie van 129.436 euro voorzien; daaraan hebben we nu een bijkomende projectsubsidie van 82.500 euro toegevoegd.

Een belangrijke kanttekening bij deze rapportering is dat ze samenvalt met de CLB-werking tijdens het eerste schooljaar van de inwerkingtreding van het nieuwe decreet over leerlingenbegeleiding. Dat ging in op 1 september 2018. Daardoor heeft deze rapportering niet echt een duidelijk vergelijkingspunt. Ik wil het veld de tijd geven om deze nieuwe regelgeving en de daarbij horende verwachtingen vorm te geven, alvorens we conclusies trekken.

Met het nieuwe decreet verwachten we ook dat elke school een geïntegreerd beleid voert op het vlak van leerlingenbegeleiding. Dit omvat een invulling en uitwerking van de vier begeleidingsdomeinen – het leren en studeren, het psychisch en sociaal

functioneren, de onderwijsloopbaan en de preventieve gezondheidszorg – in alle fasen van het zogenaamde zorgcontinuüm.

De school is de eindverantwoordelijke van het beleid op leerlingenbegeleiding en dit beleid zou ook participatief tot stand moeten komen en zou gedragen moeten zijn door alle betrokken actoren, dus de ouders, het schoolteam en de leerlingen. Het beleid op leerlingenbegeleiding is ook een erkenningsvoorwaarde voor de school. Concreet betekent dit dat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting leerlingenbegeleiding in de focus neemt. Met het decreet wordt ook de samenwerking tussen de school, het CLB en de pedagogische begeleidingsdienst versterkt.

Op grond van het decreet Leerlingenbegeleiding en het regeerakkoord voorzien we in een evaluatie van het decreet, waarna we vervolgens kunnen bijsturen of de implementatie van een nieuw omkaderingssysteem, indien dat nodig wordt geacht, kunnen overwegen. De Vlaamse Regering kan ook nog andere thema's bepalen die in die evaluatie opgenomen worden. Het regeerakkoord behelst ook de afschaffing van het decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en de ontwikkeling van een nieuw begeleidingsdecreet voor kinderen met zorgnoden en hun leerkrachten. We gaan dus ook bekijken hoe het bestaande decreet Leerlingenbegeleiding zich verhoudt tot dit nieuwe begeleidingsdecreet dat in de plaats moet komen van het zogenaamde M-decreet.

In het decreet Jeugdhulp is omgaan met verontrusting trouwens een opdracht voor alle jeugdhulpverleners, inclusief CLB-medewerkers. Ik denk dat er ook volop wordt ingezet op vorming en training rond dat thema. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan 'Signs of Safety'. CLB-medewerkers geven te kennen dat die methodiek of het toepassen van de principes uit die methodiek CLB-teams ondersteunt om de verontrusting bespreekbaar te maken, om zelf aan de slag te gaan met de verontrusting of om, waar nodig, samen te werken met een gemandateerde voorziening, zoals de OCJ's of de VK's.

Tot slot wil ik, aangezien de CLB's gevat zijn door het decreet Jeugdhulp, toch nog even verwijzen naar de samenwerking tussen Onderwijs en Welzijn en de uitdagingen die we in het regeerakkoord geformuleerd hebben. We brengen de expertise van de Ondersteuningscentra Jeugdzorg en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling samen in één gemandateerde voorziening die permanent, 24 uur op 24 en 7 dagen op 7, bereikbaar is. We werken aan een gericht beleid om geweld, misbruik en kindermishandeling tegen te gaan. We voorzien in een ketenaanpak bij intra-familiaal geweld. Dat zijn belangrijke punten in het regeerakkoord. Ik denk dat daar, zowel in het beleidsdomein Onderwijs als in Welzijn, de neuzen in dezelfde richting staan.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik denk dat duidelijk is dat deze coronacrisis ons opnieuw heel wat geleerd heeft. Bij mijn vorige vraag verwees ik even naar de studiekeuze en had ik het heel specifiek over de vragen die gesteld werden tijdens de coronacrisis. Die zijn natuurlijk nu nog niet opgenomen in het verslag. Ze zien tijdens de coronacrisis niet meer vragen rond studiekeuzebegeleiding in vergelijking met daarvoor.

Ik heb nog twee extra vragen. Het is duidelijk dat CLB's ook tijdens de coronacrisis in aanraking gekomen zijn met, misschien zelfs meer oog gekregen hebben voor de roep naar aandacht voor, kwetsbare kinderen, jongeren en gezinnen. U gaf het al aan, ook in het decreet Leerlingenbegeleiding staat de leerling centraal en ook de idee dat de CLB's de leerling centraal stellen. Het is duidelijk dat leerlingen, zeker kwetsbare leerlingen, een belangenbehartiger nodig hebben. Het lijkt mij dan ook zeer duidelijk dat de CLB's daarvoor een onafhankelijke positie kunnen innemen, ook vanuit de realiteit dat begeleidingen nodig zijn.

CLB's staan ook onder druk. Er is de vraag om in de scholen zelf aanwezig te zijn, dicht bij de leerlingen. Het is duidelijk dat de CLBch@t heel goed werkt en dat leerlingen en ouders de weg naar het CLB ook vonden, ook omdat het mogelijk was om hen zeer rechtstreeks aan te spreken. Ik denk dat dat een duidelijk signaal is dat die rechtstreekse link zeker behouden moet worden en misschien versterkt moet worden. Daarbij aansluitend staan CLB's ook onder druk door een heel grote administratieve last. Het is dan soms ook een beetje cynisch dat, naast het werken met die jongeren en die kinderen en die ouders en die gezinnen, die administratieve last er net voor zorgt dat ze minder tijd kunnen doorbrengen met die leerlingen in de scholen. Ik vroeg me af of de sector zelf voorstellen kan doen om die last in te perken.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Het jaar waarop het jaarverslag betrekking heeft, is het jaar waarin het nieuwe decreet Leerlingenbegeleiding werd uitgerold. Bij de opmaak van het nieuwe decreet vonden wij het heel belangrijk dat er een heel duidelijke taakverdeling zou komen tussen de verschillende instanties en, zeker ook voor het CLB, dat de efficiëntie zou worden versterkt. Wij vonden het belangrijk dat onder de vorm van netoverschrijdende samenwerking de zichtbaarheid van de CLB's en hun laagdrempeligheid en de toegankelijkheid voor leerlingen werden verhoogd. In de audit werden een aantal dingen aangehaald waar er tekorten waren en waarvoor er zeker een verbetering moest komen.

U geeft in uw antwoord terecht aan dat elke school een geïntegreerd beleid moet uitwerken, wat een heel goede zaak is. Het is ook belangrijk dat de Onderwijsinspectie dit meeneemt in haar doorlichting. In 2018 is het ook gebeurd en daaruit bleek dat er toch nog wat werk is voor de brede basiszorg van de scholen en dat er toch nog een betere samenwerking met het CLB moet zijn wat betreft de verhoogde zorg.

U hebt het al een beetje aangeraakt in uw antwoord, maar mijn vraag was hoe u dat effectief zal meenemen in het nieuwe begeleidingsdecreet. U hebt gezegd dat die oefening wordt gemaakt. Ik denk dat het heel belangrijk is, maar ik wou het nog even benadrukken.

In het nieuwe decreet Leerlingenbegeleiding is de draaifunctie van het CLB verankerd. Dat wil zeggen dat het CLB de instelling is die alle hulpverlening coördineert. Dit was ook een knelpunt in de audit waarop een antwoord is gegeven. De intensiteit van samenwerking tussen het CLB en de welzijnsorganisaties verschilde heel erg van CLB tot CLB. Door de duidelijkheid rond die draaifunctie was het natuurlijk ook de bedoeling dat iedereen een duidelijkere rol ging krijgen, met een duidelijkere afbakening van zijn opdracht. Bij de evaluatie zullen we dit uiteraard goed moeten opvolgen, maar er is binnen het CLB natuurlijk een groot raakvlak tussen Onderwijs en Welzijn. De leerlingen kloppen bij het CLB aan voor hulpverlening en voor complexere zorgvragen. Het CLB zou dan moeten doorsturen naar welzijnsinstellingen, maar daar loopt het vaak een beetje mis. We zitten in het decreet Leerlingenbegeleiding, maar we gaan eigenlijk over naar het decreet Integrale Jeugdhulp. Het lijkt alsof er tussen die twee een muur staat, waar wel een deurtje in zit, maar een veel te kleine deur. Er moet nog het een en ander gebeuren om dit meer open te breken en om een veel betere samenwerking te hebben tussen die twee domeinen, zeker op de grens waar het ene eigenlijk vlotter zou moeten overgaan in het andere. Ook in het jaarverslag wordt aangegeven dat die overgang toch nog wel moeilijk is. Minister, gaat u dit opnemen met uw collega van Welzijn om na te gaan hoe die overgang vlotter kan lopen en om de afbakening te maken van wat Onderwijs is en wat de verantwoordelijkheid van Welzijn is?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We moeten inderdaad nog eens met collega Beke samenzitten om te praten over de coronacrisis die we beide hebben beleefd. Misschien zijn beide beleidsdomeinen wel het ergst getroffen inzake werklust en heeft dat ertoe geleid dat we er nog niet toe gekomen zijn. Er zijn nog verschillende elementen waarover we nog eens moeten samenzitten zoals bijvoorbeeld internaten.

Wat de suggestie of de vraag van collega Vandromme betreft over de last: als we voorstellen van de sector zelf kunnen ontvangen om last weg te werken, dan doen we dat natuurlijk heel graag.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): De sector zal de vraag om de planlast en de administratieve last te beperken zeker aangrijpen om voorstellen te doen. Ze zijn daarmee bezig.

Mevrouw Krekels verwees naar de draaischijffunctie. Dat is net de sterkte van de CLB's. Het feit dat ze op het kruispunt staan van verschillende beleidsdomeinen maakt het tot toegangspoort naar bijvoorbeeld Welzijn en tot een belangrijke partner. Maar ook de nabijheid vind ik heel belangrijk. Net het feit dat zij misschien meer aanwezig kunnen zijn op scholen, bij leerlingen, leerkrachten en ouders kan alleen versterkend werken.

Mevrouw Krekels verwees ook naar de samenwerking tussen Welzijn en Onderwijs. Ik denk dat we ook bij de werking van 1Gezin1Plan (1G1P) mooie voorbeelden kunnen zien van hoe men centraal werkt vanuit het kind. Ik merk dat CLB's daar heel vaak de partner of begeleider zijn die de gezinnen op weg helpt. Ik pleit er dan ook voor de CLB's te versterken en een geïntegreerd beleid te voeren waarbij ze zowel de brede basiszorg als de verhogende zorg kunnen begeleiden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de laatste stand van zaken van de door DigitalForYouth.be ingezamelde laptops en de uiteindelijke ambitie – 2485 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, het project DigitalForYouth.be kende al een aanzienlijk succes; dat hebt u al meermaals benadrukt. Duizenden kansarme leerlingen werden al geholpen met een laptop. De digitalisering van ons onderwijs was al volop aan de gang, maar is door de coronacrisis alleen maar in een stroomversnelling gekomen. Investerings in ICT en digitaal onderwijs zijn broodnodig en ook u hebt al aangekondigd 4,3 miljoen euro te investeren in ICT-voorzieningen. Een initiatief dat alleen maar aangemoedigd kan worden.

Iedereen moet mee. Om niet achterop te raken is het zo belangrijk dat iedereen, en zeker de meest kwetsbare leerlingen, een laptop ter beschikking heeft en van thuis uit digitaal afstandsonderwijs kan volgen. Dit kan alleen als ze hier ook de kans toe krijgen. Volgens Het Netwerk tegen Armoede krijgen ze steeds meer meldingen van gezinnen in een moeilijke financiële situatie die zo'n laptop liever niet in huis halen. Volgens het netwerk is dat enerzijds te wijten aan de gebruiks-overeenkomst die sommige scholen gezinnen voorschotelen. Bij diefstal of schade aan het toestel zouden ze dan een schadevergoeding moeten betalen. Anderzijds vragen bepaalde scholen een waarborg voor de laptop die kan oplopen van 40 tot

zelfs 300 euro. Het is dan ook logisch dat gezinnen met financiële moeilijkheden hierdoor afhaken.

Minister, kunt een laatste stand van zaken geven over het aantal bezorgde laptops aan de scholen? Hoeveel laptops denkt u op lange en op korte termijn nog te bezorgen aan de scholen?

U hebt al eens aangegeven dat het uw ultieme ambitie is om elk kind dat in Vlaanderen schoolloopt, thuis toegang te geven tot een pc. Op welke termijn ziet u dit gebeuren?

Welke regeling is met scholen gemaakt voor de verdeling van de laptops aan de gezinnen?

Is volgens u een dergelijke waarborgregeling legitiem?

Welke afspraken kunnen er met scholen gemaakt worden, zodat het project zijn doel niet voorbijschiet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In totaal werden ongeveer 12.000 laptops verdeeld. Daarmee zijn de doelstellingen van de Vlaamse overheid en van de Vlaamse Gemeenschapscommissie gehaald. De middelen zijn effectief aangewend.

We hebben nu ook de broodnodige contacten gelegd tussen enerzijds de vzw DigitalForYouth.be, onderwijsverstrekkers en tal van nieuwe bedrijven die door de campagne zijn geconnecteerd met DigitalForYouth.be. Ook de komende maanden en jaren zullen die bedrijven laptops afschrijven die een tweede leven kunnen krijgen en waarmee heel wat kwetsbare jongeren geholpen zullen kunnen worden. Het is goed dat we het vuur aan de lont hebben gestoken en dit in beweging hebben kunnen zetten.

Ik heb de administratie ondertussen de opdracht gegeven om een meer structureel plan op te stellen om de digitalisering van het onderwijs te kunnen versnellen. We hebben de afgelopen maanden heel wat geleerd, ook over de voordelen van afstandsonderwijs en van digitale alternatieven. E-inclusie zal een belangrijk onderdeel moeten zijn van een structureel plan. Als uitgangspunt stellen we dat elke leerling toegang moet hebben tot een kwaliteitsvolle ICT-infrastructuur en bij voorkeur over een eigen toestel moet beschikken. Dat laatste is misschien wat hoog gegrepen en daarom zeg ik dan ook "bij voorkeur". De Vlaamse Regering bekijkt hoe we een substantiële ICT-impuls kunnen geven.

De laptops die via DigitalForYouth.be worden uitgedeeld, komen terecht bij de scholen. Dat was van in het begin onze duidelijke keuze: scholen weten het best welke leerlingen nood hebben aan ondersteuning en bovendien maakt het de logistieke oefening een stuk sneller. Dat zorgde er trouwens ook voor dat elke leerling een contactpunt had in de vorm van de ICT-coördinator. Die gegevens stonden altijd vermeld. Wanneer er vanuit de school een laptop werd gedistribueerd, was er dus ook altijd een aanspreekpunt dat kon worden gecontacteerd bij concrete vragen of eventuele problemen bij de opstart en dergelijke.

Er kon ook worden gewerkt met een bruikleenovereenkomst. Het departement heeft bij het begin van de crisis, dus nog voor er sprake was van het laptopproject, al een model opgesteld dat scholen kunnen gebruiken om eigen ICT-materiaal ter beschikking te kunnen stellen van leerlingen. Er was daarbij geen sprake van een waarborg, wel van een aansprakelijkheidsregeling. Klasse en KlasCement hebben dat verder verspreid.

Ik ben geen voorstander van een waarborgregeling voor de laptops van het project met DigitalForYouth.be. Dat was ook niet de bedoeling. Ik heb mij laten vertellen dat dat zeer uitzonderlijke gevallen waren en we hebben die ook kunnen oplossen. In dezen was het een school van het katholiek onderwijs. Ik heb dan ook aan Lieven Boeve gevraagd om daarin tussen te komen en te bemiddelen. Hij heeft dat ook gedaan, met succes. Ik weet niet of er nadien nog gevallen zijn gesignaleerd. Men heeft daar iets te groots van gemaakt, wat spijtig is, omdat het volgens mijn informatie om een betrekkelijk alleenstaand geval ging.

Ik wil wel opmerken dat scholen ook eigen laptops of laptops van derden hebben. Daar zijn ze natuurlijk vrij om te vragen wat ze willen. Dat is evident. Scholen mogen aan de leerlingen en de ouders vragen om goed zorg te dragen voor dat toestel en ervoor te zorgen dat dat goed en efficiënt wordt onderhouden. Maar een waarborg geven, lijkt mij toch heel vreemd en nogal contraproductief. Het is aan de scholen zelf om een regeling te treffen die redelijk, billijk en haalbaar is voor de gezinnen in kwestie. Ik wil opmerken dat dat in de vele honderden scholen die deelnamen aan dit project, veelal zeer goed is verlopen. Scholen zijn in dezen echt niet uit op geldgewin, maar willen in eerste instantie dat de meest kwetsbare leerlingen worden geholpen, dat zij efficiënt worden bijgestaan. En daarop mogen we allen best wel trots zijn.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U spreekt over een structureel plan, een structurele aanpak, een versterking van IT in het onderwijs. Betekent dat concreet dat alle scholen die vandaag een schrijven hebben gekregen waarin stond dat zij geen hoop meer moesten koesteren op een laptop in het kader van het lopende project, wél nog een laptop zullen krijgen? Heel wat scholen zaten niet in de eerste bedeling, in de 12.000. Zullen alle geformuleerde noden worden gelenigd? Want dat leid ik uit uw antwoord af, namelijk dat alles wat er werd gevraagd, nog zal worden geleverd, en dat scholen die een brief kregen waarin stond dat ze geen laptop zouden krijgen, die in een latere fase wél nog zullen krijgen.

Minister Ben Weyts: Nee, dat heb ik niet gezegd, hé.

Jo Brouns (CD&V): Dat is dan de vraag. Zal de school die vandaag een schrijven heeft gehad dat ze geen hoop meer moet koesteren op een laptop die ze heeft aangevraagd in het kader van het project, nog een laptop krijgen? Dat is een vraag die ik bijkomend wil stellen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mijnheer Daniëls, ik waarschuw u, ik ga op de regionalistische toer.

Minister, in Het Belang van Limburg lees ik dat er meer dan 12.000 laptops zijn verdeeld. Hulde daarvoor, dat hebt u goed gedaan. Maar van die 12.000 zijn er maar 1100 voor Limburg. Ik lees ook nog in Het Belang van Limburg, een heel belangrijke bron voor ons Limburgers, dat nog 68 procent van de Limburgse secundaire scholen op laptops wacht en dat zeker de helft van de gevraagde laptops voor kwetsbare leerlingen eind mei nog niet geleverd is. Minister, ik vind het jammer dat Limburg op dit vlak achtergesteld is. Dat wilde ik eventjes zeggen.

Ik hoor dat u het hebt over een structureel plan: e-inclusie, elke leerling toegang tot kwaliteitsvolle ICT-infrastructuur. In welk budget gaat u hiervoor voorzien? Bovendien zegt u dat de ICT-coördinator een aanspreekpunt was. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we inderdaad het belang van de ICT-coördinator gedurende deze crisis fel waarderen. Daar gaan we het volgende week nog over hebben in de

commissie Onderwijs. Ik vind het wel heel positief dat u het belang van die ICT-coördinator nog eens onderstreept.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Brouns, ik schudde neen omdat ik niet wil vooruitlopen. We hebben een plan uitgewerkt waarmee we naar de regering willen gaan in het kader van de ICT-ondersteuning. Meer kan ik er nog niet over zeggen. Ik wil daar niet op vooruitlopen.

Wat Limburg betreft: ik ken die cijfers die gerapporteerd werden niet. We hebben dat ook niet regionaal opgesplitst. Ik heb begrepen dat Het Belang van Limburg dat schrijft op basis van een eigen telronde. Meer kan ik daar niet over zeggen. Over de accuraatheid van die informatie durf ik me niet uit te spreken.

Ik wil alleszins op de proppen komen met een nieuw ICT-plan, dat zich vooral richt op de heropstart in september. De eerste financiële impuls die we gedaan hebben, bedroeg ongeveer 5 miljoen euro, vooral voor de huidige coronaperiode. Ik wil ook vooruitkijken en op vlak van ICT ook proberen een impuls te geven, maar ik kan daar nog niet op vooruitlopen. We moeten die discussie nog voeren in de schoot van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Dank u wel, minister. Ik voel dat u graag iets zou willen aankondigen, maar dat we nog heel even geduld moeten hebben. Ik verwacht positief nieuws op dat vlak. Ik voel dat u staat te popelen, maar we zullen nog even geduld hebben.

Collega's, ik denk dat we vandaag niet anders kunnen dan concluderen dat de wereld ten tijde van corona is kunnen blijven doordraaien dankzij het World Wide Web, de digitale connectiviteit. Die heeft ons als het ware gered. Die heeft ook ons onderwijs als het ware gered in heel moeilijke tijden en heeft ervoor gezorgd dat we onze kinderen zijn kunnen blijven onderwijzen, dat wij met elkaar verbonden zijn gebleven om maatregelen te nemen die belangrijk zijn om het leerrecht van al onze jongeren te kunnen waarborgen in die heel moeilijke periode.

Minister, zoals u terecht aangeeft, is er veel meer nodig dan die 20.000 laptops. Ik denk dat we samen de ambitie mogen hebben om voor elk schoolgaand kind in Vlaanderen een laptop te voorzien. Naar infrastructuur is dat een absoluut minimum. Maar voor die versnelling en versterking van een duurzame verankering om te komen tot een ICT-geïntegreerd onderwijs, is inderdaad een totaalplan nodig. Samen met mijn fractie wil ik daar absoluut bondgenoot in zijn om daar onze schouders mee onder te zetten. Als er iets is waarmee we de voorbije weken zijn geconfronteerd in ons onderwijs, dan is dat de nood aan een degelijk structureel plan voor die duurzame verankering om te komen tot een heel performant ICT-geïntegreerd onderwijs. Wij staan daar voor met CD&V. Ik kan alleen maar zeggen dat we u daar ten volle in willen steunen. Ik kijk ook uit naar uw middelen en uw plannen die u de komende dagen of weken daarrond zult meedelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van schooldirecteurs
– 2487 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, collega's, last but not least: het mooie basisonderwijs. In de plenaire vergadering heb ik schooldirecteurs vergeleken met acrobaten die erin slagen verschillende borden in de lucht te houden. Ik wil het hier ook even hebben over die schooldirecteurs.

Schooldirecteurs in Vlaanderen hebben een uitdagende maar vaak stresserende job. De werkdruk ligt zeer hoog. Dat bleek onder meer uit het onderzoek van professor Geert Devos en anderen, 'Stress en welbevinden bij schoolleiders: een analyse van bepalende factoren en van vereiste randvoorwaarden', dat voormalig minister van Onderwijs Hilde Crevits in 2018 heeft laten uitvoeren.

Uit het onderzoek blijkt dat de tevredenheid en het enthousiasme over de job gemiddeld tot hoog zijn. Vaak hebben directeurs evenwel te kampen met stress en met symptomen van burn-out.

Vooraf in het basisonderwijs ervaren directeurs hun takenpakket als zeer uitgebreid, waardoor ze het gevoel hebben continu aan het werk te zijn, maar toch moeilijk rond te raken met hun taken. Een gezonde balans tussen werk en privé vormt een belangrijke beschermende factor tegen burn-outsymptomen. Maar als er iets heel erg duidelijk is, dan is het dat directeurs rekenen op extra pedagogische en administratieve beleidssteuning.

In de resolutie van eind vorige legislatuur vroeg het Vlaams Parlement aan de Vlaamse Regering om een plan voor het basisonderwijs uit te werken met drie sporen: de werkingsmiddelen van het kleuter- en lager onderwijs vanaf het schooljaar 2019-2020 gelijkgeschakelen, bijkomende kleuterverzorgsters en zorgleerkrachten inzetten en het schoolleiderschap versterken door een betere administratieve, pedagogische en beleidssteuning.

Zowel het regeerakkoord als de beleidsnota gaan daarop in. We lezen in de beleidsnota: "Voor de directies in het basisonderwijs voorzie ik in extra administratieve, pedagogische en beleidssteuning en dit op basis van het aantal personeelsleden in de school."

Tijdens de coronacrisis werden directeurs nog meer dan anders op de proef gesteld en voelden ze zich niet altijd erkend in hun opdracht. Het extra werk dat van hen werd gevraagd om te voldoen aan de strenge maatregelen en veiligheidsnormen zorgde voor veel stress.

Minister, gelet op wat er in de resolutie, het regeerakkoord en de beleidsnota staat, zijn mijn vragen in deze coronatijden meer dan ooit relevant. Hoe ziet u voor de directies in het basisonderwijs extra administratieve, pedagogische en beleidssteuning in te schakelen? Hoe past dit in een breed plan voor het basisonderwijs? Wat is de timing van dit voorstel?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben me ervan bewust dat de uitzonderlijke omstandigheden waarin we ons bevinden, heel veel uitdagingen stellen voor scholen en hun

directies. Zeker de directies van het basisonderwijs hebben zich op dat vlak van hun beste kant laten zien. We hebben gepoogd zoveel mogelijk te ondersteunen via informatieondersteuning, via draaiboeken, pedagogische draaiboeken en veiligheidsdraaiboeken.

We hebben scholen ook gekoppeld aan een onderwijsinspecteur, maar ik weet natuurlijk dat de schooldirecteur het aanspreekpunt is voor allerlei vragen, zowel van leerkrachten als van ouders en leerlingen. Los van hun zware taak om dat allemaal te organiseren, hebben ze ook dikwijls de wind moeten vangen van ontgoochelde ouders, die bijvoorbeeld vroegen waarom ze het derde, vierde en het vijfde leerjaar niet konden openen. Uiteindelijk is ons dat ook wel gelukt, maar in een bepaalde periode niet. Alle respect voor hun fantastische werk dus.

We hebben wel wat extra financiële middelen uitgetrokken. Dat heb ik daarstraks al toegelicht. Onder andere gaat het over de ICT-toelage. We trachten natuurlijk los van corona ook het reguliere beleid verder te voeren.

Voor de vraag naar meer ondersteuning voor het basisonderwijs verwijs ik ook naar de resolutie. Ik denk dat we enkele doelstellingen in onze beleidsnota hebben opgenomen specifiek om meer handen in de klas te krijgen, en om de werkingsmiddelen en de omkadering voor de basisscholen te verhogen. Daarbij is de aandacht voor de administratieve, pedagogische en beleidsondersteuning van de directies natuurlijk wel heel belangrijk.

Zoals u weet, hebben we dit schooljaar de werkingsmiddelen voor de kleuterscholen verhoogd met 71 miljoen euro. Daarnaast is er in een groeipad voorzien voor een verhoging van de omkadering in het basisonderwijs, waarbij we aan het einde van de legislatuur op 100 miljoen euro extra investering in het basisonderwijs moeten komen. We hebben al een eerste schijf van dat groeipad met ingang van 1 september van dit jaar goedgekeurd en aan de scholen toegekend. Er is nog een extra impuls van 23 miljoen euro voor leerlingenondersteuners in het basisonderwijs, waarbij die leerlingenondersteuners zich moeten focussen op het begeleidingsdomein leren en studeren. Het gaat er dan vooral om dat ze het leren van de leerling optimaliseren en het leerproces bevorderen door leer- en studievaardigheden te ondersteunen en te ontwikkelen. Daardoor worden leerkrachten ontlast en kunnen zij zich nog beter toeleggen op hun kerntaak: het lesgeven.

Maar ook volgend schooljaar komen er extra middelen in de omkadering van het basisonderwijs. Ik zal natuurlijk bij het onderwijsveld zelf bekijken waar we die middelen extra kunnen investeren. Ik hoop dat dat er ook zal zijn voor de directies. Maar sta mij toe om dat ook voorwerp te laten zijn van het overleg dat ik heb met de sociale partners. Ik denk dat het belangrijk is dat we de goede sfeer die er vandaag is en de onderliggende goede samenwerking kunnen continueren. Maar hopelijk kunnen we in de nabije toekomst iets extra's betekenen voor de schooldirecties. Ze hebben het op grond van het werk dat ze afgelopen maanden hebben gedaan, absoluut verdiend.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Collega Brouns verwees al naar zijn broer die in het onderwijs staat. Wel, ik heb ook twee broers die in het onderwijs staan. Een ervan is coördinator-directeur voor een aantal basisscholen. Heel regelmatig – tijdens de coronacrisis wat minder – kreeg ik te horen voor wat voor uitdagingen die ene broer allemaal komt te staan. Hij stuurde mij op een mooie zondag zijn functieomschrijving even door. Hij had het over waar hij allemaal aandacht voor moest hebben, en dat hem dat niet altijd lukte. Hij had het over de aanvangsbegeleiding die hij moest opnemen binnen het professionaliseringsbeleid voor zijn leerkrachten.

En hij had het tijdens corona nogal vaak over veiligheid en preventie, over administratie en planlast. Dat ging dan over de GDPR (General Data Protection Regulation), het lerarenplatform en het inzetbaarheidspercentage van zijn leerkrachten, dat zo hoog mogelijk moest worden gehouden. En het ging vooral ook heel vaak over professionalisering en over de capaciteit van de mensen waarmee hij moest werken, en hij sprak ook vaak over de leergemeenschap. Hij had het ook over de nood aan een middenkader – iemand die hem ondersteunt bij allerlei taken die hij misschien wel kon doorgeven en die hem het leven wat minder zwaar zouden maken.

Maar hij had het ook heel vaak over het uitwerken van zijn lerarenteam. Ik denk we dat niet mogen onderschatten: een directeur kan de drijvende kracht zijn van een school. Hij moet op zoek gaan naar hoe hij zijn lerarenteam kan versterken en hoe hij zijn school kan vormen, samen met de leerkrachten die voor de klas staan, met de leerlingen en met de ouders. Ik denk dat de directeur echt een zeer cruciale factor in is om het netwerk van de school te versterken.

Hij maakte een vergelijking. Hij zei soms het gevoel te hebben in een restaurant te staan – hij is nog kok geweest. Je kunt een sterk restaurant hebben met een uitstekend keukenteam en heel veel boekingen, zei hij, maar als er maar één ober is die de klus moet klaren, dan lukt het niet in dat goed draaiend restaurant. Een directeur kan het niet alleen doen. Hij heeft helpende handen nodig om de veelheid van taken te realiseren. Hij verwees naar de metafoer die ik zelf ook gaf in de plenaire vergadering, naar de bordjes die in de lucht worden gehouden. Hij vroeg me dus heel uitdrukkelijk ervoor te zorgen dat hij in zijn goed draaiend restaurant wat extra hulp kan hebben, zodat iedereen die bij hem aanklopt, goede recensies blijft schrijven, maar vooral zodat de leerlingen kunnen blijven leren in goede omstandigheden, gesteund door de directeur, de administratie en iedereen die zich bezighoudt met goed school maken.

Minister, ik kijk in elk geval ten eerste uit naar de samenwerking die u aangaat met onderwijsverstrekkers en sociale partners om te bekijken hoe uit de door u voorziene middelen het beste kan worden gehaald om de basisscholen te ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik wil gewoon het betoog van mevrouw Vandromme ondersteunen en mijn appreciatie voor alle schooldirecteuren uiten. Ik heb gezien dat die bovenmenselijk werk hebben verzet. Gezien heel de discussie over het lerarentekort en de herwaardering van de leerkrachten denk ik dat onze directeuren zeker en vast heel sterk in de achting zijn gestegen bij alle leerlingen en ouders. Even met een positieve noot afsluiten, dus.

Karolien Grosemans (N-VA): Dat schoolleiders een enorme werkdruk en heel wat stress hebben, klopt. Daar zijn heel wat onderzoeken naar gebeurd, maar die hebben we zelfs niet eens nodig, want dat lezen we ook in de vele getuigenissen in onze mailbox. Er zijn al heel wat maatregelen genomen om schoolleiders te professionaliseren. In een van de vorige tussenkomsten had u het over een aantal projecten. Die waren geëvalueerd. Is daar ondertussen al informatie over? Dat ging over die modelcompetentieprofielen voor die schoolleiders. Wanneer kunnen we die verwachten?

Vorig jaar hebt u ook een aantal supervisies voor schoolbesturen en schoolleiders georganiseerd met betrekking tot het voeren van een psychosociaal welzijnsbeleid. Zijn er wat dat betreft nog verdere stappen gezet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste, die modelcompetentieprofielen, betreft, dat moet ik echt nog eens nagaan, want ik dacht dat ik daar inderdaad opdracht toe had gegeven aan de administratie. Ik moet dus even bekijken waar dat zit.

Collega Vandromme, tot slot sluit ik me natuurlijk ook graag aan, los van uw familiale belangenbehartiging, bij de waardering voor de inzet van zovele directies, waar dan ook, met welke achtergrond dan ook. Ik hoop dat we iets extra kunnen betekenen. De middelen zijn schaars, maar we hebben wel wat budgettaire ruimte. We zullen daarom keuzes moeten maken. Daarom ook ga ik aan tafel met de sociale partners.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel. Ik wil niet alleen pleiten voor familiale banden, maar vooral voor elke directeur die aan het hoofd staat van een basisschool, van een secundaire school, van alle onderwijsinstellingen die er zijn. Ik wil hier echter specifiek toch pleiten voor ondersteuning voor de directeurs van de basisscholen. We hadden het vandaag ook al over het TALIS-onderzoek (Teaching and Learning International Survey). We hebben daarbij verwezen naar de noodzaak om positief te zijn over het leraarschap. Ik wil dat ook doortrekken, naar positiviteit over het directeurzijn. Leraar zijn is het mooiste beroep, maar als ik mijn familie moet geloven, is het directeurschap ook heel mooi. We kunnen er alleen maar voor pleiten om hen te ondersteunen via extra middelen, extra administratieve en pedagogische beleidsondersteuning, maar misschien ook om hen te ondersteunen in hun competentievorming. Dan vind ik het heel sterk wat men doet om het beleidsvoerend vermogen bij directeurs te verhogen. Dat kan bijvoorbeeld door specifieke banaba's (bachelors na bachelors) ingericht omtrent schoolleiderschap. Ik hoor daar ook heel veel positieve signalen over. Dat wou ik hier ook nog even onderstrepen. Maar vooral wil ik bij dezen alle directeurs van alle scholen een hart onder de riem steken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.